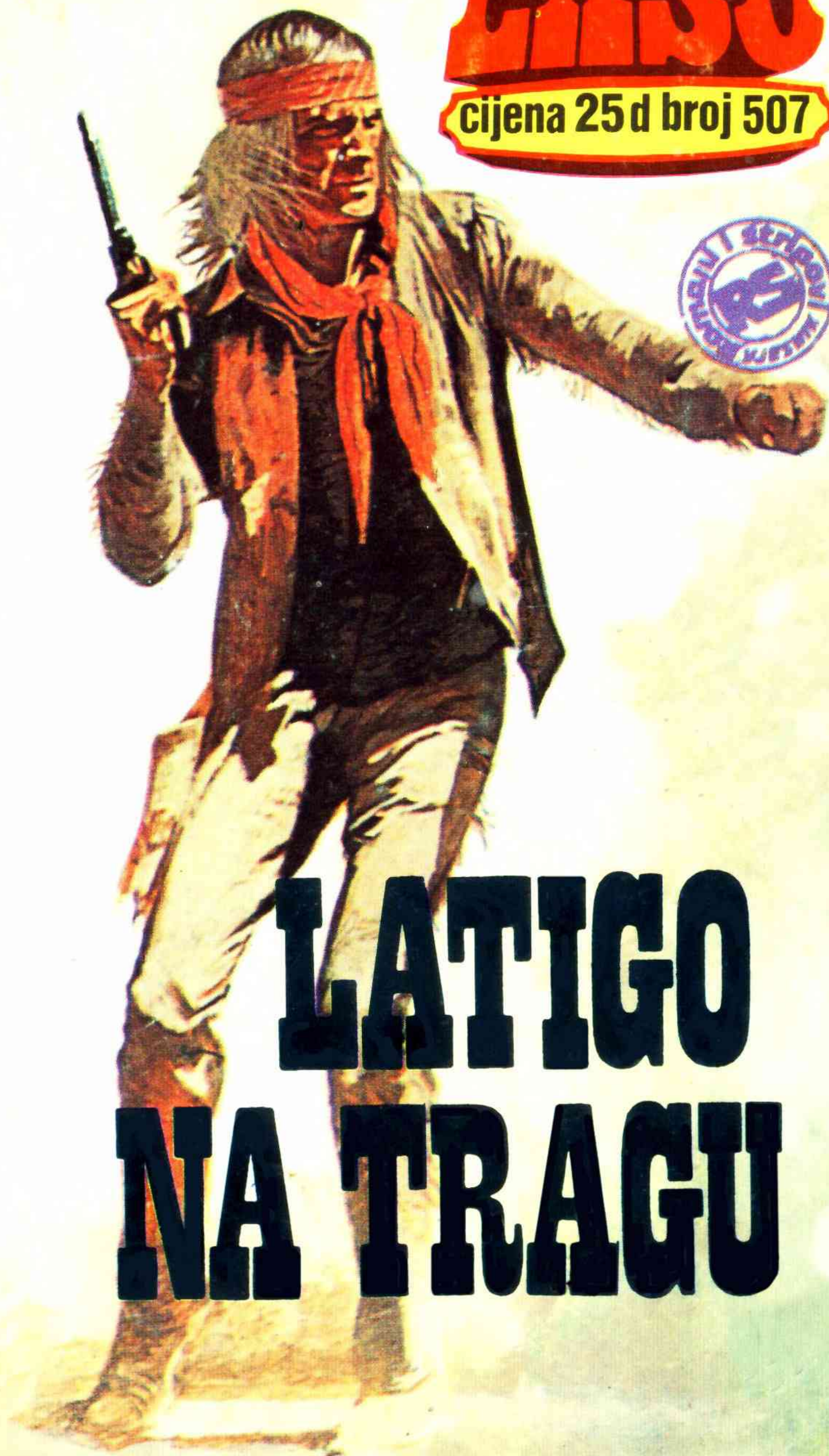

WESTERN ROMAN

LASO

cijena 25d broj 507

LATIGO NA TRAGU

Dean Owen

LATIGO NA TRAGU

LASO 507

DEAN OWEN: LATIGO NA TRAGU

Naslov originala: **TRACKDOWN**

Recenzija: Dalibor Cvitan, književnik

Copyright: Field Enterprises, Inc., Posredstvom VPA, Zagreb

Prijevod: S. Mujičić

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: **Marcel Čukli**

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić, **dr Adolf Dragičević** (predsjedavajući), Nenad Brixy, Ljudevit Bauer, inž. Vesna Gazdag, Igor Golik, Marija Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan, Ismet Voljevica, Ana Župan-Bender – **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Borivoj Jurković

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a „Vjesnik“ n.solo., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Adresa uredništva „Laso“, Redakcija „Romani i stripovi“, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost „Vjesnik“ n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) „Vjesnikova“ Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 1300 d ili 1170 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 650 d ili 585 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR „Vjesnik“, Interna banka, s oznakom za „Laso“. Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00 HFL 27,00, US\$ 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za „Laso“).

Ekonomska propaganda: „Vjesnik“, Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 13.000 d c/b stranica 9000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

LASO 507 izlazi 1. 07. 1983.

I

Iz pustoši, kroz ranu jutarnju sumaglicu jednoga travanjskog dana, izronilo je lice narednika Burleyja Quinta s izrazom punim gorčine i neizvjesnosti.

— Pa zar nisu mogli ostaviti barem jedno jedino stablo!? — zaur-lao je tako da su mu nabrekle žile na krupnom i suncem opaljenom vratu. — Barem jedno prokleta stablo!

Od toga urlika ispunjenog nezadovoljstvom stegla su se grla njegovih pratilaca. Bio je, naime, poznat po tome što bi u naletu bijesa znao raspaliti prvog koji bi mu se našao nadohvat ruke. Stoga su skrušeno zategli uzde i odmakli se izvan domašaja njegove šake.

Bjesomučna topovska paljba od jučerašnjeg popodneva sasjekla je u iverje nekadašnji pitomi brežuljak pod krošnjama stabala. Ono što nisu razorile snage Sjevera, dokrajčile su pri uzmaku snage Juga.

Kaplar Jeff Crowder, iskusni borac s prosjedom bradom, kimne prema ogoljelim panjevima i smrskanim stablima.

— Ni jednog jedinog koje bi izdržalo težinu čovjeka — Burley-Crowder će svom pretpostavljenom. Bio je jedan od rijetkih u jedinici ko-

jima gorostasni Quint nije tjerao strah u kosti. Napokon — reče — kako bi bilo da jednostavno oslobodimo toga ušljivog nitkova?

Quinta ponovno spopade bijes.

— Da ga oslobodim? Ja? I to u trenutku kad mi se pruža prilika da objesim jednog poručnika? Dobro znaš što osjećam prema svima njima. Svaki prokleti...

Quint preleti pogledom po svojim ljudima da vidi kakav je dojam na njih ostavila provala njegove srdžbe, ali svi su oni već dobro znali kako se valja ponašati u takvim situacijama. Savršeno hladno promatrali su poprište jučerašnje bitke, razrovani proplanak, koji je mogao pružiti utočište njima i njihovom zarobljeniku. Gomila leševa oko potpuno uništenog topa i prevrnutih kola s municijom vabila je lešinare.

Crowder je isprva nešto potiho raspravljao s Quintom, a zatim je odustao uvidjevši da je sve uzalud. Znao je za Quintovu netrpeljivost prema oficirima bez obzira na boju njihove uniforme, i postao je svjestan da će uskoro još jedan čovjek platiti životom danak Quintovoj mržnji.

Crowder se okrene zarobljeniku, uspravljenom na klonulom vojničkom konju.

– Žalim, ali čini mi se da danas baš nemaš sreće, stari.

– Hvala vam što ste se zauzeli za mene, kaplare – Duke Sateen će svojim lijenim, razvučenim načinom govora. Nijednom kretnjom nije odao da se boji ovih ljudi, koji su se još jučer tako žestoko borili protiv onih kojima je on zapovijedao. – Možda bih još jedanput morao ponoviti da nisam špijun.

– Nećeš to još dugo ponavljati – prekine ga Quint.

Odsutnim pogledom promatrao je ogoljeli krajolik mehanički praveći omču za vješala.

– Hej, ali ja sam Duke Sateen iz jedinice pukovnika Mosbyja, i kao ratni zarobljenik smatram da imam određena prava...

– Mosby te ostavio u pozadini da nas uhodiš! – Quintove žutosmede oči zasjaše pobjedonosnim sjajem. – Nemaš ti nikakvih prava!

– Kao što i sami vidite, narednice, konj mi na prednjoj nozi ima posjeklinu od sablje. Nisam ga mogao goniti u takvu stanju, pa sam se sakrio kako bih dočekao da padne mrak...

– Dovoljno mi je i to što si Mosbyjev čovjek – odrešito će Quint.

– Vi se južnjaci, kad god vam zagušti, hvatate za Grantove skute i pozivate se na nekakva prava.

– Jednom smo ga zamalo i šcepali, i to ne samo za skute – podsjeti ga Sateen, ali nitko na to ne obrati pažnju.

Prisjeti se dana kad je južnjačka konjica probila liniju fronte i stigla na željezničku prugu samo nekoliko minuta pošto je na tom mjestu prošao vlak generala Granta. Da su stigli samo malo ranije, general bi postao njihov zarobljenik. Grant je, međutim, i taj put imao sreće.

Sateen je, premda u pohabanoj uniformi južnjačkoga konjičkog oficira, sjedio u sedlu ponosno i upadljivo mirno, iako su mu ruke bile svezane na leđima. Pristale, pomalo ciničke crte njegovog lica, bile su naglašene povijenim brkovima i bradom koju je redovno njegovao. Zapažalo se, međutim, da mu se u posljednje vrijeme škare nisu baš često nalazile pri ruci.

Projahali su oko pola kilometra u potrazi za prikladnim drvom. prošli su pored kuće do temelja spaljene, zastali kraj razrušene staje, ali drvetu ni traga.

Kakve li prijeteće tišine, pomisli Duke Sateen pogledavajući u nebo. U ušima mu je još bubnjalo od pluta jučerašnje bitke, od jauka ljudi u smrtnom hropcu. Najstrašniji su ipak bili krici smrtno pogođenih konja. Njegov je bio tek lagano zasječen sabljom, pa ipak ga je to stajalo zarobljeništva.

Kad se njegova jedinica počele povlačiti, Sateen se sakrio u uzanom klancu. Ne baš osobito uspješno, kao što se poslije i pokazalo.

Quint zategne uzde i okomi se na svoje ljude. Dok je urlao, nitko nije ni trepnuo. Rekrut s razbijenim nosom često se mogao vidjeti u Quintovoj jedinici.

Čak i kad nije bio ljut, bio je crven u licu. Kad se razbjesnio, lice bi mu poprimilo grimiznu boju. Glava mu je bila četvrtasta oblika, niska čela i snažno izraženih čeljusti. Doimao se poput masivnog ormara od hrastovine, pod kojim bi popucao parket da ste ga pomaknuli u sobi.

– Kaplare Crowder, nosite se i pronadite mi to proketo drvo! – zaurla Quint. – To je naređenje!

Crowder se počeo po svojoj prosjedoj bradi pokušavajući prociti-

jeniti stupanj Quintove srdžbe, a zatim se odluči na posljednji pokušaj.

— Možda bi trebalo porazgovarati s kapetanom Cantrellom prije nego što se ovo provede u djelo, Burley.

Quint se naceri i iskesi svoje snažne zube.

— A možda su ga oni jučer ustrijelili — reče dubokim, promuklim glasom. Pri spomenu kapetanova imena kao da se malo zabrinuo. Priča se da bi ga mogli unaprijediti u majora. Do vraga i ovaj rat kad unapređuju ljude čija je majka Indijanka.

Crowder odjaše u potragu za stablom, a zarobljenik se ponovo javi.

— Ipak mislim da biste me trebali saslušati, naredniče — reče, ali Quint se pretvarao da ga nije čuo.

Sateen duboko uzdahne. Dok se skrivao, nadao se da će, čim se razdani, njegovi neprijatelji krenuti za njegovom jedinicom što se povlačila. Glavnina je i pošla. On je, međutim, imao takvu smolu da se namjeri na ovog Quinta. Činilo se da više nema nijednog asa u rukavu. Jedanaest vojnika, kaplar i narednik Quint. Trinaest. Baš nesretan broj.

— Meni zavija u želucu, naredniče — javi se jedan od ispijenih mladih konjanika. — Kako bi bilo da ga ustrijelimo pa da svršimo s tim?

— U špijune se ne puca. Njih se vješa.

— Ali još nismo doručkovali...

— Nakrkat ćemo se pošto ga objesimo — progunda Quint, pogleda upravljenog prema bojnom polju, sada nekako sablasno tihom. Osim Crowdera u daljini, ništa se nije micalo. Quintov je zelenko toptao

pod svojim sto dvadeset kila teškim teretom.

Odjednom, do njih dopre udaljeni povik.

— Čini se da je Crowder napokon pronašao drvo — olakšano će jedan od vojnika. — Samo da što prije obavimo taj posao pa da se bacimo na jelo.

Čim su krenuli, uže kojim je bio vezan zarobljenik još dublje se zarilo u meso na zglobovima njegovih ruku. No, čini se da ga nimalo ne zabrinjava to što mu se po dlanovima cijedi krv. Uperio je pogled u drvo koje je trebalo postati mjesto njegova smaknuća. Sva stabla osim ovog bila su zbrisana. Pod slabim svjetlom maglovitog jutra doimalo se poput kakve jednoruke žene koja ga poziva da joj pride.

Quint se zaustavi ispod samog stabla.

— A što je to, do vraga, tako smiješno, poručniče? — upita.

— Da imam ovlaštenje, proveo bih postupak protiv artiljeraca koji nisu bili u stanju slistiti i ovo drvo.

— Brzo bismo vam mi našli drugo — upade Quint, kojem se odjednom povratio smisao za humor. Prebacio je uže preko ogoljele grane i omča se sablasno zanjihala s druge strane.

— Koliko vremena treba da se obavi vješanje, naredniče? — uzbuđeno će jedan od vojnika.

— Eh, pa ovisi o tome koga vješaš. Za ovoga će biti potrebno malo duže. Ja osobno još nikad nisam vješao nekog poručnika. Bit će mi to pravo zadovoljstvo.

Kaplar Crowder je gladio bradu, pa se obratio poručniku Sateenu.

— Nema što, prokleta ste hladni, poručniče.

— Što mogu. Sreća mi je jednostavno okrenula leđa.

Quint je još sav bio u poslu.

– Poručniče, dužnost mi je da vas upitam imate li kakvu želju.

– Pobrinite se za moga konja. dobar je. Rana će zacijeliti za manje od tjedan dana.

Sateen podiže lice prema nebu. Oblaci se bijahu tako zgusnuli da se o pojavi sunca nije moglo govoriti. Da bi odagnao misli od ovoga mučnog prizora, pokušavao se prisjetiti žena koje je poznavao. Živo ih je zamišljao u sjećanju, osjećao njihove tople ruke, slušao njihov grleni smijeh. Sjetio se Melindina laganog koraka, kojim bi prilazila vratima spavaće sobe kad bi ga dočekivala, Dorinih putenih usana, Elleninih krupnih i jedrih bokova. I svog uzbuđenja kad je prvi put pored sebe osjetio topli miris obnažene žene. Kako li se ono zvala? Zaboravio je.

Šteta.

Narednik Quint prekine njegovo razmišljanje prijaznim glasom:

– Namjeravaš li se pomoliti, učini to brzo. Preostalo ti je još otprilike desetak sekundi.

Sateen iskrivi usne.

– Nemam ništa protiv da se izvrši volja božja. Ali mislim da nema smisla da se molim bogu koji je stvorio prljave Jenkije poput vas.

– To ti je bilo posljednje što si rekao! Kaplare, na moj znak ošini mu konja.

Crowder kimne.

– Snažan trzaj slomit će mu vrat. Mislim da je zaslužio... ovaj... da se ne muči dugo.

– Naredniče! – gromki se zapovjednički povik prolomi kroz tišinu. Vojnici se okrenuše u sedlima. – Naredniče, stanite! – isti će glas, samo sada znatno bliže.

– Opet onaj prokleti Cantrell! – kroz zube procijedi Quint.

Visok, tamnopusl muškarac u uniformi konjičkoga kapetana brzo im se približavao jašući u galopu. Quint se maši za pištolj, ali ga Crowder opomene ispod glasa.

– Ne budite ludi, Burley. Povučete li pištolj na njega, možete se sami objesiti.

Cole Cantrell je u galopu jurio niz obronak između uništenih stabala, a zatim je naglo zategao uzde. Pokazao je prstom u zarobljenika i upita:

– Što ste to naumili, naredniče? Tko je ovaj čovjek?

Quint se prisili da obuzda svoj bijes.

– Jedan od onih Mosbyjevih nitkova. Baš smo se spremali da istjeramo vruga iz njega. – Quint se nervozno osmijehne.

Cantrellove se usne skupe.

– Ljudi pod mojom komandom ne postupaju tako sa zarobljenicima, naredniče.

Quint ne odgovori, a Cantrell se obrati zarobljeniku.

– Još imate omču oko vrata, a ipak se smiješite. Ne shvaćam.

– Razmišljao sam o lijepim stvarima. Upravo sam mislio na jednu damu.

Quint je poslušao Cantrellovo naređenje i oslobodio zarobljenika. Cantrell zapazi krv na njegovim zglobovima.

– Tko ga je tako svezao? – upita.

– Ja -- Quint će, ne uspijevajući prikriti rezanje u glasu.

– Nije vrijeme za kršenje pravila službe, naredniče. Hoćete li ponoviti to što ste upravo rekli... pravilno!

– Ja sam to učinio... gospodine! Jedan mišić zaigra na Quintovu licu.

– Zahvaljujem vam što ste pravodobno došli – reče Sateen. – Da budem iskren, nisam nimalo žudio za vješanjem.

– Potpuno vas razumijem – složi se Cole. – Bili ste pod Mosbyjevom komandom?

– Imao sam tu čast, kapetane.

– Kad bi mrtvi mogli progovoriti, ne bi to nazvali čašću. A tko ste vi zapravo?

– Poručnik Gaylord Sateen...

– Nama se predstavio kao Duke – prekine ga Crowder.

– To mi je nadimak – objasni Sateen.

Cole kimne. I on je imao svoj. Još od djetinjstva zvali su ga Latigo.

Cole se okrene u sedlu i odmjeri narednika Quinta.

– Onda, nadam se da smo se razumjeli? Poručnik Sateen je vaš zarobljenik. Ali zarobljenik koji ima ostati živ. Jesam li bio dovoljno jasan?

– Svakako, kapetane. Ima li još štogod, gospodine?

Cole ponovi naredjenja da bi izbjegao svaki nespornost. Onda još jednom pogleda zarobljenika, naglo zateže uzde okrenuvši konja na mjestu i odjaše isto onako naglo kao što je i došao.

Jučerašnje popodne bilo je pravi pakao. Dobar dio noći proveo je sa svojim progoneći neprijatelja. A onda se vratio da još jednom razgleda pozadinu. Sad su ga očekivali u glavnom štabu.

Tek što se bilo smračilo, nebo se otvorilo. Neki su govorili da je to sâm Bog spustio zavjesu na bojište jer mu se smučilo od prizora što ih je tog popodneva vidio. Neki su opet tvrdili da se ta mahnitost uskoro mora završiti, da to jednostavno ne može potrajati. Kad bi barem imali pravo!

Tek što je kapetan odjahao, jedan od mladića veselo usklikne:

– Valjda je sad napokon došlo vrijeme da napunimo želuca!

Polako su se vraćali istim putem kojim su i došli. Crowder se nagne prema Sateenu.

– Zadovoljni ste što ste se provukli ispod omče, poručniče?

– Kad biste samo znali koliko sam zahvalan vašem kapetanu – reče. Pogledao je u smjeru u kojem je odjahao Cantrell. – Nikad mu to neću zaboraviti. – Zatim nakon stanke doda: – Možete li mi reći nešto više o njemu?

Crowder mu se primače još bliže i snizi glas da ga Quint slučajno ne bi čuo:

– Kapetan Cole Cantrell. Pola Irac, pola Indijanac. U cjelini uzevši, nema mu para.

– Sa zadovoljstvom mogu potvrditi vaše mišljenje, kaplare.

– Jedan od najboljih oficira pod komandom Phila Sheridana. Samo takvima može zahvaliti što imamo više uspjeha od vas u ovom ratu.

Crowder se odmače od zarobljenog poručnika i požuri prema Quintu, koji je jahao na čelu. Kad ga je sustigao, začu ga kako mrmlja sebi u bradu.

– Jednog dana će mi valjda dopasti šaka ta kapetanska kurva. Ni ovaj rat ne može potrajati vječno. A kad jedanput skine uniformu...

– Quint svoju mesnatu šaku zarije u dlan svoje lijeve ruke.

– Ja se baš ne bih igrao s njim – Crowder će dok su zastali na mjestu koje su odabrali za odmorište.

– Napravio me budalom pred svim mojim ljudima – zareži Quint zbacivši svoje krupno tijelo s konja. – A takve se stvari ne zaboravljaju tako lako, kaplare.

– Ni ja baš ne obožavam oficire, ali Cantrell je jedan od najboljih.

– Najgorih, misliš.

Blagi sunčev sjaj počeo se polako probijati kroz oblake. Jedino što su imali na raspolaganju za jelo bilo je mlado prasence što ga je neka djevojčica držala kao mezimče. Briznula je u plač kad su joj ga oteli. Skuhano s nešto graha, međutim, bit će dovoljno da namiri potrebe ove male jedinice.

– A zašto jedan od najgorih? – nije se dao Crowder.

– Zato što je samo napola čovjek.

– Zar samo zato što mu je majka Indijanka?

– Još kao dijete zamrzio sam dvije vrste ljudi: mješance i oficire. A on je i jedno i drugo.

Crowder se sagne i podigne sa zemlje ušiljeno drvce kojim počne čačkati zube.

– Hajde, Burley, ispričajte mi sve što vam leži na srcu.

Quintu je promakao ironičan izraz na Crowderovom licu.

– Sestra moga djeda pobjegla je s nekim Indijancem iz plemena Cherokee. Djed joj to nikad nije oprostio i nije joj dopustio da se vrati kući. Čak ni da nam dođe u posjet... nikad. A bila je njegova miljenica.

– I to samo zato što se udala za Indijanca? – Crowder ga je pogledavao u nevjerici.

– Moj je djed bio strašno osjećajan čovjek. A to je prenio i na mene.

Crowder je htio doprijeti do korijena Quintove mržnje. Zato je bio uporan. Upitao ga da li je i taj Cherokee možda bio oficir.

– Dovraga, ne. Nije imao nikakve veze s vojskom.

– Pa otkud onda ta mržnja prema oficirima? Ne vidim nikakve veze...

– To potječe još iz četrdeset sedme, kad smo se tukli s Meksikancima.

Crowder je još čačkao zube.

– Moj ujak Settle vratio se kući s užasnim ožiljcima na leđima. Neki pijani poručnik dao ga je bičevati zbog obične sitnice. A kad ga je nakon toga raspalio po njušci, bacili su ga u zatvor. Nikad više nije došao k sebi. Nosio je te proklete ožiljke sve do dana kad su ga sahranili. – Tu Quint malo zastane da bi otpio gutljaj iz čuturice. – I kažem vam, Crowderu, cijelo ovo vrijeme vrebam priliku da se jednom od njih nađem iza leđa u jeku bitke pa da mu skinem glavu, bez obzira kakav čin nosio na kapi. – Quint se isceri, očekujući znake odobravanja u Crowderovom izrazu lica.

– Jutros ste bili nadomak cilju – bilo je sve što je rekao.

– Da. Samo da se nije umiješao onaj prokleti Cantrell.

– Što kanite kad završi rat? – Crowder izenada promijeni temu.

– Imam rođaka na Zapadu. Dobro se snašao. Radi na željeznici. Mislim da ne bi imao ništa protiv da se zaposlim kod njega.

– I ja ću možda istim putem. Nisam vezan nizašto.

Crowder ustane i protrlja koljena. Pogled mu se zaustavi na improviziranom križu zabodenom u još svježiji humak. Prisjeti se groba svoje žene u koji su je položili zajedno s još nerođenim djetetom. Svi mi nosimo svoj križ, pomisli sjetno.

– Možda bi se i za vas našao kakav posao – reče Quint.

Time je razgovor bio završen.

II

Dva su kurira projurila pored Colea Cantrella u punom galopu dok su kožnate vreće mahnito udarale konje po slabinama. Malo je zastao promatrajući ih kako nestaju u daljini. Nisu nimalo posustali.

– Što je to sad? – zapitao se naglas i usmjerio svoga snažnog vranca niz padinu. Nekoliko minuta poslije sjahao je pred komandom i predao konja dežurnom vojniku. Nekoliko koraka dalje stajali su kurirski konji pokriveni gunjevima. Dok je otresao prašinu s uniforme, Cole se pitao koji je razlog ovoj hitnji. Uputio se prema omanjoj kući na uzvisini. Jedan prozor na pročelju bio je razbijen, a jedan ugao verande srušen. U prostoriji koja se nekoć mogla nazvati salonom, pored masivnoga pisaćeg stola stajao je general Phil Sheridan. Pogled mu je još bio prikovan uz papir koji je ležao na stolu.

Kako Sheridan nije podizao pogleda, Cole se osmjeli pa reče:

– Kapetan Cantrell javlja se na raport, generale. Poslali ste po mene, gospodine.

Sheridan napokon podiže pogled s papira koji ga je tako zaokupio. Da, kapetane, jesam. – Sheridan je pogladio brkove; izgledao je prilično zabrinut. – Ali sada to više nije važno.

Sheridan mu rukom pokaže da sjedne. Zatim se okrene i natoči viskija u dvije limene vojničke čaše. Nagnuvši se preko stola, jednu pruži Coleu.

– Hvala, gospodine – reče Cole, pitajući se što će biti dalje.

– Upravo sam primio obavijest o predaji generala Leeja – dramatično objavi Sheridan. – Lee se predao generalu Grantu.

Cole se opusti u stolici.

– Hvala Bogu – reče.

Sheridan podiže čašu da nazdrave pobjedi.

Nakon toliko prolivene krvi i čitavoga ovog pakla, rat je napokon završen.

– To sam već odavno priželjkivao, a nisam se nadao da će se tako brzo ispuniti.

– Pobijedili smo, Cole! – Sheridan će, podbočivši se šakom o stol.

– Napokon smo satrli neprijatelja.

– Ja... jasno mi je, gospodine.

Sheridan odmjeri svog oficira.

– Očekivao sam da ćete skočiti na noge i zaurlati kad vam saopćim ovu novost. Nekako ste ste mi čudno suzdržani, kapetane.

– Ne... ne znam što da kažem, generale. Drago mi je što je svršeno, naravno. Ali kakva je cijena naše pobjede? Teško mi je povjerovati da ima pobjednika u ovom ratu.

– Previše ste sentimentalni, Cole. Inače ste vrlo pouzdan oficir. Ponosan sam što imam takve ljude pod svojom komandom. Cole mu se zahvali. Godilo je čuti takve riječi iz usta oficira takvog formata.

– Tko zna što predsjednik Lincoln namjerava s primjernim oficirima nakon završetka rata – svečanim tonom nastavi Sheridan – Jeste li za još jedno piće, Cole?

– Ne, radije ne bih. Hvala vam, gospodine.

– Mislim da bismo sada mogli prijeći na stvar – Sheridan će, naglašavajući svaku pojedinu riječ

– Jeste li ikad pomislili da nastavite karijeru u vojsci?

– Jesam, gospodine, ali...

– Kao što sam vam već rekao, vojsci će i dalje biti potrebni sposobni oficiri. Bit će nam potrebno dosta ljudi da smirimo indijanska plemena na zapadu.

– Mogu li govoriti otvoreno, generale?

Sheridan kao da je bio malo razočaran.

– Naravno, Cole!

– Vidite, generale, nekako sam se zasitio ratovanja. Volio bih se vratiti kući. Pozdraviti se sa svojim.

– Imat ćete za to dovoljno vremena.

– Nisam mislio na kratkotrajni posjet. Otac ima nešto zemlje. To je smiren, jednostavan život. A mislim da bi mi nešto takvog upravo sada i trebalo.

Sheridan se okrene i pogleda kroz prozor.

– Da, mislim da vas potpuno razumijem, Cole.

– Nadam se da niste pogrešno protumačili moju odluku, gospodine – reče Cole.

– Pa, moram priznati da sam pomalo razočaran – kiselo se nasmije Sheridan. – Ali nemam ništa protiv toga da se vratite kući. Štoviše, na neki vam način i zavidim. Samo se vi smirite i uživajte u životu.

Cole pozdravi, okrene se i napusti prostoriju. Novosti o predaji već su mu bile isparile iz glave. U dvorištu, međutim, vojnici su još slavili pobjedu. Neki su bili toliko zaneseni da su zaboravili pozdraviti. No sada nije bilo vrijeme da ih poziva na red. Uzjahao je i laka srca krenuo u susret roditeljskom domu. Osjećao je neko čudno uzbuđenje. Sve za čim je žudio bilo je da što prije prekorači prag roditeljskog doma.

Jedno usamljeno drvo, s isušenom granom ispruženom poput krvnikove ruke, dozvalo ga je u zbilju. Prisjeti se zarobljenika, njegova ciničnog osmijeha. Činilo se

kao da je bio njegovih godina, između dvadesete i tridesete. No ovih ratnih godina to se nikad nije moglo sigurno utvrditi. Znalo se dogoditi da su u njegovoj jedinici dječaci od sedamnaest godina izgledali kao četrdesetogodišnjaci.

Omča se još njihala na vjetru. Gdje li se sada nalazio Duke Sa-teen? Je li zaista bio onako smiren kao što je djelovao?

III

Claudius Max nervozno zamahne štapom prije nego što se kočija zaustavi. Glasno opsuje, ne obraćajući pažnju na kočijaša. U New Yorku je promet doista postao nepodnošljiv. Pogledom je odmjerio udaljenost koja ga je dijelila od zgrade kompanije »Python«. Jučer, kad se našao na račun prometa na Manhattanu, bio je dobro raspoložen. Posljednjih tjedana to mu se nije baš često događalo. Mnogo je toga pošlo u pogrešnom smjeru, uostalom i njegov brak s Theodorom. Bila je znatno mlađa od njega. To što joj je kupovao skupe haljine nije ju sprečavalo da ga odbije u trenucima kad je najviše žudio za njom. S obzirom na njegov stas, to nije ni bilo tako neobično.

Max se napokon isprtljao iz kočije. Živahan promet nije dopustio kočijašu da se približi zgradi kompanije, žurno je kročio na cestu, ne obazirući se na ostale.

– Kad ćete me opet trebati, gospodine? – upitao je kočijaš.

– Nikad! – zagrmi Max, ne obazirući se na bespomoćnog vozača. Zatim jednako bezobzirno nastavi preko ceste, kao da cijeli Manhattan pripada samo njemu.

– Tko je to? – upita kočijaš iz susjednog fijakera, uperivši svoj kožnati bič u neobičnu spodobu.

– Claudius Max! – zbunjeno otpovrne ovaj. – Jedan od najmoćnijih ljudi u New Yorku!

Max je potpuno bio svjestan svoje moći. Kratkim, sigurnim korakom približavao se zgradi kompanije »Python«.

Ušavši u prostoriju na drugom katu, obratio se jednom od svojih službenika.

– Atkinse, najuri mi ovog kočijaša. Još danas nađi zamjenu.

– Ne brinite, gospodine Max. Taj neće dočekati podneva – reče Atkins.

Claudius Max se uputi niz dugi hodnik. Pogleda u prostoriju u kojoj su ljudi brižljivo crtali nad crtačim daskama. U poslu je vjerovao samo u muškarce.

Kuckanje štapa po mramornom podu bilo je dovoljan znak za suhoga sredovječnog muškarca u bijeloj košulji s tvrdim ovratnikom da uz naklon otvori vrata od masivne hrastovine.

– Želim vam dobro jutro, gospodine Max.

Max nehajno otpozdravi, a zatim proslijedi u golemu prostoriju koja se doimala prije kao muzej nego kao ured. Sjedne za masivan pisaci stol od višnjeva drveta pa se zadržavljeno zagleda u bistu Julija Cezara.

Slika koja je prikazivala pad Kartage prostirala se preko cijelog jednog zida. Rimske su legije napredovale neumoljivom silinom da mačevima dokrajče poraženog neprijatelja.

Max prijede pogledom preko slikarije i zastane na svom podređenom koji je još stajao u dovratku golemih vrata

– Lackmane, nadam se da ste mi za danas pripremili nešto povoljniji izvještaj. Mislim da znate na što ciljам.

Caesar Lackman se ukoči poput ovratnika na vlastitoj košulji.

– Pa, stvari se odvijaju onako kako je planirano, gospodine Max.

– Onako kako je planirano, kažete. – Maxov je glas zvučio umiljato. Povrh naslona njegova naslonjača presvučena kožom bili su izrezbareni simboli rođenja Rima, Romul i Rem ležali su na pozlaćenom listu, a došla ih je rimska vučica. – Kad kažem izvještaj, prvenstveno mislim na to kako se kreću poslovi na Zapadu. Je li to jasno, Lackmane?

– Pa, kao što sam vam već rekao, stvari se odvijaju prema planu, gospodine Max.

Max svojom mesnatom šakom udari po stolu.

– To ste mi rekli i jučer. Rekli ste mi to i prošli tjedan. Ponavljate mi to već punih mjesec dana. Stvari se odvijaju, znam, ali recite mi kako?

– Stalno sam u dodiru s ljudima na terenu, gospodine.

– Pročitao sam sve kopije vaših pisama. Očito je da su imala isto tako jalov učinak na Badgera Cantrella i njegovu kohortu kao što to ima kocka leda bačena u kamin.

Lackman jezikom ovlaži usne.

– Naši su ljudi posjetili sve... ovaj... gotovo sve zemljoposjednike koji su odbili prodati zemlju.

– Posjetili, kažete? Vrlo zanimljivo, Lackmane – umilno će Max. – A znate li možda kako je onaj vaš imenjak Cezar postupao s onima koji su mu se suprotstavljali?

– Nisam baš siguran da znam, gospodine Max.

Maxove se usne skupe.

– On bi ih najprije lijepo pitao. A onda, ukoliko mu njihov odgovor ne bi prijao uhu, samo bi podigao ruku. Njegovi bi pretorijanci brzo svršili s takvima. Bez ikakvoga prethodnog obilaska. – Maxova se šaka ponovno skvrči, a Caesar se još jednom strese. – Takvi su mi ljudi potrebni, Lackmane. Mislio sam da imam jednog. Očito je, međutim, da sam se prevario.

– Mislio sam da je bolje da nastupimo oprezno. U ovim burnim vremenima, čovjek nikad nije dovoljno pametan...

– Možda bi bilo bolje da sam cijelu ovu stvar povjerio Payneu.

Lackmanu se opusti čeljust. Znao je da takav propust može značiti otpuštanje.

– Siguran sam da mogu okončati ovu stvar, gospodine Max. Željeznička pruga proći će upravo onom trasom kako je i planirano.

Max se držao kao da ga nije čuo.

– Najbolje bi bilo da sam se toga prihvatio sam. Na žalost, toliko mi se toga mota po glavi da ni sâm ne znam čega da se prije primim.

Zaista, mnogo toga ga je mučilo. U posljednje vrijeme Theodora ga je zaokupljala u istoj mjeri kao i neodgodivi poslovi. Kao nijedna druga, znala je u krevetu smiriti zahuktali stroj njegovih niskih strasti. Pogrešio je jedino što se oženio njome. S njezinom jogunastom naravi i osornošću koju je povremeno znala ispoljiti nikako se nije mogao pomiriti. Kad ga je posljednji put izazvala, presavio ju je preko koljena i pošteno isprašio po stražnjici. Nekoliko dana nakon toga nije mogla sjesti a da joj ne zaigraju mišići na licu. U krevetu, međutim, bila je vatrena kao i prije.

Razmišljajući o Theodori, skrenuo je tok misli s poslovnog kolosijeka. No to kod njega nije moglo duže potrajati.

– Lackmane, moramo već jedanput pronaći pravi put! – prosikće, iznenada promijenivši izraz lica.

– Stvari se odvijaju... hoću reći... činim sve što mogu da se stvari okončaju što prije, gospodine Max.

Claudius Max pruži ruku u ladicu pisaćeg stola i energičnom kretnjom izvuče geografsku kartu. Neko ju je vrijeme promatrao šutke, a zatim reče:

– Zemljomjeri moraju pristupiti poslu najviše za mjesec dana.

– Budite bez brige, gospodine Max.

– Nemojte mi reći da niste u stanju izaći na kraj s nekoliko pišljivih doseljenika. I ne spominjite mi više tog Cantrella! Kako li se ono zove? Badger. Kakvoga li imena!

– To je bivši traper, gospodine. Čovjek iz divljine. I prilično tvrdoglav, usudio bih se reći. Jedan od onih koji odbijaju...

– Odbijaju? – užasnuto će Max.

– Odbijaju, meni? – problijedio je od gnjeva. – Namjeravaju mi stati na put, je li? Eliminirajte ih!

– Da ih e...e...eliminiram, gospodine?

– Ako vas izdaje sluh, nabavite si pojačalo za uši!

Lackman se nasloni na stolicu presvučenu konjskom kožom.

– Ali, gospodine Max, s pravne strane gledano...

– S pravne strane, kažeš! – zagrmi Claudius Max. – Ne spominji mi više te gluparije! Kad ja kažem da se eliminiraju, onda se imaju eliminirati! Odmah da si poslao jednu centuriju da se obračuna s njima. Jesam li bio dovoljno jasan?

– Potpuno – shrvanim će glasom Lackman, kao pritisnut nekom boli. Zatim se okrene i nestane kroz vrata.

– Pravi kunić – pomisli Max kad se Lackman izgubio. Iznenada postane svjestan kako ga je zapravo razmišljanje o Theodori izbacilo iz takta više nego ovaj poslovni promašaj.

U ured uđe Lorne Payne.

– Čuo sam vas već na ulici kako vičete – reče.

– Bilo bi bolje da su me čuli oni u Dabrovoj dolini.

– Još imate teškoća s njima? – upita Payne odlažući štap. U dobro skrojenom smeđem odijelu bio je vrlo elegantan. Pristao izgled, poslovan duh i lakoća kojom je uspostavljao kontakt jamčila mu je uspon na ljestvici Maxove organizacije.

Jučer, dok je diktirao pisma, u Maxov je ured upala Theodora sva izvan sebe.

– Zamisli, odbili su mi kredit kod Braxtona! – urlala je.

– Znači da se drže mojih uputa.

Prostrijelila ga je pogledom.

– A može li se znati zašto? – Nisi bila dobra. – Savršeno hladno zurio je u njeno lice. – Ili bi možda da te drukčije kaznim?

Zbunjeno je zastala. Stenograf se brzo udaljio iz prostorije, a kroz odškrinuta vrata provirio je Payne.

– Kao da sam čuo neku ženu...

– Ustuknuo je kad je ugledao elegantnu mladu damu naslonjenu na Maxov pisaći stol. Sve do tog trenutka vidio ju je samo izdaleka.

Max ga je, kimnuvši, pozvao da uđe.

– Upoznajte se s mojom ženom.

– To sam već prije morao učiniti, pomislio je.

Theodora mu pruži svoju vitku ruku u rukavici.

– Claudius mi tako često priča o vama.

– Moj neustrašivi mladi pomoćnik – predstavi ga Max. – Daleko će dogurati.

– Neustrašiv sam samo kad je riječ o poslu. – Payneov se pogled sretne s Maxovim. Bio je prilično visok. Theodora mu je dosezala jedva do ramena.

Max nešto načrčka na komadu papira i pruži ga Theodori.

– Evo, opet imaš kredit kod Braxtona. – reče.

– Hvala ti, Claudiuše. – Ubacila je papir u torbicu. – Drago mi je što sam vas upoznala, gospodine Payne. – Ponovo mu je pružila ruku, ovaj put bez rukavice.

Payneova se šaka sklopi nad njenim finim, toplim prstima. Iza svoga ogromnog trbuha, Max ih je zadovoljno promatrao iz naslonjača.

– Zašto ne biste prešli na ti? Uvjeran sam da ćete postati dobri prijatelji.

Payneu zaigra mišić na licu i blago pusti Theodorinu ruku.

– Mogao bi koji put pozvati gospodina Paynea... hoću reći Lornea na večeru, dragi – Theodora će grlenim glasom.

– Kad smo već kod jela, danas ću zakasniti na ručak, dušo. I dobro mi se provedi u kupnji.

Blago se naklonila i veselo odlepršala s Maxovim potpisom u svojoj plavoj kožnatoj torbici.

IV

Bijela Srna ponovo je pročitala pismo. Svakoga bi dana to ponovila nekoliko puta. Njezin sin se vraća kući. Veliki Manitu, gospo-

dar života i smrti, poštedito je Coleov život. Pogledala je kroz prozorčić na zapadnoj strani kućice. Iako je na domaku bilo ljeto, vrhovi Stijenjaka bili su još pod snijegom.

Bijela Srna bila je pristala, vitka žena, bez ijedne sijede vlasi. Koža joj je bila napeta, a osmijeh joj je zračio blagošću i dobrotom. Imala je na sebi jednostavnu pamučnu haljinu i mokasine. Jedini nakit bila su dva jelenja zuba, što su joj na kožnatoj uzici visjela oko vrata. Poklon od Colea kad mu je bilo petnaest godina.

Pristavila je lonac na vatru da podgrije večeru. Straga je bila Coleova soba. Nekoliko njegovih košulja još je visjelo na zidu.

Pogledala je muža kako zavaljen u stolicu čisti oružje. Nije bio sklon suvremenim puškama, imao je više povjerenja u stare. Dok je posezao za komadom tkanine, pogledao je ženu kojom se oženio kao sasvim mladom djevojkom. Još ju je volio istom onom ljubavlju kao i na dan kad ju je zaprosio od njezinog oca, poglavice Vrana, i koja mu je poslije rodila sina. Za svadbenih svečanosti mladi Badger Cantrell odmjerio je snage s najvještijim indijanskim ratnicima. I nije se obrukao.

Tek što je bio došao na Zapad i postao traper s nepunih šesnaest godina, sprijateljio se s Indijancima. Bio je dobar sa svima, a posebno s Vranama. S vremenom je naučio i njihov jezik. Neki su traperi zbog toga zazirali od njega.

Prošlo je već više od mjesec dana otkako je otišao u grad po pismo od Colea. Tamo je, pijući pivo, čuo kako ljudi pričaju da će uskoro željeznička pruga proći kroz Basin City.

– Što se mene tiče – promrm-ljao je sebi u bradu – morat će se gadno pomučiti.

Onda se ponovo vratio razmišljanju o svom sinu.

Pismo je javljalo dobre vijesti: Cole se vraća kući. Da se odmori

od svega, a onda valjda da potraži ženu koja će im roditi unuke. »Bo-lje da podem kući. Badger će tiho sâm za sebe, spremajući pismo u njedra kroz prerez na košulji od jelenje kože.

Prošlo je prilično vremena otkako je Cole otišao od kuće. Uspravna i ukočena u struku, Bijela Srna stajala je sada uz istočni prozor na kući.

– Premorit ćeš oči od gledanja, ženo – javi se Badger. – To što tako uporno gledaš kroz prozor neće ga požuriti na putu kući.

– Znam. – Oči joj zaiskre plamenim sjajem. – Ali isto tako vidim da i ti stalno pogledavaš kroz odškrinuta vrata ne bi li ga prvi ugledao.

Badger se isprva samo nasmi-ješi, a onda prasne u smijeh. Bijela Srna se i ne pomaće. Stajala je uz prozor još i sad onako uspravna, ukočena u struku. To u Badgera pobudi sumnju.

– Što je to s tobom, ženo? Tako si blijeda.

– Ništa. Oduzeo me neki čudan osjećaj...

Osmijeh joj bijaše suzdržan.

Badger je i odviše dobro pozna-vao Indijance a da mu ne bi bila poznata njihova neobična intuicija. Upravo u taj čas začuje se topot konja. Oboje pohrliše prema vratima.

Nemalo bijaše njihovo razočara-nje kad u jahaču prepoznaše jednog od momaka njihovoga prvog susjeda. Del Brooks ga je poslao s porukom da je prodao zemlju željezničkoj kompaniji. Bijela Srna ga pozva da uđe i da se okrijepi toplom kavom, ali momak odbije. Vidjelo se da se žuri i da nema ni trenutka vremena.

– Željezničkoj kompaniji, kažeš? – upita ga Badger.

– Kao što vam rekoh – odvrati momak. – Gazda mi je platio dolar da odjašem da vas i kažem vam da napušta dolinu. A bogme i ja.

Tek što je to izgovorio, zategne uzde i podbode konja. Ubrzo nestade u daljini.

— Vrag neka nosi željeznicu! — ote se Badgeru. Zamišljenim je pogledom pratio jahača. — Jesi li mu vidjela lice? — obrati se bijeloj Srni. — U životu nisam vidio čovjeka s više ožiljaka na lisu.

— Ne sviđa mi se sve ovo, Badgere. Morat ćeš dobro promisliti prije nego što se upustiš u bilo što. Nije ti više dvadeset godina.

— Ako je otišao Brooks, ostali su drugi. Posjetit ću ih i ugovoriti sastanak kod Amber Creeka. Pokušat ćemo pronaći najbolji način da ostanemo na svojoj zemlji.

Bijela Srna kimne, ali ostade uznemirena. Tko joj je mogao jamčiti da se Badger neće upustiti u nešto što bi ga moglo stajati života?

V

Jašući na putu kući, Cole Cantrell bio je svjestan da se mir ne može tek tako vratiti u zemlju koja je godinama krvarila u ratu. Vođeni vlastitim interesima, neki političari u Washingtonu već su počeli rovariti protiv netom stečenog mira. Osim toga, zemljom su kružile glasine da se od otpuštenih vojnika formiraju bande koje su odlučile da nastave živjeti od pljačke. Metak jednog manijaka stajalo je života Abrahama Lincolna. Stoga ni Coleu nije sve išlo kako valja. Nije bio otpušten iz vojske onako kako je predviđao. A kad ga je pukovnik Erskine pozvao u svoju kancelariju i pružio mu papir na potpis, upitao je:

— Mogu li znati zbog čega ste me zadržali, gospodine?

Pukovnik Erskine bio je stasit oficir prosijede brade. Upitno ga je pogledao i odgovorio.

— I ja također dobivam naredenja i prosljeđujem ih. Vi samo potpišite, kapetane, i od ovoga trenutka ste civil.

— Hvala vam, pukovniče — hladno je odgovorio.

Jedino za čim je u tom trenutku žudio bilo je da uzjaše konja i zagradi prema Stijenjaku. Bila je već sredina lipnja. Predaja je izvršena još u travnju.

Kad je uzjahao, ledima okrenut istoku, tiho je rekao:

— Napokon smo na putu kući.

Izgovorio je to na jeziku Vrana. Vojnik na kapiji u čudu ga je pogledao, zatim se ukočio u stavu mirno i salutirao.

— Nije potrebno, momče — sa smiješkom će Cole. — Nisam više tvoj kapetan. Od sada sam jednostavno Cole Cantrell.

— Svejedno, neka vam je sa srećom, gospodine!

Cole prijazno odmahne rukom i potjera konja u galop.

Iako su prošla već gotovo dva mjeseca od primirja, po putovima su se još mogli vidjeti vojnici kako se vraćaju kućama. Neki su od njih bili u dronjcima i pijani tražili kavgu.

Bilo je već kasno popodne kad je Cole zapazio da mu konj šepa. Potkovića na prednjoj nozi nije bila dobro pričvršćena i ostala je negdje na putu. Nastavio je pješice, vukući konja za uzde. Kočijaš zaprežnih kola na koja je naišao na raskršću pokazao mu je put prema najbližem naseljenom mjestu.

Mjesto se zvalo Eaganville. Sastojalo se od dućana, crkve, svratišta i nekoliko kuća. Coleu je, međutim, bio potreban pokrivač.

Odahnuo je kad je pred omanjom brvnarom ugledao muškarca s kožnatom pregačom. Predstavio se i iznio mu svoj problem.

— I sâm si mogu pomoći — reče.

— Ako mi pozajmite alat. — Neće biti potrebno, kapetane — odvrati potkivač. — Odmah ćemo to srediti.

— Ali ja više nisam kapetan.

— A zašto ste onda u uniformi?

— Zato što mi je to jedino što imam.

– Ah, shvaćam. Znate, mi koji smo već mjesec dana kod kuće zaboravili smo da nisu svi takve sreće. Nego, zašto ne biste skočili na pivo dok vam ja ne sredim to s potkovom?

Ideja nije bila loša.

– Zašto da ne? Hvala vam...

– Giggley – predstavi se potki-vač. – Ed Giggley.

– E, pa, hvala vam Ede. – Cole se okrenuo i uputi se preko ceste. Ali tek što je stupio na kolnik začuje iza leđa dobro poznati glas:

– Proklet bio ako ovo nije naš kapetan. Onaj isti koji me spriječio da objesim onoga ušljivog poručnika.

Cole se okrene i suoči s Burleyjem Quintom. Bio se podbočio na gredu koja je podupirala krov.

– Rat je završio, Quinte. Bolje da se razidemo i zaboravimo na prošlost.

– Ma nemojte! A tko je odsjedio u zatvoru zbog kapetanovog izvještaja, ha?

– Ja nemam ništa s tim.

– Sjedio u zatvoru sve do sada! Tek su me neki dan pustili.

Cole se prisjeti da mu je pištolj ostao u sedlu. Napravi nagli pokret prema svom konju, ali ga Quint prozre i prepriječi mu put. Quintovi snažni prsti zariju se u Coleovu nadlakticu.

Cole se naglo otrgne, a cijelom rukom prostruji mu bol.

– Rekao sam već da nemam ništa s tim. Uostalom, nisam raspoložen za dugo pričanje.

– Ha, ha, ha! Niste raspoloženi. Naš kapetan nije raspoložen. – Quint se ponovno glasno nasmije.

Cole je bio svjestan da su mu slabi izgledi bez pištolja. Opazio je trojicu jahača koji su Quintu čuvali leđa. Dvojicu je znao iz vide-nja, a treći je bio bradati kaplar Jeff Crowder.

– I vi ste u Quintovoj igri, kaplare? – hladno je upitao.

– Pa, nisam siguran, kapetane. Zajedno jašemo prema Kaliforniji.

– Zašto onda ne nastavite?

– Ne znam ni sâm kapetane. Quint reče da ima neke račune s vama. A da sam na vašem mjestu, ne bih ovako šetao bez pištolja ni hodao uokolo u uniformi. Nekad sam vjerovao da ste pametniji – Crowder će gladeći se po bradi.

– Znači, tako stoje stvari? – reče Cole primičući se svom konju. U jednom trenutku iznenada potrči. Prazna bačva, podbačena s leđa, saplete mu se u noge i Cole Cantrell se opruži po prašnjavoj cesti. U ušima mu je bubnjalo od gromkog smijeha dok se s naporom pridizao na noge.

– Kapetane, zašto ne izdate neko naređenje? – Quint se isceri prema gomili koja se okupila oko njih.

Cole se smireno obrati Quintu:

– Dosta mi je bilo krvi u ove četiri godine rata. Još ti dajem priliku da se povučeš.

Quint se samo prezirno iskesi. Bio se postavio između Colea i njegova konja. Objema se rukama podbočio o svoje gorostasno tijelo. Teško da bi se itko iz gomile kladio na Colea Cantrella. On, međutim, više nije imao kud. Usprkos bolu u koljenu, uspravio se i duboko uzdahnio. Slučajno je pogledao jednu mladu ženu koja je sjedila u kolima. Zapazio je da je njeno privlačno lice djelomično u sjeni od oboda muškog šešira što ga je imala na glavi. U trenutku kad su im se pogledi sreli, Cole zapazi dva niza snježnobijelih zuba dok je vlažnim jezikom prelazila po poluotvorenim usnama.

Nad gradić se nadvila neka zlo-kobna tišina, kao uvod u veliku bitku.

VI

– Mislite li se boriti kao muškarci, ili da se razidemo kućama? – začu se neki glas iz gomile.

– Brzo ćemo biti gotovi, gospodo! – Quint procijedi kroz zube. – Pet, šest dobrih udaraca i momak je gotov.

– Kladim se da će izdržati deset – javi se isti glas.

– Onda pokaži novac. Quint posegne u džep i izvadi srebrni dolar. Čvrsto ga stegne u šaci. Trenutak zatim baci se na Colea hitrinom neobičnom za tako krupnog čovjeka. Iako se uvijek mogao osloniti na svoj izvanredni refleks, ovaj put Cole je malo zakasnio. Quintova ogromna šaka zakači ga po čeljusti i crveni kolutovi zaigraju mu pred očima. Ipak, uspije se zadržati na nogama. Quint se povuče korak-dva, rastvori šaku i pred očima gomile zasja srebrni dolar.

– Još imam pravo na pet udaraca – prosikće.

Ovaj put Cole bijaše spreman. Quintova šaka u punom zamahu promaši ga za da dlaku. Gomilom se razliježe žagor negodovanja. Cole je bio potpuno hladan.

– Nekoliko puta sam te upozorio da se povučesh – promrmlja sebi u bradu. – Ti to baš nisi htio.

Ono što je uslijedilo bilo je prebrzo za Quinta. Bilo bi prebrzo i za mnogo brže od njega. Nagnuvši se malo unazad, Cole se bacio poput čigre i zadao Quintu dva snažna udarca u pleksus. Objema rukama on se uhvatio za trbuh nastojeći da povрати dah. Nagonski sagne glavu, ali ga Coleov odmjereni udarac pogodi u sâm vrh brade. Zatetura, hvatajući zrak. Cole se malo odmakne, a Quint se iznenada sagne i hitne mu šaku prašine u lice. Dok je protrljao oči, Quint je već bio došao k sebi i bacio se na Colea svom žestinom. Tijela im se sudariše, a kada se nađoše na zemlji, Quint je bio nad Coleom. Za većinu ljudi u gomili stvar je bila riješena. Cole, međutim, nije prvi put bio u takvoj situaciji. Krajnjim je naporom oslobodio ruke i naglim trzajem pogodio Quinta čelom posred lica. Ovaj je

zauriao od boli. Cole ga je vješto odgurnuo i skočio na noge. Još se nije bio pravo ni uspravio, a njegova desnica pogodi Quinta iznad lijeve arkade. Quintovo lice oblije krv.

– Zaklat ću te, prokleta kopile!

– zauriao je Quint.

Krv mu se slijevala niz desni obraz. Ipak je smogao snage da se naceri. Hitro se sagnuo i posegnuo u desnu čizmu. U njegovoj ruci zasjalo je sječivo lovačkog noža. Na licu mu se moglo opaziti da je potpuno izgubio glavu.

Coleu je sada i te kako dobro došlo sve ono što je kao dječak naučio u logoru Vrana. Vještim skokom izbjegao je slijedeći Quintov nalet zgrabivši ga objema rukama za zglob desne šake. Istovremeno se podvukao ispod Quintove ruke i zarotirao svoje tijelo za trista šezdeset stupnjeva. Skvrčenim laktom pogodio ga je u sâm korijen nosa. Quint je urlknuo od boli. Prsti njegove šake popustiše i nož se nađe u prašini. Držeći ga lijevom rukom za zglob, Cole ga desnicom divljački raspali u čelo. Kad mu je pustio ruku, Quint pade na koljena. Za trenutak ostade u tom položaju, potom zakoluta očima i njegovo se divovsko tijelo svali u prašinu.

Zadihan, Cole još ostade nad njim neko vrijeme, a onda smireno pode prema svom konju.

– Nisam vam još namjestio potkovicu – zbunjeno će Giggley.

No Cole kao da ga nije čuo. Jedino što je želio bilo je da se što prije udalji s ovog mjesta. Uzjahao je i potjerao konja niz cestu. Ispratila ga je gomila dječaka, čije su oči bile ispunjene divljenjem. Iako to još nitko od prisutnih nije mogao pretpostaviti, legenda o Coleu Cantrellu rođena je upravo u ovom gradu.

VII

Iako i sâm dobrosto uzdrman, Cole je još bio dovoljno svjestan da usmjeri konja prema zapadu. Povjetarac koji mu je pirkao u lice razbistrio mu je mozak. A kad je u pitomoj udolini ugledao skromnu farmu, potpuno je došao k sebi.

— Samo da me netko ne opazi — reče sâm sebi. — Mjesto je idealno da se čovjek malo dovede u red.

U staji u koju se ušuljao mirisalo je na sijeno i kravlje mlijeko. Nije zatvorio vrata kako bi se okoristio danjim svjetlom. U dvorištu se ništa nije micalo. Unutra je bilo prilično mračno, a alatke su bile uredno složene u kutu. Ubrzo je pronašao čekić i odgovarajuću potkovu. Ruke su mu bridjele od tučnjave, pa se nije odmah najbolje snašao. Dok je namještao potkovu, škripa drvenih ulaznih vrata prisili ga da se naglo okrene.

U do vratku je stajala vitka žena. Isprva se osjetio nelagodno uslijed njenoga oštrog pogleda kojim ga je šuteći promatrala. Cole je opazio da joj je puška otkočena. Zbunjeno je ispustio čekić.

— Samo sam u prolazu — reče.
— Nisam mislio ništa loše.

U tom trenutku prisjetio se da ju je već negdje vidio. Pa da, sjedila je na kolima u onom muškom šeširu kad su im se pogledi sreli uoči njegova obračuna s Quintom.

— Samo nastavite. Promatrala sam vas kako radite.

Pod izbljedjelim sjajem sunca na zalazu, kosa joj je postala crvenijom, a zelene oči zasjale su nekim čudnim sjajem. Doimala se mladom. Njegovi kapci bili su natečeni, a košulja pošćropljena krvlju. Kao da se malo nećkala.

— Kad završite, svratite u kuću. Spremit ću vam nešto za jelo — reče.

Cole se malo zbuni.

— Hvala. Nego, recite, je li ovdje uobićajeno da se žene same kreću s puškom?

— Da, ako su prisiljene da se same brinu o sebi — odvratila. — Inaće, ja sam Mallie. Onda, dogovoreno. Kad završite, svratite u kuću.

— Ja sam Cole Cantrell — reče on, ali ona već bijaše zamakla za vrata.

Bio je već pao mrak kad je napojio konja i sakrio ga iza staje. Mallie nije upalila svjetlo. Voda nad kaminom već je ključala.

— Bilo bi dobro da se umijete — reče. Okrenula se prema njemu, u preširokoj košulji, lanenim hlačama i teškim radnim cipelama. Pa ipak, bila je ljupka.

Da, bila je udata, rekla mu je za večerom. Ali on je ili poginuo ili je već negdje u Južnoj Americi. U posljednje vrijeme stalno ga je proganjalo da mora otići tamo.

— Zacijelo je poginuo — reče Cole. — Oprostite, ali rijetko koji muškarac bi premišljao da li da se vrati tako zgodnoj ženi. — Cole inaće nije bio tako otvoren, ali nekoliko ćašica konjaka poslije večere učinilo je svoje. — Idem si spremići ležaj u staji — reče ustajući.

— Slušaj, ne izgledaš mi kao budala, Cole Cantrell. Tri godine sam bez muškarca, a ti mi se sviđaš. Zašto da se igramo maćke i miša? Šokiran si?

— Ne — reče on.

To, dakako, nije bila istina.

— Kad sam te ugledala kako se mjerkaš s onim divom dolje u gradu, pomislila sam: »Bože, ako me još nisi zaboravio, podari mi ovog muškarca«. I evo, čini se, da mi se želja ispunila.

Spavaća soba bijaše tijesna, plamćak u petrolejci tih, a prozorsko okno pomno zastrto teškim zavjesama. Cole skine uniformu i uvuće se u krevet. Sasma spontano počne razmišljati o njenom mužu. Što li je, zapravo, bilo s njim? Je li ga kakvo zalutalo tane oborilo već u prvom jurišu? Ili je kao ratni zarobljenik iskusio sve strahote juž-

njačkog zatvora Libby, iz kojega je rijetko tko izašao živ?

Škripa ulaznih vrata prene ga iz ramišljanja. Pred njim je stajala Mallie u spavaćici i raspletene kose. Puhnula je u svjetiljku i razmaknula teške zavjese. U sobu je zavirila mjesečina.

Još se nije bio pravo ni privikao na mrak, a već je osjetio svilu što mu je prekrila lice. Zapuhnuo ga je topli miris žene. A kad se otkrio, razabrao* je njene čvrste, pune grudi, privlačnu bjelinu njenih bedara i tamni trokut na dnu trbuha.

Htio se pomaknuti da joj napravi mjesta. Odmahnula je glavom.

– Samo ostani ovako na leđima – rekla je. – I ne miči se.

Trenutak zatim osjetio ju je cijelu. Snažno se pripila uz njega.

– Noćima sam sanjala o ovome – prošaptala je.

A zatim se izvila tako da su vrhovi njezinih grudi došli nadomak njegovih usana. Tek što ih je dodirnuo jezikom, tijelom su joj prošli strasni srsi. Njezin odgovor bio je žestok i prilično bučan.

– Nadam se da ćeš ostati još sutra – reče ona, dok su zadihani ležali jedno uz drugo.

– Ne znam. Mogao bi me opaziti neki susjed.

– Za to ću se ja pobrinuti. – Nježno ga poljubi u usta. – Ionako nećemo mnogo izlaziti.

Nije prošlo ni pola sata, a u dvorištu se začuje komešanje. Zatim se oglasi prodoran ženski glas.

– Mallie, Mallie, diž' se brzo iz kreveta! Tom se vratio! Vidjeli su ga u gradu!

– Emmy, jesi li to ti? – javi se Mallie uzbuđeno.

– Da. Nije mrtav, kao što si se bojala. Otvori da ti kažem što sam još čula.

– Ne mogu, Emmy, strašno sam prehladna.

– Baš šteta. Čovjek se vrati nakon četiri godine, a kod kuće nađe bolesnu ženu. Ipak, mislim da ga to

neće mnogo smetati nakon svega onog viskija što ga je popio.

– Za...zauzdat ću... upregnut ću konje i idem po njega! – dovikne Mallie. Glas joj je podrhtavao. – Hvala ti na obavijesti!

– Nema na čemu. I čuvaj se, Mallie!

Njeni koraci izgubiše se u tišini noći.

Cole duboko uzdahne.

– Hvala Bogu da nije najprije svratio kući. Ona svrne pogled na pištolj u njegovoj ruci.

– Nije bogzna kakav muž, ali ipak ga ne bih tjela vidjeti mrtvog.

– Zatim doda sjetno: – Nikad neću zaboraviti ovu noć, Cole. Nikad.

Silom je htjela da on uzme jedno odijelo njenog muža.

– Baci tu otrcanu uniformu, sva je već poderana – rekla je.

Nije prihvatio. Uzeo je samo kaput i par iznošenih hlača.

Uslijedio je još jedan poljubac, još jedan dodir ruku. Onda je on uzjahao i izgubio se između sjenki.

Još cijeli sljedeći dan osvrtao se da bi se uvjerio kako ga nitko ne slijedi. Kad god bi zastao, prisjetio bi se Mallie. Nadao se da nije upala u nevolju. Nije zaslužila.

VIII

Cole je prešao široku rijeku. Sjeverno od tog mjesta bio je jednom postavljen logor, otkupna stanica za krzno. Kad se prvi put u životu bio otisnuo malo dalje na istok, došao je na to mjesto. Badger Cantrell poveo je njega i Bijelu Srnu, a dvije mazge bile su pretovarene krznom. Još i sad se živo sjećao kako su mu se grudi ispunile ponosom kad je jedan od trgovaca posebno pohvalio kvalitetu krzna što ga je donio njegov otac. Bio je to visok, mršav čovjek, tužnog izraza, i s okruglim naočalima na licu.

– Bit će mi drago ako se uspijemo nagoditi – rekao je Coleovu

ocu. Suho se nasmijao. — Zovem se Samson. Ako mi zaboravite ime, sjetite se na Dalilu.

— Tata, je li Dalila njegova žena? — bio je znatiželjan Cole.

Oba muškarca su se nasmijala. Samson se upravo spremao da Badgeru pruži ruku, kad se između njih postavio jedan naočit, gojazan čovjek. Pozvao je Samsona na stranu.

— Nede, ti si novi ovdje, pa i ne očekujem od tebe da poznaješ ovdašnje običaje — prosiktao je. — Cantrell je oženjen Indijankom. A s takvima se mi ne rukujemo.

Samson je zbunjeno podigao naočale.

— Ali, gospodine, ja sam oduvijek nastojao da se prema svakom čovjeku odnosim kao prema ljudskom...

— Da kojim slučajem živiš na Jugu, ubrzo bi promijenio mišljenje. — Lathrop, a tako se zvao gojazni gospodin, nastavio je svoju tiradu. — Najgore od svega, Nede, jest to što si mu dopustio da u logor uvede i svoju ženu...

— Pa, nisam mislio, gospodine...

— Nema se tu što misliti, Samson. U planinama se dopušta da bijelac uzme za ženu pripadnicu niže rase. Ali mi nismo u planinama. Ovaj primjer može imati negativan utjecaj na naše radnike.

— Prijateljski ga je potapšao po ramenu. — Drago mi je što smo se razumjeli, Samson. Drugi put pripazite da žena ostane izvan logora.

— Ali ona nikoga ničim nije povrijedila. — Ned je bio odlučan.

Lathrop je izgubio strpljenje.

— Slušaj me, Nede. Godinu dana sam proveo na Zapadu. Dobro znam da im nije lako. Ali kako oni tamo žive, to je njihova stvar. Ovdje su oni prava pošast.

Za čitavo vrijeme razgovora, Badger Cantrell bio je savršeno miran. Samo je Cole zapazio kako su mu se u jednom trenutku pod gustom bradom skupile usne. A onda se pribrano sagnuo i s poda podigao

pušku. Uperio ju je u Lathropa. Čovjek je problijedio i prekrizio ruke. Oči su mu bile ispunjene strahom.

— Žena o kojoj ste pričali moja je žena, gospodine. — Badgerov ton bio je leden.

— Mogao bih vas optužiti da prijetite bijelcu — propiskutao je Lathrop.

Kroz Badgerovu gustu bradu zasjali su zubi. Otkočio je otponac na pušci. — Ispričajte se mojoj ženi, gospodine. — Prislonio je prst na obarač. — Jeste li me čuli?

Pitanje je bilo postavljeno takvim tonom da se na njega moralo odgovoriti.

— Ja... ja... ispričavam se vašoj ženi.

Badger Cantrell je spustio pušku.

— Mislim da je ovime stvar riješena. Idemo s krznima dalje niz rijeku. Makar ih morao dati jeftinije.

Ned Samson još jednom nervozno dotakne svoje naočale.

— Gospodine Lathrope — reče — mislim da je vrijeme da potražim posao u nekoj drugoj krznarskoj kompaniji. Nije važno budu li mi manje platili.

I našao ga je. Javljao im se barem jedanput godišnje. Dok mu je konj uporno grabio kilometre, Cole se pitao što li je sada s tim čovjekom koji im se jednom pokazao kao prijatelj...

IX

Nekako u isto vrijeme Badger Cantrell i Bijela Srna navratili su u Amber Creek. Predali su im Coleovo pismo. Javljao im je da je upravo na putu kući i objasnio da su ga spriječili da se odjavi iz vojske onako kako je planirao. Bijela Srna bila je radosna, ali Badger je skrivao svoje osjećaje.

Ali kao za inat, moralo se naći nešto da poremeti njihovu sreću. Gradićem se, naime, pronio glas

da je skupina pobunjenih Indijanaca iskopala ratnu sjekiru. Badgeru to nikako nije išlo u glavu.

– Svi vi znate da su Indijanci moji prijatelji – rekao je znatizeljnicima koji se bijahu okupili oko njega. – Valjda bih ja prvi saznao da se nešto kuha.

– Ali ovaj put nije riječ o Vranama – reče trgovac Si Lansing. – Ljudi pričaju da su se pobunili Cheyenni.

– A tko su ti ljudi ljudi koji šire takve glasine? – upita Badger.

– Oni iz Željezničke kompanije – javi se neki promukli glas. – Kažu da je već bilo i mrtvih.

– Oni iz Željezničke kompanije, dakle? – promrmlja za sebe Badger Cantrell.

U kolima na putu kući zamišljeno se obratio Bijeloj Srni:

– Mislim da ne bi imalo nikakvog smisla da sam im već sada pokušao objasniti u čemu je stvar.

– Ponovno je zašutio, ovaj put predajući se razmišljanju o svom sinu. Je li se mnogo izmijenio u ratu? Hoće li opet zajedno s njim u lov na bizone? Misli li se oženiti i podariti im unuka? Te su misli opsjeđale Badgera Cantrella na putu prema Dabrovoj dolini.

* * *

Toga popodneva imali su posjet. Badger ih je ugledao već izdaleka: dva muškarca u lakim otvorenim kolima.

– Samo nemoj odmah planuti – brižno će Bijela Srna. – Pričekaj barem dok se ne vrati Cole.

Ali Badger je već bio na verandi. Za pojas je zadjenuo svoj stari kolt. Izašao je da čuje što li mu to ova dvojica imaju reći. Prvi koji mu se obratio bio je onizak i dugačka nosa. Kad je progovorio, ukazala su se dva reda nepravilnih žutih zuba.

– Zovem se Creed. E. J. Creed – reče silazeći s kola. – I zastupam interese kompanije »Python«...

– Ja ne prodajem svoju zemlju, ni »Pythonu« ni bilo kome drugom.

Badger nije prihvatio Creedovu ispruženu ruku.

No Creed se nije zbunio.

– Mislim da bi bilo pošteno da me najprije saslušate.

– Već sam se naslušao vas iz »Pythona«. I svima sam rekao isto: nikome ne dam svoju zemlju.

Creed je bio u košulji kratkih rukava. Ruke su mu bile bijele i glatke, gotovo ženske.

– Zato sam sad i došao osobno, g. Cantrell. Želio bih vas uvjeriti kako su interesi kompanije...

– A zašto ne probijete tu prokletu prugu negdje drugdje?

– Izmjena postojeće trase stajala bi »Python« neizmjereno mnogo novca. A gospodin Max vodi računa o tome da mu se iplati svaki uloženi dolar. Bojim se da ćete se i sami uvjeriti u to budete li se i dalje postavljali na putu napretka.

– Tko je taj gospodine Max?

Creed mu objasni da je to čovjek koji stoji na čelu kompanije i da je jedan od najmoćnijih ljudi u zemlji.

– Naprosto genijalan čovjek – zaključio – pogotovo kad je u formi.

– Hoće li i on doći ovamo da me posjeti? – Badgerov smijeh bio je suh.

– Sumnjam. Ali kao što rekoh, cilj mi je da ovu stvar okončamo na obostrano zadovoljstvo. Bilo bi dobro da se svi vi zemljoposjednici okupite na jednom mjestu. Recimo, u nedjelju. Tada biste se mogli...

– Mislim da samo gubite dragocjeno vrijeme, gospodine Creed – prekinu ga Badger.

– Onda biste se svi zajedno...

– Dobro ti čovjek kaže. Samo gubimo dragocjeno vrijeme – javi se muškarac koji nije silazio s kola.

– Nemoj odmah tako, Lancere – pomirljivim će tonom Creed.

Badger sad prvi put malo bolje promotri momka na kolima. Sjedio je zavaljen, nehajno prekrživši noge. Uzde mu bijahu omotane

oko zgloba lijeve ruke, a desna mu bijaše položena na bedro, samo nekoliko centimetara od drška pištolja. Do nogu mu bijaše uspravljena puška. Lancerove oči bijahu ledeno plave, a pogled nepokolebljivo uperen u Badgera. Bijeli šešir širokog oboda bacao mu je sjenu na lice. Momak je zacijelo bio tvrd. No Badger se već i prije sretao s takvima.

Jedva da je slušao ono o čemu je govorio Creed. O svim onim blagodatima što ih je željeznica imala donijeti Zapadu. O tome kako će ljudi za samo nekoliko dana stići s jedne obale na drugu.

– Gospodin Max učinit će više dobra ovoj zemlji nego svi političari u Washingtonu zajedno.

– Već je učinio dosta »dobra« mom susjedu Del Brooksu – presiječe ga Badger.

– Ah, to znači da ste čuli. Vidite, Del Brooks je pravovremeno poslušao naše predstavnike i...

Pošto su ga pošteno isprepadali...

Creedovo lice poprimi zamišljen izraz.

– Ne razumijem vas.

– Više sam nego siguran da vam je dobro poznato što se dogodilo njegovim momcima.

– Zaboravimo sad te sitnice, gospodine Centrell. Nudimo vam sedam stotina dolara za vašu zemlju. Sedam stotina kapnut će na vaš račun u banci u St. Louisu...

Lousiu...

– Ne dam je ni za sedam tisuća.

– Razmislite malo, Cantrell. Za sedam stotina vi i ova vaša Indijanka moći ćete se dobro zabaviti. Uključujući i sve one divljake iz njene loze. – Creed pri tom pokazuje prema Bijeloj Srni, koja u međuvremenu bijaše izašla iz kuće. – Usput rečeno, vaša je Indijanka vrlo privlačna.

– Ona je moja žena – zareži Cantrell.

– Pa dakako da jest. A ne biste li me upoznali s njom? – posrdninu će tonom Creed.

On zakorači naprijed, ali na putu mu se ispriječi Badger Cantrell.

– Ja znam da je to možda malo naporno za jedan indijanski mozak, ali sedam stotina je velik novac. – Creed još jednom zakorači.

– Da se niste pomaknuli s mjesta! – Badgerov ton bio je leden.

Creed se ukoči i podiže ruke. A zatim se naceri prema momku u kolima.

– Možda bi Lancer mogao srediti ovu stvar.

– Pamet u glavu, Creede odlučno će Badger. – Vidiš da mi je ruka na pištolju. Zato reci svom momku neka ostane miran. Inače ću ga raznijeti u paramparčad.

Lancer, koji se već bio nakostriješio, sledi se od Badgerovog tona. Onda se opusti i nervozno nasmiješi.

– Nisi mi baš neki razuman tip, Badger Cantrell.

– Poznat sam kao takav – promuklim glasom odsiječe Badger. – A sada, momci, gubite se s mog posjeda!

Creed se bez riječi popne u kola, a Lancer ošine konje.

Badger je još neko vrijeme stajao na verandi i pratio ih pogledom. Lancer bi se mogao sagnuti i dohvatiti pušku. Konji su, međutim, nastavili trkom i kola se začas izgubiše u daljini.

* * *

Samo nekoliko dana poslije, Badger je od nekog latalice saznao da je trgovina u Amber Creeku iz neobjašnjivih razloga izgorjela do temelja. Za požar su okrivljeni Indijanci. Trgovcu nije bilo ni na kraj pameti da je obnovi. Zajedno sa svojom obitelji napustio je ovaj kraj.

– Vraga su to bili Indijanci! – zagrmio je Badger kad je saznao novost. – To je maslo onih iz Željezničke kompanije.

Uplašeni glasnik nije ga čuo. Hi se samo pravio da ga ne čuje.

X

Da bi ublažio čežnju za svojim domom, Cole je pokušao zamisliti kako će izgledati njegov povratak kući. Otac će stajati u dovratku, s neizbježnom lulom u ustima, u oblaku duhanskoga dima. U oku će mu možda na trenutak zablistati suza. Onda će mu odjednom pohrliti u susret. Snažno će se zagrliti i dugo tapšati po leđima. Zatim će se na vratima pojaviti majka. Zastat će i prihvatiti se za dovrat. Prinijet će ruku ustima. Kako li će biti odjevena? zapitao se. U haljinu od jelenje kože? Ili u laganu pamučnu opravu? Sjetio se kako je kao dječak često začuđen promatrao kako igla u njenim spretnim rukama naprosto prelijeće tkaninom.

Napokon je uspio razabrati tamni planinski lanac u daljini. Zapitao se koliko će mu još biti potrebno do Dabrove doline. U ovim prostranstvima nije bilo lako odrediti razdaljine. Sjahao je i pustio konja da se napase na livadi na kojoj su još bili svježi otisci konjskih kopita. Zaključio je da će mu biti potrebno još dva do tri dana.

Osjetio je neku čudnu nelagodu. U pozračnom sutonu kao da je lebdjela neka pritajena opasnost. Naložio je vatru da pristavi kavu i ispeče ostatak srnećeg buta. Iznenada se bacio na zemlju i uperio pušku prema guštiku iz kojeg je uskoro dopro njemu nepoznati glas.

— Nanjušio sam miris kave — prijazno će neznamac. — Nadam se da vas nisam uplašio. Inače, zovem se Billings i putujem na jug.

Cole se predstavi i pozva ga da sjedne uz vatru. Upravo se vraća iz rata, rekao mu je. Ima još samo nekoliko dana do kuće. Svratit će u Amber Creek da kupi još neke stvari za roditelje.

— Bojim se da nećete moći — pristojno ga prekine Billings. — Baš sam jučer čuo da je trgovina u

Amber Creeku izgorjela do temelja. Priča se da su to učinili Indijanci...Cheyenni.

Tu noć Cole je proveo u polusnu, leđima naslonjen na drvo. Ujutro nije imao vremena da pripremi doručak. Ako je bilo vjerovati Billingsu, nevolja se primakla nadomak kućnog praga.

Badger Cantrell je upravo bio doručkovao i punio je lulu duhanom. Odjednom zapazi neko neobično gibanje u preriji. Srce mu zaigra od radosti. Možda Cole sa sobom dovodi svoje prijatelje? Topot konjskih kopita koji se približavao privukao je i Bijelu Srnu bliže prozoru. U jednom trenutku Badger se skamenio. Što li to ima da znači? bijelci na indijanskim konjima. Opaše svoj stari košt i izade na verandu. Petorica jahača približavali se u zbijenoj skupini. Badger je prepoznao onog na čelu: bio je to Doak Lancer.

— Ostani unutra i ne pokazuj se — Badger tiho dobaci Bijeloj Srni.

Nije mu uspjelo prikriti uzbudnost.

Kad su se zaustavili, obratio mu se krupan muškarac s bradom. Lancer se držao po strani.

— Imamo poruku za vas, Cantrell — rekao je. — Zovem se Stark i došao sam da vam pružim posljednju priliku.

— Ne prodajem svoju zemlju!

— Nisam ni spomenuo prodaju. Tu ste priliku odavno prokockali. Naša poruka glasi: Gubite se s ove zemlje! Imate deset minuta vremena.

Badger je prepoznao oznake na njihovim konjima. Pripadale su Cheyennima. Požar trgovine u Amber Creeku nije više predstavljao nikakvu zagonetku. Znao je da više nema kud.

— Samo gubite vrijeme. Odlazite s moje zemlje, Stark! — Zbilja si nemoguć, stari! Dobro, ostaješ na svojoj zemlji. Ali zauvijek!

Badger munjevito potegne pištolj, ali nije bio dovoljno precizan.

Istovremeno osjeti snažan udarac u lijevo rame i padne na zemlju. Kad se pokušao podići, ugleda Lancera kako mu se približava u punom galopu. Nije imao vremena za bilo što. Metak ga pogodi u prsa. On podiže pogled prema nebu, a zatim sve utone u mrak.

Uz stravičan poklik Bijela Srna istrči kroz vrata i pojuri prema najbližem konjaniku. U ruci je stizala lovački nož. Jedan od njih, po imenu Lewt, podvikne za svaki slučaj.

— Pazi, Cutter! Stara medvjedica je iskopala ratnu sjekiru!

Na ovaj povik Cutter poteže kolt i hladnokrvno povuče obarač. Metak pogodi Bijelu Srnu ispod vrata.

— Ja ću je dokrajčiti — javi se Lancer.

Prišao je tijelu na zemlji gotovo nadohvat ruke ispalivši joj dva metka u leđa. Zatim je prevrne nogom.

— Boga mi, privlačna kuja. Mogli smo je poštediti još koji sat. Mogu vam reći da bismo se dobro proveli s njom.

— Creed je naglasio da brzo obavimo posao — javi se Stark.

Zatim iz tobolca izvadi indijanske strijele i pruži ih Cutteru i Lewtu.

Al Dain, neobrijan i upalih očiju, pride tijelu Bijele Srne i razdere joj haljinu na grudima.

— Majku mu, kakve dojke! — Tiho zažviždi. — Kad je nađu ovakvu, morat će pomisliti da su se Crveni dobrano proveli sa svojom sekam prije nego što su sve digli u zrak.

Zapaljene strijele poletješe uz fijuk i za samo nekoliko trenutaka ono što nekoć bijaše kuća Badgera Cantrella pretvori se u golemu buktinju usred prerije.

XI

Cole nikad neće moći zaboraviti prizor što ga je ugledao toga popodneva spuštajući se niz obranak prema ravnici. Gusti dim što se dizao prema nebu nije potjecao od prerijskog požara. To je gorjela nečija kuća. Njegova kuća!

Kad joj je prišao, zidovi od balvana još su tinjali, a krov se već bio urušio. Zastao je ne vjerujući svojim očima. U zraku se osjećala smrt. Ne, nije se varao. Dva tijela što su nepomično ležala na zemlji bili su njegov otac i majka. Sve je djelovalo poput noćne more. Prišao je bliže.

Prepoznavši svoje roditelje, Coleova se usta razvuku u bolan krik, krik ratničke pjesme smrti. Ali sve što je ispustio bijaše prigušeni urlik, urlik netom pogodene životinje.

Kleknuo je nijemo zureći preda se. Zatim je nježnom kretnjom prekrrio majčine grudi. Oko vrata nije imala ogrlice. Uzalud ju je pogledom tražio u travi.

Za sve godine rata nikad nije bio tako blizu smrti. Pucao je na neprijatelja da bi dobio bitku izlažući i sebe smrti. I da ga je pogodio metak, ne bi zamjerio onome tko ga je ispalio. Ali sad mu tijelom prostruji mržnja. Osjećaj koji do ovog trenutka nije poznavao.

Položio je mrtva tijela jedno do drugoga, pa od jakih kolaca načinio nosila. Onda je malo bolje pregledao tragove. Bili su duboko ukopani u zemlju. Oči mu se zacakle, a usne razvuku u grč. Indijanci ne ostavljaju takve tragove. Njihov je korak mekan — prostruji mu mozgom.

Prekrrio je tijela vunanim pokrivačem i privezao gornji dio nosila za sedlo. Još je jednom pogledao zgarište roditeljske kuće, zatim je prihvatio konja za ular i pješice krenuo prema indijanskom selu. Dok je koračao, počeo se hvatati mrak. Naumio je prenoćiti na ulazu u mali klanac. Još jednom se osvrnuo.

– Neću se smiriti dok ih ne pro-
nađem i ne kaznim – promrmljao
je. Samo pomisao na osvetu držala
ga je da ne klone s nogu i da se
probiye do klanca.

* * *

Bilo je već kasno popodne sljede-
ćeg dana kad je zapazio skupinu
Indijanaca koji su nepomično sje-
dili na konjima dok im se približa-
vao. Bilo ih je osam. Svi su imali po
jedno pero zateknuto za povez na
glavi. Bili su naoružani kopljima, a
samo je jedan imao pušku. Cole je
odahnuo kad je razaznao da nji-
hovi konji nisu premazani ratnim
bojama. Kad im se približio na dva-
desetak metara, obratio mu se
onaj s puškom.

– Vojniče u plavom – prozbo-
rio je na lošem engleskom – koji
te put nanio na lovište Vrana?

– Drago mi je što čujem da sam
blizu njihovog sela.

Kad je čuo svoj jezik, Indijancu
se usne razvukoše u čudu.

Cole pokaže na nosila.

– Moja majka je Bijela Srna. Živ-
jela je kao Vrana i red je da se i u
smrti sjedini sa svojim narodom. A
isto tako i traper Badger Cantrell,
čovjek koji je cijelog života bio
odani prijatelj vašeg plemena.

– A ti si, znači, Dvostruka Staza.

Indijanac nije više sumnjao.
Predstavio se Coleu kao Visoko
Drvo. Oči su mu se zažarile dok je
slušao na koji su način umrli. Kad
je Cole završio priču, pritegao je
konja i rekao:

– Dobro došao u naše selo, Dvo-
struka Stazo!

Uskoro su stigli na ravnicu. S
druge strane rječice bili su postav-
ljeni šatori. Zatečeni njegovom po-
javom, Indijanci su začuđeno gle-
dali u nosila i bijelca na drugoj
obali.

Kad su prešli rječicu, stvar
ubrzo bi razjašnjena. Mnogi od sta-
rijih ratnika dobro su se sjećali
Dvostruke Staze.

Od pruća i nešto slame Cole vje-
što načini dva ležaja iznad zemlje.
Tamo položi tijela svojih roditelja,
a zatim se odmakne nekoliko ko-
raka. Jednoličnim glasom počne
moliti pjesmu za mrtve, koja us-
koro pređe u jednoličan napjev.
Kad je završio, nebo je već bilo po-
suto zvijezdama. Okrenuo se da
pride svom konju, ali je osjetio da
nije sâm. Nagonski se mašio pišto-
lja.

XII

Na mjesecini je razabrao ženski
lik. Spustio je pištolj natrag u ko-
rice.

– Nisam nikoga očekivao –
reče. – Mislio sam da sam sâm.

U tišini koja je uslijedila nasto-
jao ju je bolje promotriti. Osjećao
je da ga ona uporno gleda iako joj
u mraku nije mogao razabrati crte
lica.

– To si ti, Dvostruka Stazo –
ona će u jednom trenutku iz
mraka.

– Ti me poznaješ?

– Da.

– Kako to da mi se nisi obratila
dolje u logoru?

– Nisam bila tamo.

– Znači, netko ti je rekao da
sam došao?

Ona odmahne glavom.

– Vidjela sam te u snu kako
nam dolaziš, Dvostruka Stazo.

– U snu? – začudi se Cole.

– Ja sam vračara – odvrati
ona. – Vidjela sam svu strahotu
kroz koju si prošao. Srce mi puca
zbog tvoje patnje. – Ona zakorači
iz tmine, a kožnata suknja zaleluja
joj se oko nogu.

– Ohoho! Tamna Zvijezda!

– Da, ja sam Tamna Zvijezda.

Cole joj pođe u susret pruživši
joj obje ruke.

– Izrasla si u lijepu djevojku ot-
kako sam te posljednji put vidio –
reče ne skidajući pogleda s nje-
noga ljupkog lica. Promatrao ju je

na blagom svjetlu mjesečine: njeno visoko čelo, blago povijene obrve, savršeno oblikovan nos i pune usne.

– Počasćen sam što si me prepoznala, Tamna Zvijezdo.

– Ne govori više. Dodi – reče – potrebna ti je hrana. I odmor.

Ali Cole odmahne glavom i podigne pogled prema nebu.

– Ne mogu. Dug je put preda mnom.

– Znam. Ali bit će vremena i za to. Moram ti nešto reći. Vidjela sam ljude koji su ubili tvoje roditelje.

– Hoćeš reći da si bila tamo?

Ona se blago nasmije.

– Mnogo si toga zaboravio otako si otišao iz sela. Zar se ne sjećaš da sam ti rekla da sam vračara?

– Znači, vidjela si ih u snu?

– Da. Bila su petorica. I mogu ti opisati svakoga od njih.

– Kad već znaš sve to, reci mi zašto su ih ubili?

– To ti, na žalost, ne mogu reći. Uostalom, to i nije tvoja briga. Tvoje je da ih pronađeš i kazniš. – Ona zašuti gledajući ga u oči. – Vrijeme je da otjeraš tugu iz svojih misli, Dvostruka Stazo. Noćas ću ti dati dobar savjet.

– Ali moram požuriti na` trag ubojica...

– Saslušaj me i neko vrijeme ne misli na osvetu – požurivala ga je.

– Dodi! Sudbina je htjela da ovu noć provedemo u mom šatoru.

Njezin šator bio je odvojen od ostalih šatora u logoru.

– Noćas si moj gost – prošaptala je.

Ali on zastade, svjestan svih noćnih mirisa i zvukova koji su treperili u mraku: svježe trave u jaslama i udaljenog laveža psa. Ugodan kлокот vode, što je pronalazila put kroz stupice od uglačanog stijena dopirao je iz obližnje rječice.

– Ne boj se! – reče ona vidjevši da je neodlučan.

– Da se bojim? Koga? Tvoje ljepote? – promuklo prošapće Cole.

Duboko uzdahnuvši, on uđe u prostran šator. Tihi plamen dogorijevao je u plitkom udubljenju u sredini. Tamna Zvijezda mu pokaže rukom prema prostranom ležaju od krzna i bizonskih koža.

Nije mu trebalo dvaput ponoviti. Svom težinom sruši se na meka i podatna krzna. Ona klekne i nježno mu skine čizme. Zatim osjeti kako mu njeni vješti prsti masiraju ukočene tabane.

– Donijet ću nešto za jelo – prošapće ustajući.

Pohlepno se bacio na srnetinu u umaku. Mržnja kao da je ustupila mjesto gladi. Onda se ponovo zavalio na krzna. Dok je jeo, ona je klečala pored njega zadovoljno se smiješeci. Kad se pomakla, slabašan zveket njenog nakita podsjeti ga na ogrlicu njegove majke. Zaškrguće zubima i podiže pogled prema otvoru na vrhu šatora. Na nebu je sjala jedna jedina zvijezda.

Vidjevši da je promijenio raspoloženje, brzo mu je prišla.

– Zasad moraš otjerati takve misli – naredila mu je mekim glasom.

– Kako znaš o čemu sam razmišljao?

– To je dar prirode – zatrepkala je svojim lijepim očima. – Ili mi je možda bilo dosta da promotrim izraz tvoga lijepog lica?

– Ti mi se rugaš? – klonulo će Cole. – Čini mi se kao da mi je stotinu godina.

Ona podvuče svoje fine ruke pod njegovu košulju i lagano ga počne masirati po goljoj koži.

– Znam jedan napitak koji će ti povratiti mladost – reče.

Zatim uspravi svoje vitko tijelo i rukama prihvati naramenice. Dok je skidala haljinu preko glave, klizanje jelenje kože po golom tijelu proizvede neobičan šum. Zatim povno klekne tik uz njegovo uzglavlje, dajući mu priliku da se izbliza naužije njene ljepote.

– Cole još nikad nije vidio ljepše građenu ženu. Grudi joj nisu bile

velike, ali su bile idealno oblikovane i čvrste poput zrelih jabuka, bradavice, sitne ali napete i tvrde, žudjele su za dodirom njegovih usana. Kad se sagnuo, privinula se uza nj ispustivši prigušeni krik zadovoljstva.

I dok joj je on usnama milovao grudi, njezini spretni prsti vješto su ga oslobađali odjeće.

– Ratniče moj – prošaptala je dok su joj oči blistale od sreće – vidim da me želiš i presretna sam zbog toga.

Njene ruke nisu prestajale milovati njegova leđa, strasno, toplo.

Kad mu se napokon potpuno predala, sva njegova mržnja i razmišljanja o osveti potpuno su iščezli iz njegove svijesti.

Te noći još dvaput ju je potražio i svaki put mu se učinilo ljepše nego prethodni put. U njenom zagrljaju našao je blaženstvo koje mu je nedostajalo u prijašnjih žena. Bilo je nečeg čudesnog u načinu na koji ga je milovala. Kao da se nalazio u nekom dalekom nebu, iza najudaljenije od svih zvijezda.

Blijedo jutarnje svjetlo prodrlo je kroz otvor na vrhu šatora. zadovoljno je zijevnuo i protegnuo se. Ona je već bila uz vatru.

– Dobro si spavao – reče ona.

– A sada je vrijeme da ustaneš i pripremiš se za ratnički pohod.

Prišla mu je i nježno ga poljubila u usta.

Doručak nije bio ništa manje ukusan od večere. Dok je jeo, zapazio je da mu je pripremila čistu košulju od jelenje kože.

Pošto se presvukao, izašao je iz šatora. Pred njim su stajala dva žilava indijanska konja. Jedan je bio osedlan, a za sedlo zataknuta njegova vojnička puška.

– Brinut ću se o tvom vrancu dok se ne vratiš – reče Tamna Zvijezda. Oči su joj bljesnule. – Znam da ćeš se vratiti. Moraš! Neću mirno zaspati dok te ponovo ne ugledam. Ne smiješ me zaboraviti, Dvostruka Stazo.

Zatim posegne u njedra i izvadi kožnatu vrećicu na čvrstoj uzici. Cole je znao što je to. Sagnuo je glavu da mu je objesi oko vrata. Ona položi dlan na njegova prsa.

– To je moja amajlija – prošapće. – Uvijek je imaj uza se!

– Hoću – odlučno će Cole.

– Da te prati na tragu tvojih neprijatelja. I da ti pomogne da ih kazniš onako kako su zaslužili.

Bližilo se vrijeme za rastanak. Cole je uzjašio.

– Zbogom, Tamna Zvijezdo!

Nije odgovorila. Samo je podigla ruku na pozdrav, šutke ga isprajući pogledom sve dok se nije izgubio u daljini.

S uzvisine se još jednom osvrnuo prema logoru koji se kupao u jutarnjem svjetlu. Zahvaljujući Tamnoj Zvijezdi, prošle je noći bio zaboravio na osvetu. Ali ta mu je noć ujedno ulila povjerenje i pripremila ga za put s kojega ne smije skrenuti sve dok ne namiri svoj dug u krvi.

Opipao je kožnatu vrećicu na prsima. Ona će ga čuvati sve dok i posljednjeg od one petorice ne bude poslao u smrt.

Podbo je konja i pojurio u smjeru iz kojeg je sinoć došao. Svakih nekoliko kilometara mijenjao je konje da bi ih održao svježima. Svakog sata smanjivao se razmak između progonjenih i onoga koji im je bio na tragu.

Prispio je u dolinu u kojoj su nekoć on i njegov otac znali postavljati zamke. Celjusti mu se stegnu pri pomisli na starog Badgera Cantrella, čovjeka koji je od trapera postao rančer. Kome li je on mogao stati na žulj? Ni Tamna Zvijezda nije bila u stanju odgovoriti na to pitanje.

Uskoro je naišao na tragove. Slijedio ih je do mjesta na kojem su zlikovci zastali da se odmore. Zapazio je da su upravo ondje mokašine zamijenili čizmama. Prema starosti tragova zaključio je da još imaju znatnu prednost. Popeo se

na jednu uzvisinu da malo bolje promotri okolicu. Pogled mu se zaustavio na nečem neobičnom što dosad nije vidio. Poput sabljom presječene zmiје krivudala je dolinom željeznička pruga, da bi se od jednom prekinula u travi.

Bio je iznenađen što mu se činilo da se petorici jahača uopće nije žurilo. Pretpostavljao je da se neće zaustavljati sve do Scalplocka, prvog naselja prema kojem su jahali. A činilo se da su često zastajali, možda da provjere vlastite tragove. Pri pomisli na ubojice svojih roditelja, Coleu naglo zakuca srce.

Na izlazu iz klanca napojio je konje i okrijepio se jelom što mu ga je Tamna Zvijezda spremila u bisage. Sušeno bizonovo meso izmiješano s mrvljenim divljim orasima nije bilo posebno ukusno, ali je čovjeka dugo održavalo krepkim.

Kad je naišao na njihovo sljedeće odmorište, bilo je već kasno popodne. Napola ugašeno ugljevlje još je tinjalo. Je li to bila vatra od posljednje noći?

Krenuo je prema konjima, ali se predomislio. I sâm je već jedva stajao na nogama. Dobro je i potegnuo. Napokon, imali su puna dva dana prednosti.

Umatajući se u pokrivač pod razgranatim drvetom, Cole zaključio da ih ipak neće stići tako brzo. Susret će se, ako do njega uopće dođe, najvjerojatnije odigrati u Scalplocku.

XIII

Sam Stark jahao je na čelu, a u zbijenoj skupini iza njega bili su Lewt, Dain i Cutter. Doak Lancer se kao i obično držao malo po strani. Nakon svakog pređenog kilometra, malo bi zastao da promotri tragove.

— Nema razloga za žurbu — bio je rekao svojim momcima. — Možda će proći i tjedan dana prije

nego što netko naide na Cantrellove.

Nedugo zatim stigli su na stari put za Scalplock. Nova cesta, probijena nedavno, obilazila ga je u luku nekoliko kilometra južnije. Sam Stark podigao je ruku i zaustavio se. Na zemlji su se raspoznavali još svježiji tragovi konjske zaprege.

— Nema ni jedan sat otkako su prošli ovuda — Stark će začuđeno. — Kakva li je to budala koja s takvim tovarom ide prema planinama po ovako lošem putu?

Njegovo pitanje, koje nije tražilo odgovora, prekine slabašan glas koji je dozivao u pomoć. Sva petorica okrenuše se prema stijeni na obližnjoj okuci. Neki stariji muškarac približavao im se puzajući po zemlji na laktovima i koljenima. Na podbuhlom licu njegove sive oči caklile su se staklastim sjajem.

Stark, naviknut na svakakve trikove, maši se pištolja.

— Tko ste vi, dovraga?

— Ne bojte se, stranče! Slobodno spremite pištolj. — Glas mu je zvučio tako kao da će svaki čas prasnuti u histeričan smijeh. — Izdale me noge, a iznutra sav gorim.

Suhim jezikom pređe preko raspucalih usana, koje se odmah zatim iskrive u bolan grč. Rekao im je da se zove Buck Porter. Krenuo je na Zapad. S njim su bile još dvije djevojke. Flo i mala Cindy Lou. Radile su za njega još dolje u Santa Feu.

Onda su naišli na tu prokletu vodu. Čini se da je bila zatrovana. On i Flo su pili, a Cindy Lou ne. Zatim su im se još prevrnula kola. On i Flo su ostali kraj kola, a Cindy Lou je otišla izviditi ima li blizu kakva kuća.

— A sada — Porter uperi u Starka svoj staklasti pogled — naišli ste vi, petorica finih džentlmena, koji će nas izvući odavde.

— A čime ono rekoste da se bavite? — ljubazno će Stark.

– Čovječe, ja sam poslovan čovjek. Otvorit ću najluksuzniji bordel zapadno od Missourija.

– Stari je poludio od groznice – Cutter se nagne prema Starku. – Ne zna što govori.

– Imate li viskija? – upita Lewt.

– Punu bačvu. I fina gospoda svraćala su u naša kola na putu ovamo.

– Bit će najbolje da se čistimo odavde, momci. Creed je naglasio da se vratimo odmah po obavljenom poslu – umiješa se Lancer.

Stark odmahne glavom.

– Neka Creed kaže što hoće. Ali kad je čovjek u sedlu od ranog jutra, nekoliko kapi viskija i dvije fine djevojke... Onda, što kažete na to, momci?

Nedaleko od tog mjesta u jarku su ležala prevrnutu kola. Razne kutije i kovčezi bili su razbacani uokolo. Konji su još bili vezani za rudo.

Neko žensko tijelo u iznošenoj plavoj haljini ležalo je pod kolima prignječeno kotačem.

– Flo! – Porter će iznemoglim, hripavim glasom. – Flo, diž' se i dotjeraj se malo za gospodu...

Lewt pokaže prstom na nepomično tijelo.

– To vam je ta Flo?

Zatim sjaše i pride joj. Sledi se pred njenim ukočenim pogledom. Onda je prihvati za ruku da joj opipa bilo. Ustukne. Bila je potpuno hladna.

– Dovraga, pa mrtva je već satima! – uzvikne uzbuđeno.

Odjednom se iz usta Billa Cuttera ote gromka psovka:

– Ako mene pitate, momci, to je kolera!

Lewt problijedi.

– Gubimo se odavde što prije!

– Ne – reče Cutter. – Od te proklete kolere ne možeš pobjeći. Ali znam što treba učiniti. – Izvadi iz džepa šibicu. – Vatra ubija koleru.

– A što ćemo sa starim? – upita Dain.

Svi se okrenu prema Porteru. Ležao je na leđima izvrnutih očiju. I on je bio mrtav.

– I stari je gotov – izbezumljeno će Lewt. – Požuri s tom vatrom, Bille!

Razjarena prolivenim viskijem, vatra je začas progutala kola. I tijela Portera i Flo bila su zahvaćena plamenom.

I kad su se Cutter i Lewt udaljavali od vatre, iz daljine dopre uzbuđen djevojački povik.

– Za ime svijeta, pa što to radite?!

Posrtala je jureći niz obronak u prugastoj plavoj haljini. Kad je ugledala Portera mrtvog, u očima joj zaiskriše suze.

– Ubogi Buck! – prošapće i brizne u plač.

Cutter je zgrabi za ruku.

– Oboje su umrli od kolere! – osorno se obrati djevojci. – Možda si i ti zaražena!

– Nisam, nisam – zajecala je. – To je sve od zatrovane vode.

Cutter joj pusti ruku. Ona se odmahne i prekrije lice rukama.

– Hoće li mi netko pomoći da ukopam tijela? – upitala je kad se malo pribrala.

Pogledavala je čas jednog pa drugog. Ali oni kao da je nisu čuli. Šutjeli su, pogleda oborenih u zemlju.

– Ti si zacijelo Cindy Lou? – iznenada će Lewt.

Oči su mu zasjale.

Ona kimne.

– To mi nije pravo ime. To mi je samo... – Usne joj zadrhte uslijed iznenadnog straha.

– Zbilja imaš zgodnu glavicu – požudno će Al Dain.

Lewt je u međuvremenu prišao djevojci s leđa i zavrnuo joj ruku.

– Sad ćemo se malo zabaviti, lutkice – reče. – A vi, momci, vucite šibice tko će slijedeći.

– Neće biti baš tako, Lewte – javi se Sam Stark. – Valjda ćemo poštovati neki red. Ja ću s djevojkom ostati ovdje, a vi se prošećite i vucite drvca. – Njegov pogled bio

je prijeteci, a usne pod gustom bradom skupljene.

Lewt mu nevoljko prepusti djevojku.

– To nije pravedno! – Cindy zajecka u srdžbi pokušavajući se osloboditi Starkova stiska.

S razbludnim osmijehom na usnama Sam Stark otkoči pištolj.

– Onđā, koga hoćeš? Mene ili njega? Pazi, još je vruć od onih iz Dabrove doline. Jučer smo imali posla s tvrdoglavcima kao što si ti.

– A da je načičkamo strelicama kao onu staru Indijanku? – Lewt se zagrcne uslijed provale gromkog smijeha.

– Sad je zbilja bilo dosta, momci! – začuju promukli glas iza leđa. Opušten u sedlu, s rukom položenom na bedro, fiksirao ih je Doak Lancer. – Penjite se u sedla! Već je kasno.

Stark odgurne djevojku i nevoljko krene k svome konju. Lewt ga je slijedio. Cindy Lou ostade šjediti na zemlji i ponovo brizne u plač.

Tek što su krenuli, Doak Lancer zastane i okrene konja. Ostali ga pogledaju u čudu.

– Mala zaista nema sreće – Lancer će svojim ledenim tonom. – Previše je toga saznala o Cantrellovima. – Hladnokrvno potegne pištolj i ispali hitac. Metak je pogodi ravno u glavu. Cindyno se krhko tijelo malo zanjše, a onda svali na zemlju.

XIV

Cole je promijenio konje još u planini, a zatim je galopom pojurio u ravnici. Tragovi su ga doveli do starog puta za Scalplock, a miris vatre do prevrnutih kola u jarku.

– Vozač zacijelo nije bio pri sebi – reče sam sebi.

Svuda uokolo jasno su se razaznavali tragovi potkovanih konja i muških čizama. No nešto iznenada privuče njegovu pažnju. Bili su to

tragovi sitnih stopala, kao da se radilo o dječaku. Ili možda o ženi?

Sjahao je i osvrnuo se. Ništa se nije micalo. Samo je vjetar šumio u krošnjama malenog obližnjega gaja. Cole se maši za pušku.

– Tko god bio, izadi da te vidim! – poviče gromkim glasom. – I ne boj se, neću ti ništa!

Odmah zatim zapazi kako se među drvećem nešto kreće. Bez obzira na sitne tragove, još je bio oprezan.

Onda ugleda krhku djevojačku pojavu kako se iz tame ispod gustih krošnji pojavi na danjem svjetlu. Njezina smeđa, razbarušena kosa, čudno je prijanjala uz desnu stranu lica. Na sebi je imala plavu prugastu haljinu.

Učinila je još nekoliko koraka. Kao da nije bila najsigurnija na nogama. Cole spusti pušku i uputi joj se u suret. Kad joj je prišao, na desnoj strani lica ugleda ružnu ranu od metka. Njeno ljupko lice bilo je umrljano krvlju. Pomaknula je usnama kao da će nešto reći, a onda se onesvijestila.

* * *

Kad je došla k sebi, on je već bio pristavio kavu i umio joj obraze vodom iz obližnjeg potoka. Boja joj se vratila u lice, ali ranu je ipak valjalo previti.

– Što se to dogodilo s tobom, dijete? – blago ju je upitao. Prvi put ju je malo bolje zagledao. Punačke grudi i zaobljeni kukovi dadoše mu do znanja da se prevario. Bila je starija nego što je mislio. Dok ju je zamišljen nosio, učinila mu se laka kao pero.

Ona je samo podigla pogled, još i sad prestrašena. Nepovjerljivo ga je promatrala.

– Tko je pucao na tebe?

Ali ona se samo strese. Bilo joj je potrebno prilično da se potpuno pribere. Onda je odigla kosu s čela i pogledala ga u oči.

Ispričala mu je o Porteru i Flo, o tome kako su pili zatrovanu vodu.

I kako su došli neki ljudi. Mislili su da su Porter i Flo umrli od kolere. Onda su sve zapalili. I kola, i tijela, i odjeću. Sve.

— Oh, kako ih mrzim! — zari-
dala je.

Cole ju je smireno upitao kako se zove.

— Cindy... Cindy Lou. Ali, to nije moje pravo ime. Pravo ime mi je Helen, ali Flo je mislila da Cindy Lou bolje zvuči. — Zastala je, a potom nastavila: — Na Flo i Portera naišla sam pošto sam pobjegla od kuće. S očuhom se više nije dalo izdržati. Svakodnevno me tukao, a oni su bili tako dobri prema meni. Nisam znala kako da im se odu-
žim. A onda, jedne večeri, u kuću je došao neki gospodin... — Njen pogled bio je zamišljeno uperen u da-
ljinu. — Da nastavim?

Cole je u međuvremenu oborio pogled.

— Ne, nije potrebno — reče. Ni-
sam se predstavio. Ja sam Cole Cantrell.

— Cantrell? — Kao da se nečeg prisjećala. — I oni ljudi spominjali su to prezime.

— Uopće se ne čudim — zamiš-
ljeno će Cole. — Prekjučer su mi ubili oca i majku.

— Zanimila je.

— Mogu misliti kako se osjećate, gospodine Cantrell. — Cole — reče on. — Zovi me samo Cole.

Na nebu su se nadvili tamni oblaci, a krošnje su sve jače šumile pod snažnim naletima vjetra. Miri-
salo je na oluju. Valjalo je potražiti prenoćište.

Pomogao joj je da se uspne na konja. Uskoro su stigli na usku stazu i naišli na tragove koje je Cole čitao kao otvorenu knjigu. Nedugo zatim naišli su na pećinu, dovoljno prostranu da pruži utoči-
šte njima i njihovim konjima.

Tek što su sjahali i prostrihli po-
krivače, začuje se snažan prasak groma. Colea to podsjeti na bitke iz posljednjih dana rata.

— Kiša će izbrisati tragove —
zabrinuto će Helen. Sjela je ledima se naslonivši na stijenu.

— Ne brini, nemaju se kamo sa-
kriti.

— Kaniš ih predati šerifu?

Jedva da joj je mogao razabrati obrise u sjeni konja.

— Bojim se da ću im sâm presu-
diti — reče.

Premda je bila u sjeni, oborila je pogled.

— Bio si tako dobar prema meni. Ne bih mogla podnijeti da ti se što-
god dogodi.

Uslijedi duga tišina. Zatim je pre-
kine još jedan prasak groma. Konji se uznemire. Cole ustane i proviri kroz otvor pećine. Vani se već spu-
stio mrak, a na zemlju su počele padati prve krupne kapi kiše.

Vratio se i potpalio vatru. Helen je jedva držala otvorene oči. Ponu-
dio joj je i svoj pokrivač. Isprva nije htjela prihvatiti. Ali kad se pri-
digao da je bolje umota, ona je već spavala dubokim snom.

* * *

Pećinu su napustili već u zoru. Oluja je prestala još u toku noći i nebo je sada bilo kristalno jasno. Tragovi su bili izbrisani, ali to više nije bilo važno. Još ovoga dana Cole je morao stići do Scalplocka.

Kako su bili ostali bez hrane, po-
jahao je malo naprijed ne bi li nale-
tio na neku srnu ili barem na zeca. Umjesto toga, u dolini koja mu se pružila pogledu pošto je došao na ravnicu, ugledao je skupinu kuća. U jednoj su očito stanovali ljudi, a druge dvije služile su kao staje. Tako veliki ranč ne može biti da-
leko od grada, pomislio je.

U dvorištu je neka debela žena vješala rublje. Okrenuo je konja i vratio se k Helen. Ispričao joj je što je vidio.

— Bit će najbolje ako neko vri-
jeme budeš mogla ostati ovdje —
reče. — Pojaviš li se u gradu, oni ljudi mogli bi te prepoznati.

– Tako si mnogo učinio za mene – sjetno će ona. – A ništa nisi tražio zauzvrat.

Ništa nije odgovorio. Razmišljao je hoće li uspjeti da nagovori onu debelu ženu da primi Helen barem na nekoliko dana.

Debela žena je još vješala rublje. Kad ih je ugledala, ispustila je košaru i panično odjurila u kuću. Trenutak zatim pojavila se u dovratku s lovačkom puškom u ruci.

Cole zaustavi konja i podigne ruku u zrak. Ona ih je i dalje pozorno promatrala. Možda se uplašila indijanskih konja? Ili je jednostavno zazirala od iznenadne pojave stranca u odijelu od jelenje kože?

Cole je osjetio da je došlo vrijeme da progovori.

– Gospodo, ovoj djevojci je potreban odmor, postelja i malo hrane. Zauzvrat, spremna vam je pomoći oko kuće.

Zatim je ispričao priču, koja je dijelom bila istinita. Putovala je s jednim starijim parom na Zapad. Kola su im se prevrnula na lošoj cesti. Samo je ona preživjela.

Prišao joj je bliže i sjahao.

– Još ima brazgotinu na licu. – Pružio je ženi srebrnjak od dva dolara. – Ovo vam je za početak. – Prijazno se nasmiješio.

Žena je spustila pušku.

– Neka pride. Dobrodošla je i bez novca, iako ga ne vidamo baš često.

Cole joj je pružio ruku. Onda je potapšao Helen po ramenu.

– Možda nam se putovi još koji put sretnu!

– Nadam se da hoće – tiho je rekla.

Cole je ponovo bio u sedlu. Učinio je sve što je mogao. Helen je, barem zasad, bila na sigurnom. Još jednom se osvrnuo i mahnulo im rukom. Prije nego što je izbio na glavnu cestu, provjerio je u kakvom su mu stanju puška i pištolj. Onda je podbo konja i otpustio uzde. Pred njim je ležao Scalplock.

XV

Cole je bio iznenađen promjenama koje je zatekao u Scalplocku otkako ga je posljednji put vidio. Prije nego što je bio otišao u rat, ovdje je bila samo jedna kuća, kombinacija trgovine i saluna za rudare iz obližnjeg rudnika. Sada je, međutim, taj grad imao i javnu konjušnicu, u kojoj je i sâm ostavio svoje konje. Na nadstrešnici prizemnice u glavnoj ulici, krupnim je slovima pisalo: T. TAGGART – GRADSKI ŠERIF.

Cole je olabavio opasač i ušao u salun. Naručio je viski i osluhnuo da čuje o čemu ljudi pričaju.

Najviše se pričalo o željeznici. Prinio je čašu usnama i preko njenog ruba pomno promotrio okolinu. Lica gostiju bila su gruba, ali ne i neprijazna. U salunu su uglavnom sjedili rudari.

– Kako se zove željeznička kompanija? – upitao je barmena.

– „Python“.

– Neobično ime za kompaniju te vrste.

– Neobičan je i čovjek koji joj je na čelu. Kažu da je debeo kao skotna medvjedica, ali da ima krasnu ženu.

Barmen je bio prilično razgovorljiv i živ čovjek.

– Ima li koga od njegovih ovdje?

– Nema. Barmen nije mogao pri-
tajiti gorčinu u glasu. – Okupljaju se gore kod Shamrocka – reče. – Tamo besplatno piju viski što ga u lokal donose sami. A ovdje toga nema.

To je bilo sve što je Cole htio čuti. Platilo je i sporim korakom uputio se prema vratima.

Shamrockov salun bila je go-
lema, nepravilno postavljena
drvena kuća na zapadnom izlazu
iz grada. Zasad je još bila na
osami, ali činilo se da neće dugo
tako i ostati. Tik do nje gradila se
još jedna. Na gomili složenih da-
saka sjedio je velik gojazan starčić
i punio lulu.

– Hoće li to biti nova crkva? – upitao je Cole, tek toliko da zapodjene razgovor.

Starčić se nasmijao.

– Ma kakva crkva, čovječe! To je nova kuća za madam Annie. – Prinio je lulu ustima. – Zasad ima samo dvije cure, ali čujem da dovedi nove, čak dolje iz Saint Louisa. – Boga mi, dobra stvar, ta željeznica...

– Jest. Otkako su došli ovi iz »Pythona«, grad je naprosto procvao.

Cole je svim silama nastojao prikriti uzbuđenost kad se odlučio postaviti ključno pitanje.

– Dabrova dolina – reče, a mišić na licu mu se trgne. – Znate li možda da li pruga prolazi Dabrovom dolinom?

– Upravo po sredini, kako čujem. Ali, što vam je? Kao da ste problijedili?

– Ništa, ništa. Gladan sam. Dugo sam bio u sedlu...

– Pa, pojedite nešto kod Shamrocka.

– I hoću. Nego, da vas pitam, usput... – Cole malo zastane i proguta slinu. – Znate li što je s rančerima iz doline?

– Sve su ih raselili ovi sa željeznice. Blago njima. »Python« dobro plaća.

– Ima li koga od njih u gradu?

– Sve što vas zanima o željeznici, saznat ćete u Basin Cityju. Tamo im je uprava. Ali njihovi momci često navrate k nama. I to baš ovamo, k Shamrocku.

Cole mu se zahvalio i napravio jedan krug oko saluna da se smiri. Rančeri su se iselili, znači. A »Python« dobro plaća. Duboko uzdahnuvši ušao je u salon. Lijevo od tezge bio je ulaz u kuhinju. Na sredini prostorije podij predvišen za ples, a oko njega šest stolova. Sjeo je za jedan od njih. Valjalo je prikupiti snage za posao što je predstojao.

Pečeni odrezak s jajima i prženim krumpirom nije mu godio.

Misli su mu se neprekidno vraćale u Dabrovu dolinu. Kad je pojeo, ustao je i prišao tezgi. Naručio je još jedan viski.

Barmen je bio suhonjav čovjek, sitnih, podmuklih očiju. Nije mu se svidio. Cole je otpio gutljaj i glasno mljacnuo jezikom.

U taj čas na vratima se pojavio visok, krupan čovjek. Imao je gustu bradu. Kad ga je ugledao, barmenove crte lica razvuku se u prijazan osmijeh.

– Zdravo, Same – barmen će razdragano, a Cole se lecne pri spomenu njegovog imena.

Sam teškim korakom pride tezgi.

– Za mene iz one specijalne boce, Frede.

Kad ju je barmen položio na tezgu, Cole je na naljepnici uz naziv željezničke kompanije ugledao i jedno ime: E. J. Creed. Pogledao je ne bi li razabrao još neki podatak.

Prenuo ga je Samov glas.

– Zašto tako gledate u bocu, gospodine?

Cole se zbunjeno nasmiješi.

– Sjetio sam se nekoga Creeda iz vojske – reče.

– To zacijelo nije taj! – gromko se nasmije Sam. – Naš Creed sjedi u svom uredu u Basin Cityju s nogama na stolu, a mi jašemo uokolo i izvršavamo njegova naređenja. – Sam kucne prstom po boci. – Jeste li i vi za kapljicu, gospodine...?

– Latigo – odvrati Cole. – Zovite me Latigo.

– U prolazu ste? – upita ga Sam dok mu je točio.

– Ne znam ni sâm. Nisam još odlučio. Malo razgledam grad.

Sam pokaže prstom njegov tamnoplavi šešir. – Ako se ne varam, takve nose oficiri? Šešire, mislim.

Cole slegne ramenima.

– I ovaj je pripadao jednom kapetanu. – Prepustio je Samu da sâm stvori zaključak o tome kako je do njega došao.

– Vjerojatno ste ostavili dobar dojam u vojsci – namigne Sam. –

Nego, i u nas su dobrodošli mladi, srčani ljudi. Jeste li zainteresirani, Latigo?

– Razmislit ću – sporo će Cole.

– E, pa, dobro – Sam će iskapivši svoju čađu do dna. – Čeka me još prilično posla. Ako se odlučite, potražite me u ovom lokalu. Navratim barem jedanput na dan.

Cole kimne. Još nije bio potpuno siguran da je to baš njegov čovjek. Teškim korakom, kojim je i došao, Sam izade iz saluna.

XVI

Po izlasku iz lokala, Sam Stark se uputi prema trgovini. Ostao je bez duhana. U dnu dućana dvije su žene razgledavale tkanine kad im se obratio muškarac četrdesetih godina plave kose i lica opaljena suncem.

– Naš grad buja iz dana u dan, moje dame. Svega ima u izobilju, samo još nismo sagradili crkvu. Priložite nešto za dobro vaših duša, a uzdajmo se da će i oni iz »Pythona« biti široke ruke.

Pri spomenu imena željezničke kompanije Sam Stark je morao suspregnuti smijeh. Ako misle iskamčiti novac od »Pythona«, onda imaju isto toliko izgleda da dovrše svoju crkvu kao da su je naumili podići u medvjedom brlogu.

Stark se upravo spremio da ode, kad u radnju upade dječak, ne stariji od četrnaest godina. Plavokosi muškarac se okrene.

– Otkud ti u gradu, Ralphe?

– Nisam te htio smetati – zadihano će dječak. – Ali majka me poslala po arniku i laudanum.

– Netko je ozlijeđen?

Dječak je osjetio da je u središtu pažnje.

– Da – reče. – Jutros su doveli jednu djevojku. – Zastane da bi pojačao dojam svojih riječi. – Mama kaže da je netko pucao na nju.

– Pucao? – Muškarčeva se usta rastvore od iznenađenja. – A tko?

– Ne znam. Mama kaže da onaj čovjek koji ju je doveo nije ništa rekao.

– Koji čovjek? Kako je izgledao?

– Ne znam. Ja ga nisam vidio. Mama kaže da je imao tamnoplavi šešir i odijelo od jelenje kože. I da se zove Cole.

Sam Stark je dovoljno čuo. Okrenuo se i pošao prema vratima. Ali trgovac ga je zazvao. Zaboravio je platiti. Dok je prebirao sitniš, Sam je nehajno upitao trgovca:

– Ovaj čovjek, što je otišao s dječakom, odnekud mi je poznat. Kako se zove?

– Zar ne znate? – značajno će trgovac. – Jed Lockwood, jedan od najčestitijih ljudi u gradu.

– Kakva prokleta glupost! – gundao je Sam Stark sâm sebi u bradu dok se vraćao prema Shamrocku. – Lancer ne vrijedi ni pet para. Promašiti djevojku sa dvadeset metara! I baš je netko morao naići...

Stark se lecne. Nepoznati iz saluna imao je tamnoplavi šešir i odijelo od jelenje kože. Opipao je pištolj u koricama ispod kaputa i ubrzao korak prema Shamrocku.

Cole je još stajao za tezgom. Znao je da ne smije brzo piti. Ne sad, kad je napokon stigao do mjesta na kojem su se smotali u klupko svi oni konci koje je slijedio.

Na vratima se ponovo ukaže krupna pojava Sama Starka. Cole je bio zatečen. Nije ga očekivao.

– Znači, još ste ovdje, Latigo – ljubazno mu je dobacio u prolazu. – Baš mi je drago.

Prišao je tezg i mahnio Fredu da mu doda bocu. Natočio si je gotovo punu čašu. A onda ga je pogledao pravo u oči.

– Još jedno piće, Cole?

Cole je bio potpuno hladan. Pogledao je po lokalu ne ispuštajući Starka iz vida.

– A tko se to ovdje zove Cole?

– Oh, oprost, omaklo mi se. Nije li to glupo? Cole! Otkud mi je samo palo na um?

– Nije to ništa čudno – nehajno će Cole. – Poslovan čovjek kao što ste vi svakodnevno sreće mnoge ljude. Čuje mnoga imena...

Coleova desna ruka bila je opuštena niz bedro.

– Imaš potpuno pravo, Co..., ovaj, Latigo – nasmiješi se Stark. – Nego, reci mi što je to s tvojim licem? – Namigne Fredu za tezgom. – Nekako si mi čudno taman. Da ne kažem crven.

Sam Stark posigne rukom u džep i izvadi neobičan predmet. Dva jelenja zuba zanjisu se na kožnatoj uzici.

Coleove se vilice stegnu. Odmakne se od tezge.

– Ti si, znači taj, – procijedi kroz zube promuklim glasom.

Stark odskoči od tezge.

– Pucaj! – dovikne Fredu.

Ali barmen je već ležao na podu. Držak Coleova pištolja već ga je izbacio iz igre. Stark je užasnuto zurio u čovjeka koji se tako vješto služio pištoljem kao hladnim oružjem. Zatim se panično mašio za svoj kolt. Cole nije odmah opalio. Stavio je život na kocku samo da bi ga još neko vrijeme gledao kako se muči.

Pod Coleovim ledenim pogledom Starku zadrhti ruka. Metak što ga je bio ispalio promaši cilj i zabije se u gredu iznad tezge. A hladnokrvni je stranac još svoj pištolj držao za cijev. Stark je bio izbezumljen od straha.

– Pomoli se za moje roditelje! – zareži Cole.

Munjevito okrene pištolj i opali gađajući Starka u trbuh. U taj čas, međutim, Stark se oklizne i posrne prema naprijed. Zrno ga pogodi u vrat. Za trenutak kao da je malo zastao. Njegov užasnuti pogled se zacaklio. Krupno mu se tijelo zanjihalo, a onda se svom težinom srušilo na pod.

Nitko od prisutnih nije se ni pomakao. Cole staloženo spremi pištolj u korice i uputi se prema tezgi.

XVII

Na ulici se začuju glasni povici. Netko je dozivao šerifa. Uskoro se gomila ljudi užurbano približavala Shamrocku.

Nagrnuli su u salun i ugledali Colea za tezgom. Još je samo nekoliko muškaraca sjedilo za stolovima u lokalu. Muškarci iz gomile prijeteci su gledali Colea. Beživotno tijelo Sama Starka ležalo je nasred podija za ples. Napokon se jedan postariji čovjek u rudarskom odijelu odlučno podigne od stola.

– Ja sam sve vidio – reče. – Taj što leži na podu potegao je prvi.

– Ovdje ja postavljam pitanja! – zagrmi neki duboki glas.

Na vratima je stajao Toby Taggart. Ljudi se razmaknu da naprave mjesta šerifu.

– Onda, što je to bilo, Frede? – obrati se on barmenu.

Fred je u međuvremenu bio došao k sebi, ali se još rukama držao za tjeme.

– O... ovaj tip me htio opljačkati. – Kimne glavom prema Coleu. – Kad se Stark umiješao, stranac ga je ubio.

Taggart je tek sada oštro pogledao Colea.

– Onaj Lockwood okolo skuplja priloge za crkvu, ali ja mislim da bi u ovom gradu prije trebalo podići vješala. – Onda ispruži ruku prema Coleu. – Dodaj mi taj pištolj, stranče!

Ali umjesto da mu ga preda, Cole ga je uperio u njega.

– Prvo ćete me saslušati šerife. – Bio je svjestan da mu svakoga trenutka netko može pucati u leđa. Morao je djelovati brzo. – Odmah ću vam dokazati da barmen laže.

– Cole uzbuđeno obliže usne. – Stajao sam za tezgom kad mi je prišao Stark. Najprije me uvrijedio, a onda je iz džepa izvadio indijansku ogrlicu. Ta je ogrlica pripadala...

– Kakva ogrlica? – odsječno ga prekine Fred. – Ovdje nema nikakve ogrlice!

Cole pogleda na tezgu. Ogrlica bijaše nestala. Gomilom se proliježe žagor negodovanja.

– Objesimo ga na licu mjesta! – poviče netko.

Cole nije imao kud. Držeći šerifa na nišanu, povlačio se prema vratima.

– Nadam se, šerife, da ću vam jednom dokazati da nisam lagao – reče i izjuri u noć.

Za sobom začuje povike razjarenih građana. Nije imao veliku prednost. Opipao je kožnatu vrećicu ispod košulje. Ako je ikad u životu želio milost natprirodnih sila, bilo je to upravo u ovome trenutku.

XVIII

Fred Byson nije se priključio potjeri. Sad, kad je poginuo Sam Stark, i samom mu je bilo potrebno skrovište. Užurbano se uspeo u svoju sobu. Valjalo se što prije izgubiti iz grada.

Bernie Halloran, vlasnik Shamrocka, odmah se nakon pucnjave našao u svom lokalu. Bio je to visok, snažan muškarac. Jednim pogledom procijenio je štetu. Nije bila velika. Razbijena čaša, jedna rupa na gredi i krupna mrlja na podiju za ples. U salunu nije bilo više nikoga. Sjeo je i natočio si piće.

Kad je u lokal sišao Byson, Bernie je već ispijao drugu čašu.

– Bernie, ja odlazim na dva tjedna. – ton bio je odlučan.

Halloran ga začuđeno pogleda.

– A zašto?

– Imam posla u Basin Cityju.

Vlasnik je proučavao lice svog namještenika.

– Kakvog posla? – Malo je zastao. – Ti i Stark ste bili dobri, zar ne?

– Na neki način.

Halloran se prisjetio da su se njih dvojica često znali povući nasamo. A Stark je bio upućen čovjek. Možda je taj njegov barmen vrijedio više nego što je mislio. Odjednom je postao povjerljiv.

– Slušaj me dobro, Frede! Prije godinu dana mogao sam kupiti cijeli Scalplock za samo nekoliko dolara. Nisam to učinio jer nisam bio siguran da li će mi se isplatiti. Međutim, još mi je ostalo nešto novaca. Bilo bi dobro znati u kojem će smjeru pruga poslije Scalplocka. Saznaš li nešto važno, nemoj to pričati drugima. Na zapadu ima još mnogo zemlje koja se može kupiti u bescjenje. Možemo se udružiti. Važi?

Poslije, na putu za Scalplock, Fred Byson se morao nasmijati na glas. Bude li kakvih novosti, zadržat će ih za sebe. Tom odvratnom Bernieju Halloranu nije dugovao ama baš ništa.

Na ulazu u 'Pythonovu' zgradu suočio se sa suhonjavim službenikom okruglih naočala na licu. Metalna pločica na vratima skromnog ureda davala je do znanja neupućenima da je E. J. Creed predstavnik kompanije za izgradnju željezničke pruge.

Mogu li razgovarati s gospodinom Creedom? – upitao je Byson službenika.

Ovaj podiže pogled i promotri ispijeno lice i prašnjavu odjeću. – Žao mi je, gospodin Creed ima danas mnogo posla...

– Imam za njega važnih novosti. Riječ je o Samu Starku. – Byson je krajičkom oka zapazio nekog čovjeka koji se ljuljao na stolici. Imao je riđu kosu i prodoran pogled, od kojega mu trnci prođu niz kralješnicu.

– Pogledat ću ako vas može primiti – hladnim će glasom službenik i uđe u Creedovu sobu.

Čim je suhonjavi sa sobom zatvorio vrata, Doak Lancer je poskočio. – Što je to bilo sa Samom Starkom?

– Mislio sam da bi bilo bolje da najprije...

– Ako se ne varam, postavio sam ti neko pitanje, prijatelju?

Lancerov ton bio je miran, a ipak je u sebi nosio prizvuk biča.

– Sam Stark je mrtav – reče Fred Byson.

Upravo u tom trenutku službenik je otvorio vrata i pozvao ga da uđe.

Creed je na sebi imao sivo odijelo, bijelu košulju i kravatu. Rukom mu je pokazao da sjedne.

– Sjećam se da vas je Stark spominjao – reče.

Byson mu ispriča sve što je vidio u Shamrocku.

– Nema sumnje, taj Latigo je očito prebrz za Sama. A zašto li se uopće zakvačio s njim?

Byson se našao u čudu.

– Ne znam.

Odgovor nije zadovoljio Creeda. Počeo je grozničavo razmišljati. Trudio se da ne ispusti ni najsitniju pojedinost.

– Ah, da, sad se sjećam. – Na licu mu se ocrta olakšanje. – Sve je počelo onda kad je Sam iz džepa izvadio nekakvu indijansku ogrlicu.

Creed se uspravio u stolici.

– I onda? Što se onda dogodilo?

– Onda... onda je počelo. A... a poslije sam saznao da je bilo govora i o nekoj ranjenoj djevojci, koju je Latigo ostavio na ranču Lockwoodovih.

Creed je problijedio. Zavukao je ruku u džep i izvadio tri zlatnika od po dvadeset dolara.

– Ovo je za vaš trud – reče.

– Ali da se razumijemo. – Njegov ton postade oštiji. O ovome nikome ni riječi.

Pri pogledu na novac, Bysonove oči zasjaše.

– Baš sam mislio skoknuti do Lockwoodovih i malo porazgovarati s djevojkom. Da vidimo koliko ona zna...

– Imam ja već čovjeka za to, Byson! – Creed se nasmijao ledenim smijehom.

Davao je Fredu Bysonu do znanja da je njihov razgovor završen. Otpratio ga je do vrata, a kad je on izašao, pozvao je Lancera da uđe. Ispričao mu je sve što je čuo od Bysona. Dok ga je slušao, Lancer je ruke nehajno držao obješene za kopču na opasaču.

– Jedna me stvar zabrinjava, Doak – reče. – Djevojka.

– Djevojka ide na Starkovu dušu – lijeno će Lancer, naglašavajući svaku pojedinu riječ. – On je posljednji ostao s njom. – To što je rekao bila je samo djelomično istina.

– Za mene tek sada nastupa najteži dio posla. – Creed se nakašljao. – Sve ovo moram unijeti u izvještaj. Claudius Max mi ne bi oprostio da ispustim i najsitniju pojedinost.

* * *

Ed Lewt stigao je u Scalplock u srijedu i najprije se raspitao za Freda Bysona. Njega nije bilo teško naći. I najmanje dijete u gradu znalo je pokazati gdje se nalazi Shamrock.

– Bit će mi neobično drago budem li mogao nešto učiniti za vas – potapšao ga je Byson po ramenu kad su se sreli u salunu. U džepu je još osjećao ugodnu težinu zlatnika.

– Mislim da mi zasad neće biti potrebno – hladno će Lewt.

Zaključio je da od ovog momka neće imati mnogo koristi. Sporim korakom izašao je iz lokala i uputio se niz glavnu ulicu. Pred trgovinom se okupila skupina ljudi. Zastao je i predstavio se. Rekao im je da radi za željezničku kompaniju. Nije mu padalo ni na kraj pameti da spomene Cindy Lou. Čekao je da to učini netko drugi. Nije, međutim, imao sreće.

I kad se spremao da ode, pred trgovinu je banuo Lockwood sa sinom. Odmah je počeo o crkvi. Lewt je iskoristio priliku i primakao se Ralphu.

– Onda, kako je Cindy Lou?

Lockwoodov sin bio je zatečen.

– Vi... vi je poznajete? – Onda se ugrize za usnu. – Najbolje bi bilo da pitate tatu.

Lewtu je, međutim, i to bilo dovoljno. Cindy Lou se, dakle, još nalazila na njihovu ranču.

– Ništa, ništa pitao sam to tek onako. – Pogladio je dječaka po glavi. A onda se nehajnim korakom uputio niz glavnu cestu.

* * *

U sobi, koja je nekoć bila Star-kovo boravište, Ed Lewt je pomno rastavio pušku. Dobro ju je podmazao, a zatim ponovo sklopio. Prišao je prozoru i pogledao niz ulicu. U ovo popodnevno doba nije bilo mnogo prolaznika. Zatim je podigao pogled i usmjerio ga prema Lockwoodovu ranču. Mišići oko očiju mu se zategnu, a usne razvuku u sablasan osmijeh. Cindy Lou bila je osuđena da umre.

XIX

Dvaput se potjera bila približila na puškomet Coleu kad je zastao pred strmim liticama koje su se

pred njim ispriječile u mračnom klancu. Ali izdržljivi indijanski konji izvukli su ga i odatle odakle se to činilo nemogućim. U nekoliko se navrata zadihan osvrtao i ispalio po nekoliko hitaca iznad njihovih glava. Bili su zaista uporni. Umakao im je samo zahvaljujući tome što je mogao mijenjati konje.

Ostatak noći proveo je u polusnu. Svakog trenutka bi se trgnuo ne bi li kojim slučajem začuo razjarene povike svojih gonilaca. A kad je svanulo, uzverao se na liticu. Potjeri više nije bilo ni traga. Prošle je noći, da bi zavarao tragove, neko vrijeme jahao prema istoku, a onda je, prešavši plitki potok, oštro okrenuo na zapad. Raspuklina u stijeni, zaklonjena bogatom krošnjom, pružila mu je idealno skrovište.

Sunce se već bilo dobrano izdiglo iznad obzorja, a Cole još nije znao kamo da krene. U Dabrovu dolinu više nije mogao, a za ledima je imao potjeru. Ni povratak u logor Vrana nije bio nikakvo rješenje. Postojao je samo jedan put...

Bio je gotovo pao mrak kad se Fred Byson uputio prema nužniku s dvorišne strane lokala. Bio je ponedjeljak i u salunu su bila samo dva gosta. Tek što je izašao, zastao je kao ukopan. U sjeni ispod strehe ugledao je konture ljudskog lika. U njega je bila uperena revolverska cijev.

– Š...š...što hoćete od mene?

Coleov glas bio je leden.

– Zasad samo to da ostaneš miran.

Byson je prepoznao Latigov glas.

– Vra... vratili ste se da me ubijete?

– Neću ti ništa ako učiniš onako kako ti kažem.

– A...a što to? – Byson nikako nije dolazio k sebi.

– Podi ispred mene i idi prema šerifovom uredu.

– Ali... ali on sada vjerojatno nije tamo.

– Ako i nije, mi ćemo ga pričekati.

U šerifovu je uredu gorjelo svjetlo. Cole je zavirio kroz prozor i ugledao ga zavaljenog u stolcu, nogu prekriženih na stolu. Čitao je novine.

Udarcem noge Cole je iznenada širom otvorio vrata šerifovog ur-eda i gurnuo Bysona unutra. Toby Taggart je poskočio sa stolca, ali je zastao pri pogledu na otkočen pi-štolj. Cole je za sobom zatvorio vrata i navukao zasun.

— Byson vam ima nešto reći, še-rife. — Coleov ton bio je odlučan.

— Nije li tako, Frede?

Byson je uzdahnuo.

— Ja... ja nisam rekao istinu, Toby.

— Nisi rekao istinu? A u vezi sa čim? — Taggart se pridigao sa stolca.

— Ono u Shamrocku drukčije se dogodilo. Latigo je stajao za tez-gom. Nije bilo ni govora o pljački. Stark ga je izazvao.

Byson jezikom ovlaži usne.

— Još nisi rekao sve! — Coleov je pištolj još bio otkočen. — Što je bilo s ogrlicom?

Bysonovo se čelo oznojilo.

— Ne znam. Ne znam ni za kakvu ogrlicu.

— Lažljivče! — Cole se jedva suzdržao da ne opali. — Ona ogr-lica pripadala je mojoj majci. Stark ju je strgao s njenog vrata pošto su on i njegovi prijatelji mučki ubili nju i njenog muža u Dabrovoj dolini...

— Čekajte malo, Latigo — pre-kine ga Taggart. — Ono sa Star-kom je u redu. Mislim da vam vje-rujem. Ali nemojte mi u tu priču petljati one iz »Pythona«.

Cole ga je shvaćao. Optužiti tako moćnu kompaniju bez čvrstog do-kaza u ruci značilo bi u najmanju ruku ostati bez šerifske zvijezde. Ali osjećao je da mora istjerati ovu stvar na čistac.

— Byson sve zna! On i Stark bili su prijatelji. — Cole kao da je gu-bio strpljenje. — Hajde, reci već jed-

nom, tko je sve bio sa Starkom? Bila su još četvorica!

— Ne znam. Ne znam ništa o tome. — Byson se osjetio sigurni-jim. Izvana se začula lupa čizama na drvenoj verandi.

Cole nije imao vremena. Čvrsto je zgrabio Bysona za vrat i dobacio šerifu:

— Vidimo se u Pinesovom sa-lunu. Byson i ja ćemo vas priče-kati.

Sad je sve bio stavio na kocku.

I Taggart je čuo korake što su se približavali vratima njegovog ur-eda. Valjalo je brzo donijeti odluku.

— U redu, Latigo. — Kimnuo je potvrdno. — Saslušat ću vas. Ali ne sada. Nestanite na neko vrijeme iz grada. I pustite ovog ušljivca. On nije vrijedan da čovjek zbog njega završi na vješalima.

Topot čizama bio je zamro. Netko je stajao pred vratima.

— A ti — Taggart se obrati By-sonu — da si nestao iz Scalplocka prije nego što svane.

Na vratima se začulo kucanje. Kad je šerif posegao za zasunom, Cole i Byson bijahu već nestali kroz stražnji izlaz.

* * *

Emma Lockwood je upravo pri-premala kolač kad se iz dvorišta začuo lavež. Ralph ustane i pride prozoru.

— Tata — reče — vani je neki čovjek.

Jed Lockwood dohvati pušku. — Pogledat ću što hoće.

Izašao je i smirio pse. Onda je podigao pogled. Malo je ustuknuo. Cole je bio svjestan da ga je pre-poznao.

— Svratio sam samo da pogle-dam je li s Helen sve u redu...

— Helen? — Lockwood obori pogled. — Ona je otišla.

— Otišla? Kamo? — Cole se začu-dio.

Rančer mu je ispričao što se do-godilo. Kad je osjetila da joj se pov-ratila snaga, uzela je konja i odja-

hala u grad. Nije se više vratila. Konja je ostavila u gradskoj konjušnici. Lockwood nije mogao prikriti sjetu u glasu.

— A tako je bila mila djevojka. Svi smo je zavoljeli ovdje.

Pozvao je Colea da uđe i okrijepi se. Latigo se zahvalio. Nije mogao prihvatiti poziv. Pred njim je bio još dugačak put...

XX

Izdržljivi indijanski konji gutali su kilometar za kilometrom. Cole ih je nagoni usmjerio prema Dabrovoj dolini.

Kad je stigao u ravnicu, čelo mu se orosilo hladnim znojem pri pogledu na zgarište roditeljske kuće. Ali u dolini nije bio sam. Malo dalje ugledao je skroman logor. Osmerica muškaraca muvala su se između teških zaprežnih kola. Tri para konja mirno su pasla u blizini.

Zapazili su ga tek kad im se bio znatno približio. Zategnuo je uzde i podviknuo.

— Zna li da je ovo Cantrellova zemlja? — Jeka njegovog glasa odbije se od okolnih planina. Prišao im je još bliže. Opazio je da su dvojica nagnuta nad neku vrstu zemljopisne karte. Zbunjeno su se pogledavali. Onda je jedan progovorio.

— Nije više Cantrellova, stranče!

— Kako to mislite? — Coleove se usne skupe.

— Ova zemlja pripada Željezničkoj kompaniji. Kao i mi, uostalom, koji smo plaćeni da mjerimo a ne da dajemo obavijesti. Ako vas još nešto zanima, podite u Basin City. Gospodin Creed je nadležan za te stvari.

— Creed, je li? Cole nije zaboravio ime s naljepnice na Starkovoj boci u Shamrocku. Postao je svjestan da je ovamo svraćao uzalud. Ovi su ljudi bili samo obični radnici. Nijedan od njih nije bio naoružan.

Kimnuvši glavom, okrenuo je konje i krenuo laganim kasom. Ionako nije mogao stići u Basin City još istoga dana.

* * *

U odnosu na Scalplock, Basin City bio je pravi velegrad. U glavnoj ulici vrvjelo je od raskošnih lokala, a na sredini se isticala zgrada hotela. Coleovu pogledu nije promaklo da u gradu postoje dvije javne konjušnice. Zato je pomalo iznenađen zastao pred skromnom prizemnicom u kojoj se smjestilo predstavništvo kompanije „Python“. Službenik na ulazu želio je saznati razlog njegova posjeta gospodinu Creedu.

— Cantrell! — odsječno ga je prekinuo Cole. — Samo mu spomenite to prezime.

Tek što je suhonjavi službenik bio zamaknuo za vrata, ona su se ponovo širom otvorila. S ljubaznim osmijehom na licu, u dovratku je stajao E. J. Creed.

— Samo izvolite, gospodine Cantrell. Počasćen sam vašim posjetom. — Creed je ostavljao dojam čovjeka koji se topi od sreće.

Cole se iznenadio drugi put kad je zapazio da je ovaj bio u elegantnom sivom odijelu i bijeloj košulji. Njegove su čizme bile pomno ulaštene, a oko vrata je nosio kravatu. Cole je morao priznati da ga nije tako zamišljao.

— Čuo sam za slučaj vaših roditelja, i mogu vam reći da mi je neizmjereno žao. — Crte njegovog lica poprime izraz sućuti. Posegne za bogato izrezbarenom tabakerom. Uredskom sobom proširi se miris najfinijeg duhana.

— Pušite?

— Ne, hvala. — Cole odmahne glavom. — Nego da se vratimo na stvar. Jučer sam u Dabrovoj dolini opazio neke ljude. Upozorio sam ih da su na tuđoj zemlji, ali oni me nisu ozbiljno shvatili. Uputili su me k vama.

– I dobro su učinili. – Creed se povjerljivo nagne prema Coleu. – Gospodine Cantrell, znam da vam nije lako, ali što mi tu možemo. Vjerujem da vam je poznato kako su umrli vaši roditelji...

– Mislim da znam. Premda mi još nisu poznate sve pojedinosti.

– Možda je i bolje da je tako. Naime... – Tu Creed malo zastane i osvrne se prema prozoru – nikad nisam bio osobno prisutan, ali sam čuo da Indijanci baš ne osjećaju mnogo milosti...

– Gospodine Creed, ako se ne varam, bilo je govora o mojoj zemlji!

– Ah, da. Gotovo sam zaboravio. Dužan sam vam pokazati jedan dokument.

Creed je posegnuo rukom u ladicu.

Coleova ruka spustila se na držak pištolja. Creed to nije zapazio. Izvadio je iz ladice komad papira.

– Izvolite, gospodine Cantrell! Vaš je otac sve uredno potpisao. I to pred svjedocima. »Python« mu je na račun toga isplatio pet tisuća u zlatu.

Cole je bacio pogled na papir.

– To je falsifikat – suho je rekao.

– Jeste li svjesni ozbiljnosti svoje optužbe? – Creed se nije tako lako dao smesti. – Ako ne vjerujete u ispravnost ovog dokumenta, postoje svjedoci koji će to potvrditi. Cole je bijesno stisnuo čeljusti. Nije bilo sumnje, Creed ga je ovaj put nadmudrio. Odlučio je baciti sve karte na stol. – Da se razumijemo, Creed, došao sam po imena one četvorice koja su jahala sa Starkom. Hoćete li mi ih reći vi ili da se potrudim sam?

– O čemu vi to...? – Creed je odjednom postao blijed. – Jedino ako ne mislite ... ah, da evo ga tu.

– Creed je već bio posegnuo rukom u ladicu.

Cole je cijelo vrijeme čekao taj trenutak. Munjevito je opalio.

Creed je muklo jauknuo i uhvatio se za zglavak desne ruke. Kad se svom težinom svalio u stolicu, salonski pištolj s drškom od bjelokosti padne na pod.

– Doak, Doak, u pomoć! – bilo je sve što je rekao.

Na ulici se začuše povici i topot čizama koji se približavao ulazu u Creedov ured. Coleu nije preostajalo mnogo vremena. Hitro je šmugnuo na stražnji izlaz.

Ured je već bio prepun ljudi, a Creed još užasnuto gledao. Cole Cantrell bio je već na izlazu iz grada.

XXI

Kad se vratio u Basin City, bila je već pala noć. Držao se podalje od glavne ceste, svjestan rizika u koji se upustio. Uz malo sreće možda će naići na ono što je tražio. Naći će nekoga od koga će saznati njihova imena.

Na otvorenom prostoru sa stražnje strane saluna ugledao je vatru. Nanjušio je miris kupusa i kuhane svinjetine. Tiho je sjahao i privezao konje.

U odsjaju vatre ocrtavala su se lica desetak muškaraca koji su sjedili uz kazan. U daljini je netko bjesomučno lupao po klaviru. Cole je odlučio da izade iz tmine.

– Dobar večer, ljudi – reče prilazeći vatri.

Oni podigoše pogled još bez odgovora.

– Ako često zalazite u grad, možda biste mi mogli pomoći? – Cole se sada bio potpuno približio vatri.

Ljudi za kazanom samo se pogledaše. U pitanju je bila tipična zapadnjačka etika. Informacija se nikad nije davala nepoznatom ako za to nije postojao dovoljno jak razlog.

Napokon se javio neki postariji muškarac s gustom prosijedom bradom:

— Da vam pomognemo? — upitao je. — A kako?

— Pa, tražim jednog čovjeka koji je jahao sa Samom Starkom. Imao sam zapisano i njegovo ime, ali sam izgubio cedulju. Mislim da se zove Loak. Ili možda Doak?

— A zašto ga tražite?

— Pa, zbog jedne dame. Nosim mu poruku od njenog muža.

Nasuprot jarkom plamenu, Coleov osmijeh bio je leden.

— E pa, tkogod da bio, ne bih mu preporučio da se šali s tipom kao što je Doak Lancer. Priča se da je jedan od najbržih u ovom kraju.

Doak Lancer. Ovo je ime plamenim slovima ostalo zapisano u Coleovoj svijesti.

— Znate li možda gdje bih ga mogao naći?

— Nije u gradu. — Bradonja pokazuje prstom na mršavog čovjeka uz vatru. — Slim je sretan jer mu još duguje nekakav novac od kartanja.

Svi su se nasmijali. Nasmijao se i Cole. Bila su mu potrebna još četiri imena. Kako da ih sazna a da ne pobudi sumnju?

Prihvatio je poziv da im se pridruži uz vatru. Hrana je zaista bila ukusna, a momci upućeni u stvar. Ed Lewt, Bill Cutter i Al Dain bila su imena ostale trojice.

* * *

U međuvremenu, Creed je odaslao brzojav u New York, s napomenom da bi mu bilo potrebno još ljudi.

— Snadi se s onim što imaš — glasio je lakonski odgovor Claudiusa Maxa.

Još jedan problem počeo je mučiti kompaniju »Python«. Lokalni tjednik Amison's Weekly objavio je opširan članak u kojem su neki poslovi Željezničke kompanije u vezi s otkupom zemlje bili stavljeni pod znak pitanja. Ime koje se pojavilo na naslovnj stranici Cole Latio Cantrell...

Samo nekoliko mjeseci poslije, ambiciozni novinar Roger Amison uputio se prema Stijenjaku u potrazi za izvornim informacijama o životu Indijanaca. Nikad se nije vratio. Gradom se pronio glas da ga je u planinama zatrpala lavina.

XXII

Jeremy Van Horn došao je čak iz Ohija s namjerom da se brzo obogati. Bio je na pragu tridesetih godina i patio je od teškoća s disanjem. Sa sobom je vodio dvije mazge; koje bi naizmjenice jahao. U visokom cilindru uskog oboda i svečanom crnom odijelu isticao se među mnogima koji su na Zapad došli potražiti sreću. Put ga je, kao i mnoge druge, vodio prema klancu El Dorado u potrazi za zlatom. Zlatna groznica koja je zahvatila i Basin City požurivala ga je prema odredištu.

Na nekom pitomom proplanku odlučio je predahnuti. U bisagama je imao još dovoljno mesa i sušenog povrća da si napravi gulaš.

Potpalo je vatru i duboko udahnuo svjež planinski zrak. Potjerao ga na kašalj. Sagnuo se nastojeći da dode do daha. Konjski topot koji se približavao natjerao ga je da digne glavu.

Dva jahača spuštala su se niz obronak posut borovim iglicama. Kad su se približili Van Hornovom logoru, zategli su uzde i brzo se pogledali. Van Horn je bio iznenađen.

— Što to tako fino miriše? — upitao je jedan od došljaka. Gusta crna brada pokrivala mu je donju polovicu lica.

— Pripremam gulaš — odgovorio je Van Horn. — Ali, kao što kaže stara izreka, gdje ima mjesta za jednoga...

— Putujete sami? — bezobzirno ga prekine bradonja.

— D...da.

Van Hornu se nije svidio njegov ton.

– Hej, Monk, provjeri da li je to istina! – bradonja će odlučnim glasom.

Monk je sjahao i pogledao uokolo. Za obližnje drvo bile su privezane mazge, a u Van Hornovu skromnom šatoru nije bilo nikoga.

– Petey, čini se da je momak iskren. – Monk je mahnulo rukom pozivajući Peteyja da pride. – Vidi kako je naš prijatelj dobar kuhar.

Nagnuo se nad lonac nad vatrom.

– I ne samo kuhar nego i tragač za zlatom – Van Horn se isprsi s ponosom.

– Tragač za zlatom, je li? – promrmlja Petey. Sjekao je i pošao prema vatri. Zatim je iznenada zastao. – A što to naš prijatelj ima oko struka? – Veselo je namignuo Monku.

Monk je ležerno kretnjom izvadio pištolj iz korica. Nije bilo razloga za žurbu. Van Horn je, bio nenaoružan. Prišao mu je.

– Raskopčaj košulju, prijatelju! – Monk se smiješio, ali njegov izraz nije bio prijateljski.

– Ali...ali...nećete valjda?

Van Horn kao da još nije vjerovao svojim ušima.

– Hoćemo, hoćemo stari moj. – Monku smiješak nije silazio s usana. Hitrom i odlučnom kretnjom rastrgao mu je košulju na prsima.

– Pogledaj, Petey, baš kao što smo i mislili. Ti mali gadovi uvijek se služe istim trikovima.

– Ali, ljudi, pa to mi je sve što imam.

Van Hornov slabašni glas bio je dovoljno uvjerljiv, ali to, međutim, nije ništa mijenjalo na stvari. Iz pamučnog pojasa, što ga je Van Horn nosio vezanog oko struka, Monk izvadi vrećicu zlatnika.

– Tako ti boga, Petey, ovdje ima najmanje tisuću dolara!

– Tko bi rekao? – hladnim će glasom ovaj. – Nego, čuj, a što ćemo s njima? – Petey kimne prema Van Hornu.

– Na tebi je da odlučiš – naceri se Monk.

Petey kao da je malo oklijevao. Onda podigne pogled prema nebu.

– Bože, još nikad nisam pucao u nenaoružanog čovjeka, koji je samo bespomoćno stajao.

Izrekao je to krotkim, gotovo poniznim glasom. U Van Hornovim očima pojavi se tračak nade.

– Zato klekni, ušljivče! – Peteyjev gromski smijeh odjeknuo je od okolnih planina. Pridružio mu se i Monkov hihot.

Petey se upravo spremao da povuče obarač kad se sablasnom tišinom prolomi pucanj. Muklo jauknuvši, on se izvrne iz sedla. Monk je bio začuđen. U nevjerici se osvrtao oko sebe. A zatim se sledio kad je ugledao jahača kako se s uperenom puškom pomalja iz guste borove šume.

– Mislim da ste malo pretjerali, momci!

Došljakov ton nije trpio prigovora. Na sebi je imao tamnoplavi šešir i odijelo od jelenje kože.

– Ali, nemojte odmah tako. – Monk iznenada postade sladunjav. – Samo smo se malo šalili. Nije li tako, Petey?

Petey je još ležao na zemlji masirajući ruku.

– Aha – bilo je sve što je uspio reći.

Njegov pištolj ležao je samo metar daleko od njega. Van Horn je još klečao na koljenima. Nije bio siguran da i ovo nije samo dobro odglumljen dio unaprijed smišljene igre.

– Samo smo ga htjeli malo prestrašiti. – Monk se nacerio, otkrivši svoje velike žute zube. – A onda bismo se razišli svaki na svoju stranu.

– S njegovim novcem u džepu – prekine ga Cole. – Izvuci pištolj i baci ga na zemlju! Samo, pazi da ti ne zadršće ruka!

Monk je učinio kako mu je rečeno.

— A ti — obrati se Cole Van Hornu — ustani i pretraži ih obojicu!

Van Hornu su se ruke tresle od straha dok ih je pretraživao.

— Nemaju više oružja — objavio je slabašnim glasom kad je završio.

— Zahvalite nebu što sam danas dobre volje — procijedi Cole kroz zube — inače biste se još večeras kartali s anđelima. A sada na konje i da ste mi se izgubili s očiju!

Kad su odjahali, Van Horn je u došljaka usmjerio svoj zbunjeni pogled pun zahvalnosti.

— Ne...nemam riječi da vam se zahvalim, gospodine...

— Latigo! Zovi me Latigo!

I Van Horn se predstavio. Rekao mu je da dolazi iz Ohaja i da je na putu za klanac El Dorado.

— U potragu za zlatom? — Cole se prijazno nasmiješio.

Van Horn je slegnuo ramenima.

— A što mogu, još se nadam najboljem.

— I ja vam želim sreću, prijatelju.

Cole je odbio ponudeni gulaš. Van Horn ga je pokušavao nagovoriti da nastavi s njim prema obećanom klanacu. I ovaj prijedlog bio je odbijen. Latigo je držao da još nije došlo vrijeme za to.

XXIII

Već prvoga dana u El Doradu Van Horn je doživio neugodno iznenađenje. Kad je svratio u prodavaonicu da se opskrbi najnužnijim namirnicama, saznao je da su one ovdje i do deset puta skuplje nego u Basin Cityju.

Dok je plaćao račun, Jeremy Van Horn nije mogao prikriti razočaranje.

— Pa to je da čovjek umre od gladi.

— He, he, prijatelju moj — lukavo se smješкао trgovac. — Niste samo vi došli ovamo da se obogatite preko noći.

Van Horn je kimnuo.

— A što se tu može? — suho je rekao. Oduševljenje koje ga je tjeralo prema El Doradu kao da je malko splashulo.

Za dva tjedna zanosa je potpuno nestalo. Iako je svakoga dana pomno ispirao pijesak, nije našao ni trunka. A novca u pojasu bilo je sve manje. Van Horn je polako zapadao u očaj.

* * *

Tih dana je još jedan momak prišpio u El Dorado. Pravo ime bilo mu je Chick Wilson, ali još u Tucsonu nadjenuli su mu nadimak Arizona Kid. I to pošto je za samo mjesec dana izbacio iz igre šest uglednih revolveraša. Šest! A bilo mu je samo devetnaest godina.

Kid se nije namjeravao bacati u potragu za zlatom. Još kao dječak bio je prisiljen zaradivati za život kao pratilac golémih stada stoke koje je s drugim kaubojima gonio iz Teksasa u Arizonu. A onda ga je jednoga dana izazvao Al Rawson. To ime su u Tusconu izgovarali sa strahopoštovanjem i mnogo iskustvi od njega. Potegnuo je i ubio ga a da nije ni trepnuo. Onda su došli drugi. Shvatio je da je brz na pištolju. Postao je siguran u sebe. Bilo mu je dosta prašine i blata. Mislio je da vrijedi više.

Kad je zastao pred salunom, Kidove misli bile su još živo zaokupljene lijepim, napadno našminkanim djevojkama, koje su stajale ispred prostranog šatora na ulazu u grad. Kako su mu se samo razbludno osmjehivale...

Nedaleko od tog mjesta neka je mlada žena upravo izlazila iz dućana. I kad je posegnula rukom da popravi nabore na haljini, lecnula se od iznenađenja. Srce joj je počelo ludo udarati u grudima dok je još jednom preispitivala samu sebe. Ne, nije bilo dvojbe. Čovjek u tamnom šeširu i odijelu od jelenje kože bio je glavom Cole Cantrell. Još je za pojasom nosio onaj go-

lemi sjajni pištolj, kojeg se tako prepala kad su se prvi put sreli.

Ni sama nije znala da li da mu pride. Dugovala mu je tolika objašnjenja. Zadržala je pri pomisli na posljednji dan što ga je provela na ranču Lockwoodovih. Tek što je bila malo ojačala, pošla je u šetnju okolicom. A onda, zanesena mislima, zašla je malo dublje u šumu. Kad je začula prigušeni konjski topot, pomislila je da se to iz grada vraća Jed Lockwood. I začudila se što je izabrao baš ovaj put. Međutim, kad je prepoznala jahača, skamenila se od užasa. S puškom o ramenu, prema ranču Lockwoodovih jahao je El Lewt. Zavukla se u gusto žbunje i ondje provela gotovo cijeli dan. Kad se gotovo smračilo, vratila se na ranč. Tiho se prikrala do staje mimo pasa koji su već bili navikli na njen miris. Odjašiti, izgubiti se, nestati, bilo je jedino o čemu je razmišljala.

Kako da mu sada sve to objasni odjedanput. Hoće li joj povjerovati? Odluku je trebalo brzo donijeti. Povjerovao joj on ili ne, to je bio čovjek kojemu je dugovala život.

Cole se upravo spremao da zakorači na cestu kad je iza sebe začuo uzbuđen mladenački glas.

Cole! Cole Cantrell!

Okrenuo se iznenadio ne vjerujući svojim očima. Podignutih skuta da se ne saplete, u susret mu je hrlila Cindy Lou.

XXIV

Zastala je, zadihana, ne skidajući pogled s njega. Na njenom desnom obrazu još se poznao ožiljak od metka. Pružila mu je ruku.

– Zdravo! – radosno je rekla.

– Još ne mogu vjerovati. – Prihvatio je njenu ruku. – Ti ovdje u El Doradu?

Oborila je pogled.

– Lošem je glasu teško uteći, Cole. Nekima to ipak uspije. Meni jest.

– Fino.

U Coleovom pogledu kao da se nazirao tračak nevjerice.

– Nisi baš potpuno siguran. – Zastala je. – Misliš da sam ponovo postala Cindy Lou?

– Pa, kad sam te ugledao u ovom gradu, nisam se mogao oteti dojmu...

– Mama! – prekine ga dijetinji glas. – Pogledaj što nam je dao gospodin Higgins.

Cole je zbunjeno svrnuo pogled na dvije djevojčice koje su se obratile Helen.

Nemoj se ništa čuditi, Cole – Helen će, pomilovavši stariju pokosi. – Udala sam se i imam obitelj. – Zvonko se nasmijala kad je opazila njegov preneraženi pogled. – Dakako, djeca nisu moja – dodala je tišim glasom. – Udala sam se za udovca.

Zatim mu je rekla kako se osjećala kad ga je ugledala.

– Isprva ti se nisam htjela javiti, znajući da će taj susret u meni pobuditi sjećanja. Ali, evo me, tu sam.

Djeca su postala nervozna. Blagim glasom Helen ih je poslala da je pričekaju u kolima. Onda mu je ispričala svoju priču.

– Da znaš, bio sam iskreno zabrinut zbog tebe. – Cole se zamislio. – A onda sam te prekrižio. Bio sam siguran da te više nikad neću vidjeti.

Neko su vrijeme stajali u tišini. A onda, iznenada, uza sam nogostup projure otvorena kola. Ona ga zgrabi za nadlakticu. Cole na njenoj ruci ugleda vjenčani prsten.

– I sada živiš ovdje, u El Doradu?

Ona odmahne glavom.

– Pa, ne baš sasvim. John i ja imamo jednu parcelu, tu nadomak gradu. I pravo na kopanje. – Malo je zastala. Kao da se premišljala. – John se danas ne osjeća baš najbolje. Bojim se da je jučer pretjerao kopanjem. Ali zatrebale su mi neke stvari pa sam skoknula u

grad dok je zadrijemao. Možda se čudiš što jedna žena sama lunja uokolo dok njen suprug spava.

— Ne, ne čudim se. Možda nije najboljeg zdravlja...

— Pa, i nije. Bio je ranjen kod Antietama. Dobio je metak u pluća. Kad se završio rat, krenuo je sa ženom i djecom na Zapad. Ali ona nije izdržala. Umrla je lanjske godine.

Na suprotnoj strani ulice, jedna je pojava privlačila pažnju rijetkih prolaznika. Sa po jednom djevojkom ispod svake ruke.

Ulicom je bučnuo teturao Chick Wilson. Helen je skrenula pogled, ali Cole je zapazio da se deran uputio ravno prema njima.

— Gospodine Brza Ruko — Chick se nacerio zadržavši na rubu nogostupa — biste li bili tako ljubazni da me upoznate s ovom prekrasnom djevojkom?

— Skini šešir kad si u društvu dame! — Coleov je glas rezao poput britve.

Helen ga zgrabi za ruku.

— Cole, nemoj, molim te...

Wilson je prasnuo u smijeh. Očito, je bio dobre volje.

— Onda, zbogom, Brza Ruko. Vidimo se poslije.

Dok se udaljavao, njegov glomazni pištolj klatio mu se o boku.

— Tko je taj? — upita Helen.

— Netko tko sasvim sigurno neće doživjeti starost.

Helen je u Coleovim očima zamijetila čudan sjaj.

— Cole, pa ne moraš baš ti...

— Neću, ne boj se. Otići ću iz grada prije nego što bude imao prilike da me ponovo sretne. — Zatim se sjetno osmjehne. Opaziš li išta sumnjivo, nemoj se ustručavati. U gradu ima jedan momak po imenu Van Horn. Stanuje u hotelu. Povre-

meno ga posjetim da čujem što ima novo.

— Još si im na tragu?

Nije odgovorio. Zamišljeno je pogledao po bradi.

— Slušaj, mi smo još prijatelji. Bude li ti ikad zatrebala bilo kakva pomoć... — Potapšao ju je po ramenu. — Momak se zove Van Horn.

— Upamtila sam. — Onda je naglo probljedila. — Ti...pa ti si Latio. Bože moj, pa kako to prije nisam...

Prekrila je lice rukama, a zatim se naglo udaljila. Otišla je ne pozdravivši. Cole je promatrao kako se kola polako udaljavaju sve dok se nije izgubila iz vida. Onda se polako okrenuo i uputio dalje niz ulicu.

XXV

— Ta mala je kurva. Prije ili poslije vratit će se u javnu kuću. Sve one tako svrše. A onda će razvezati jezik... kao i svaka druga. — E. J. Creed obraćao se svojim ljudima ljutitim glasom.

Kola što su ih vukla četiri para mazgi polako su se kretala prema zapadu. Creed više nije sjedio u svom uredu. Dobio je premještaj. Sad se brinuo za opskrbu radnika na samoj trasi. Shvatio je to kao degradaciju. A tko i ne bi.

Ovdje su ga poznavali pod imenom Joe Billings. Obojio je kosu i pustio bradu. Bio je svjestan da ga nisu smijenili zbog toga što je bio nesposoban. Ali njegovo ime se spominjalo u novinama. Claudius Max bio je odmah obaviješten o svemu. Morao ga je udaljiti na neko vrijeme. A kad se stvar slegne, vratit će se opet ondje gdje je i bio. Sve je počelo s onim nepromišljenim Amisonom i njegovim glupim člankom o otkupu zemlje. Takvo što se zasad više nije moglo ponoviti.

* Antietam — selo na ušću Rijeke Antietam u Potomac. Ovdje je u krvavoj bici (17. 9. 1862) general Lee pretrpio tako teške gubitke da je morao odustati od pohoda na sjever (op. ur.)

Creed je provirio kroz mali prozorčić na pokrovu kola. Nije to bio posao za gospodina kakvim se smatrao. Posvuda prašina, a blato kad bi pala kiša. Mazge ovamo, mazge onamo. Bio ih je već sit do guše, njihove tvrdoglavosti, njihovog smrada. Ali one su bile mnogo zahvalnije od konja na ovom odvratnom tlu.

Sjeo je za stol masirajući zaglavak. Još se nije bio potpuno oporavio od rane. Tane mu je ozlijedio živac, i sada je duž cijele podlaktice osjećao trnce. Tješilo ga je što je liječnik rekao da će s vremenom proći.

Upravo se htio osloboditi crnih misli vezanih uz Colea Cantrella, kad u kola upade Bill Cutter s novostima o Cindy Lou. Vidio ju je prekjučer u El Doradu s dvoje djece. Nije ga prepoznala.

Ražestila ga je Creedova mirnoća.

— Ma vidio sam je, kad ti kažem! Zar mi ne vjeruješ?

— Da... da — nekako je odsutno odgovorio Creed.

— Još i sad je vraški zgodna. — Cutterovo se lice razvedri pri pomisli na upravo spomenuti susret. — A kad se samo sjetim kako se onda otimala Lewtu i Štarku. Kao lavica! Boga mu, prava je šteta što se još onda nismo s njom pozabavili.

— Silovanje je odvratna stvar. — Creed svoju misao poprati odgovarajućim izrazom lica. Grimasa koju je proizveo, međutim, nije se odnosila na sam čin silovanja koliko na propust da je ušutkaju. I to pošto su se onako glupavo izlajali o Cantrellovima iz Doline dabrova.

Cutter je sjeo na rub Creedovog stola, a veliki mu se crni pištolj blistao u crnim kožnatim koricama. Ed Lewt i dvojica novajlija, Whalen i Bonchard, stajali su pred ulazom u kola.

Cutter se sagnuo prema Creedu, koji je sada bio zavaljen u stolcu pogleda uprtog u platno na krovu.

— Ne pada mi na um da se sam upuštam u tu stvar. Ali ako mi ti dadeš mig...

Creed je samo duboko uzdahnuo. Nije se tako lako mogao oteti razmišljanju koje ga je u posljednje vrijeme sve više zaokupljalo. Ovaj mu se posao već popeo na vrh glave. A uskoro će se iz planina spustiti hladan zrak, koji će donijeti prvi snijeg. Teška zaprežna kola teško će se probijati kroz smetove. I ove izdržljive mazge će posrtati, a on će svako malo morati napustiti zapregu i pridružiti im se da ih potakne.

Naredba koju je danas Cutter donio bila je tipična za Maxa.

— Nastaviti s radovima dok prva mazga ne krepa od hladnoće! — glasila je kratka telegrafska poruka iz New Yorka.

Iz razmišljanja ga ponovo prekinu Cutterov glas.

— Zabranio si nam da potežemo pištolje sve dok nam ti ne daš znak. I rekao si da tako misli i gospodin Max. Sve dok se malo ne stiša taj slučaj. Ali sada...

— Dobro, dobro, Bille. Upravo smišljam što bi bilo najbolje da se učini. — Creed je bespomoćno podigao ruke. — Dobro si postupio što nisi napravio skandal kad si je ugledao. Kao što ja uvijek kažem, prostitutka ostaje prostitutka. Zasi-tit će se ona takvoga života vrlo brzo. A onda će joj se kojekakve stvari početi motati po glavi. Sjetit će se vašega neugodnog susreta i priče o Cantrelllovima. A onda će sve to dovesti u vezu s kompanijom »Python«. Te su kurvice vrlo lukava stvorenja. Zaključit će da bi se dalo izmusti nešto novca od kompanije na taj račun.

— Ali to ne bi riješilo ništa. Prostitutkama ne možeš vjerovati. — Cutter je bio više nego zadovoljan svojim oštroumnim zaključkom. — Da odjašem natrag u El Dorado i pobrinem se za nju?

— Mmmmmm... — Creed se nikako nije mogao odlučiti. Što li bi

u ovom slučaju uradio Claudius Max, pitao se.

— Čuo sam da ona i njen muž kopaju u jednom klancu nedaleko od grada. Neće ih biti teško pronaći.

Creed se opet uhvatio za ranjenu ruku.

— A ima li kakvih novosti o Cantrellu?

— Već mjesecima nisam čuo ništa o njemu — reče Cutter. — Onda, što misliš, da krenem ili ne?

Creed je bio stvorio odluku.

— Svakako, Bille. Ali, ovaj put nećeš ići sâm. Ne smijemo propustiti ovakvu priliku. Ići ćete sva trojica.

— Creed je pogledao Lewta i dvojicu novajlija.

— A što ćemo s mužem i s djecom? — upita Cutter pritežući opasač.

Creed se na trenutak zamislio, a onda se nagnuo na stol.

— Pokušajte ih izbjeći. Nastojte je naći nasamo. Ako ne uspijete, učinite ono što morate. Nadam se da vam ne moram davati posebne upute kako da to izvedete a da se čini kao da su to počinili Indijanci.

Cutter se naceri.

— Imamo već dovoljno iskustva.

— I slušaj me dobro, Cuttere! I ti, Lewte! — Creed prijeteći podiže prst. — Da vam ne bi palo na um da se zabavljate s djevojkom. To je odvratna stvar. Obavite posao i provjerite — Creed naglasi ovu posljednju riječ — provjerite da li ste ga ovaj put dobro obavili.

Cutter kimne i izađe iz kola. Lewtu, Whalenu i Bonchardu nije ništa bilo potrebno posebno tumačiti. Sve što ih se ticalo već su čuli. Uzjahali su. Creed je u međuvremenu bio prišao vratima i ispraćao ih pogledom dok su nestajali u brdima. Mogućnost da poginu i djeca nije ga posebno uzbuđivala. Nisu li u ovom surovom kraju umirala gotovo svakodnevno od kolere i drugih bolesti? Onda se

vratiti u kola i posegne za bocom iz kovčega s papirima da umiri savjest. Radeći za Claudiusa Maxa, izgubit će i ono malo savjesti što mu je preostalo.

Pomislio je na posao koji je bio pred njegovim ljudima. Trebali bi se vratiti do sredine idućeg tjedna. Ako se u međuvremenu sve bude odvijalo kako treba... Proguta slinu. Poslao je četvoricu muškaraca da ušutkaju jednu ženu. Ako ne uspiju, i dalje će biti na mukama, daleko od udobnoga kožnatog naslonjača u Basin Cityju. Čeznutljivo se prisjetio Doaka Lancera i Ala Daina. Prvi je bio u New Yorku, a drugi negdje u Kansasu. Bili su to ljudi u koje se čovjek mogao pouzdati.

Creed skine opasač i položi ga na stol. Onda izvadi pištolj iz korica i položi ga ispod jastuka na uzglavlju.

XXII

Krošnje topola ljeskale su se na suncu pod jasnim plavim nebom. Jata divljih gusaka što su letjele na jug naviještala su skori dolazak zime. I ostala se divljač spuštala iz planine. Netaknuta je priroda živjela svojim iskonskim životom. Cole Cantrell bio je svjedok najdivnijeg prizora koji se može pružiti ljudskom oku. No dim koji se u daljini lijeno dizao prema nebu podsjetio ga je da je stupio na prag civilizacije.

U posljednje vrijeme nije silazio s planine. U međuvremenu posjetio je logor Vrana. Zamijenio je indijanske konje, za svoga starog dobrog Vranca. Tamna Zvijezda nije mogla sakriti tugu kad je odlazio. U posljednji čas, kad je već htio uzjahati, opipala je amajliju na njegovim grudima i pogledala ga u oči.

— Znam da ćeš se brzo vratiti, Dvostruka Stazo — rekla je.

Cole se polako spuštao niz obronke. Znao je da će uskoro stići na stazu koja će ga odvesti prema mjestu s kojega se dizao dim. A ondje su bili radnici koji su radili za Željezničku kompaniju. Možda će saznati štogod nova.

Još je bio u sjeni krošnji kad je ugledao kola u koja su bila upregnuta četiri para mazgi. Nije prepoznao nikoga među ljudima koji su se muvali uokolo. A onda se jedan od njih uputio prema rubu šume.

Kad je dobrano odmakao od svojih, Cole mu je nečujno prišao i zazvao ga. Čovjek se malo lecnuo. Ali Coleov ton bio je prijateljski.

Ne, nije poznavao nikoga od četvorice čija je imena naveo. Ni ime Creed nije za njega ništa značilo. Bio je ovdje tek odnedavno, a šef mu je bio neki Billings. Cole se zahvalio i okrenuo konja. Brzo se udaljio. Možda je ipak kod ovog čovjeka njegov nastup pobudio sumnju.

Bio je opet okrenuo u šumu, ne bi li se izgubio za stanovito vrijeme. Utonio je u misli kad odjednom spazi jasan trag koji je išao upravo u njegovu smjeru. Bio je to trag četvorice jahača koji su se uputili prema zapadu. Otisci potkova njihovih konja nisu bili stariji od jedan sat.

Desetak kilometara dalje nalazila se Appersonova koliba. Pošto li su se ta četvornica onamo uputila? Cole je dobro poznavao starog Appersona. Još davno se naselio u divljini i trgovao s Indijancima i traperima. Do prije nekoliko godina, rijetki bi namjernik zalutao u taj kraj.

Nije si mogao objasniti zašto su ga odjednom zainteresirali tragovi četvorice jahača. Nisu li oni vodili iz logora Željezničke kompanije? Kamo su se uputili? I to četiri konja i četiri jahača. Ne, to ipak nije bilo moguće!

Olabavio je remen na pušci i provjerio kolt. Nastavio je za tragovima.

Nakon nekoliko kilometara opazio je sivkastoplavičasti dim što je lebdio iznad krošnji. U Appersonovoj kolibi gorjela je vatra. Možda se spremalo jelo?

Prije nego što je stigao na ravnicu ugledao je dobro poznati prizor: stara je Appersonova brvnara stajala na svom mjestu s malim koralom sa stražnje strane. Bilo mu je malo čudno to što za gredu pred ulazom nisu bili vezani konji. Stajale su tamo dvije tovarne mazge, za koje je bio siguran da su pripadale Appersonu. Je li to trebalo značiti da se Apperson nekamo spremao? Pošto je još jednom provjerio da nikakvih konja nema blizu, uputio se prema kolibi. Najbolje je bilo da potraži odgovor od samog Appersona.

Dok se približavao, ugledao je procjep koji je Apperson nekad davno bio iskrčio da bi od balvana sagradio brvnaru. Oba njegova sina priključila su se u ratu snagama Sjevera. Nijedan se nije vratio. Roy Apperson teško je podnio ovaj gubitak.

— Hej, Roy! — podviknuo je Cole kad je prišao brvnari.

— Koga ja to čujem? — javi se dobro poznati glas. Vrata se širom otvoriše, a na njima se pojavi okruglo, prijazno Appersonovo lice. Na njegovom pozamašnom struku košulja bijaše raskopčana.

— Da nisi ti možda taj koga u posljednje vrijeme zov Latigo Cantrell? — Apperson se gromko nasmijao.

— Možda i jesam — odvrati Cole. Susret s prijaznim starcem bio ga je oraspoložio. Sjahao je i pružio mu ruku. Dugo su se rukovali tapšući jedan drugoga po ramenu.

— Udi i pojedl nešto, Cole! — Apperson ga je još držao za ruku.

— Pa, nemam ništa protiv.

— Vidiš, da imaš trbuh kao ja, ne bi uopće morao jesti. — Nasmijao se. — Mogao bi živjeti od onoga što je već unutra.

Cole je na pragu malo zastao. Još se jednom osvrnuo.

– Nego, Appersone, čini mi se da ste imali goste?

– Boga mi, jesam. Četvoricu. I gotovo sve su mi izjeli. Ipak, ostalo je još gulaša i za tebe.

– Četvornicu, je li? – ponovi Cole. A kad su otišli?

– Pa, nema ni petnaest minuta. Evo, klupa je još topla od njihovih stražnjica.

U brvnari su bila dva četvrtasta stola i samo dvije stolice. Ostali bi gosti sjedili na klupama postavljenim uza zid. Police, obično natrpane namirnicama, bile su gotovo prazne. U peći je još gorjela vatra.

– Mnogo ih sad navraća k meni – nastavio je Apperson. – Otkad su počeli probijati ovu nesretnu prugu, ovdje je postalo prometno kao u središtu St. Louisa.

Cole se nasmijao. Nekako je osjećao da se ne bi smio prenagliti s pitanjima o onoj četvorici. Spomenuo je njihove tragove, a onda dodao nehajno:

– Čini se da idemo u istom smjeru. I oni idu na zapad.

Apperson ga je predugo poznavao a da ne bi postao svjestan da to nije sve što ga zanima.

– Ti kao da na nešto ciljaš, Cole?

– Tako nekako. – Više nije imalo smisla da prikriva svoje namjere. – Jesi li im možda upamtio imena?

Apperson protrlja svoju gustu, čekinjavu bradu.

– Pa, nisam obraćao pažnju, da ti pravo kažem. Tražili su samo da im dam gulaša, a uzeli su i nešto duhana. – Malo je zastao. – Ah, da, mislim da su se žurili. A zašto te sve to zapravo zanima?

– Pa, ništa. Tek onako, pitam. – Cole ipak nije htio sve karte baciti na stol.

– Tražiš ih? – Apperson je bio uporan.

– Ma ne, već sam ti rekao. Pitam tek tako. – Zagonetno se nasmiješio. – A kako su izgledali?

Roy Apperson je najprije pomno proučio Coleov izraz, a onda je odlučio da mu ih opiše. Dvojica su se nazivala po prezimenima. Stekao je dojam da su pretpostavljeni onoj drugoj dvojici.

– Visoki je imao pištoljčinu veliku kao top. Zapazio sam da ima brazgotinu na licu.

Mišići na Coleovom licu zai-graše; to je već mirisalo na nešto.

– Sjećate li se još nečega, Roy?

– Da. Muškarac s brazgotinom bio je zabrinut zbog svoga konja. Rekao je da će se možda morati zamijeniti s nekim od ostale trojice. Po tome sam stekao dojam kao da je glavni.

Apperson nije bio u stanju reći ništa поближе o ostaloj trojici.

– Nisu se mnogo razlikovali od ostalih ljudi u ovom kraju. Pomalo surovi ... nisko su nosili poštolje.

– Najbolje bi bilo da požurim i pogledam izbliza – reče Cole. – Ipak, nisu ostavili baš najbolji dojam. Ja se ne bih upuštao sa četvoricom. Ne zaboravi da si sâm, Cole.

– Ništa vi ne brinite, Roy. Pa rekao sam da ću ih samo malo bolje pogledati. Uostalom, već sam se sretao s takvima.

Apperson je nešto premetao po posudu.

– Ipak bih dobro promislio prije nego što bih se upustio u takvu stvar. Osim toga – Roy malo zastane – ah, da, sad se sjećam, jedan od njih imao je zlatni zub.

– Nisu li ga možda zvali Lewt? Ed Lewt?

– Boga mi, jest. Onaj s brazgotinom zvao ga je upravo tim imenom. – Apperson se okrenuo prema Coleu i pogledao ga u oči.

– Hoćeš da ti se pridružim, Cole? Odmahnuo je glavom.

– Hvala vam, Roy. Mislim da sam u stanju i sâm izaći s njima na kraj.

Apperson je u Coleovim očima zapazio ledeni sjaj.

– Čini se kao da si im već duže vremena na tragu, Cole Cantrell?

– Zbog zlatnog zuba i ožiljka na licu? To mi ne znači baš ništa.

Cole se pretvarao da je ravnodušan. Nije htio da se u to umiješa stari Roy Apperson. To je bila isključivo njegova stvar.

– Usput, da nije jedan od njih imao crvenu kosu? – Cole je ciljao na Doaka Lancera.

– Nisam pazio Cole. Uostalom, momci nisu ni skidali šešire.

Cole je postao svjestan da više neće mnogo saznati o četvorici jahača, koji su imali dvadesetak minuta prednosti. Bio je gotovo siguran da su među njima Bill Cutter i Ed Lewt. A i to je već bilo dovoljno da požuri za njima.

– Onda, najbolje da polako krenem. – Cole je ustao.

– Možda su okrenuli prema Basin Cityju – dometnuo je Apperson usmjerivši pogled prema glomaznom željeznom zasunu na ulaznim vratima. – Hajde sa mnom prema gradu, pa ih možda usput sretnemo.

– Na žalost, ne mogu Roy. Ionako sam već izgubio previše vremena. A stvar je preozbiljna da bih se pouzdao u tako malu vjerojatnost. – Uspjelo mu je iscijediti prijazan osmijeh. – Onda, vidimo se u proljeće, Roy!

Izašao je iz brvnare i uzjahao. Apperson je neko vrijeme stajao pred vratima ispraćajući ga pogledom, a onda je rezignirano odmahnuo rukom. »Uvijek je bio svojeglav« promrmljao je sebi u bradu dok je prilazio mazgama.

Cole je pričekao da starac odveže mezge i nestane iz vidokruga. Onda je oštro skrenuo prema sjeveru. Naišao je na tragove. Nisu se spuštali prema Basin Cityju. Vodili su u planine, prema El Doradu.

Prošlo je već više od godinu dana otkako je saznao za okrutnu smrt svojih roditelja, a kaznio je samo jednoga krivca. Nije se moglo reći da je bio osobito djelotvoran. Pri pomisli na to koliki je put još bio pred njim, podbo je ko-

nja usmjerivši ga uza strminu. Staza se gubila u sjeni visokih borova.

XXVII

Jahači nisu bili prešli ni tri kilometra od Appersonove brvnare kad je Cutter zapazio da mu konj sve ozbiljnije hramlje. Zategao je uzde i bijesnim trzajem zabacio šešir na potiljak.

– Vraćamo se! – srdito je objavio ostalima. Spomenuo je Appersonove mazge. – Bit će dobre barem za neko vrijeme – zaključio je.

Ed Lewt nije dijelio njegovo mišljenje.

– Creedu neće biti drago ako sazna da smo usput krali konje. Napomenuo je da ne svraćamo pozornost na sebe.

Cutter se nasmijao gromkim glasom.

– Uputili smo se da ubijemo jednu ženu, a ako treba i njenog muža i djecu, a on će nam zamjeriti ako ukrademo jednu mazgu! – Onda se uozbiljio. – Da, to nećemo učiniti mi nego Indijanci. – Namignuo je Whalenu i Bonchardu. – Dobro, onda nećemo krasti. Kupit ćemo te proklete mazge, dovraga i s njima!

– A što ako ih stari ne bude htio prodati? – upita Lewt.

– Kad osjeti miris baruta, promijenit će mišljenje.

Polako su se vraćali prema Appersonovoj brvnari. Cutter i Lewt jahali su sprijeda, slijedili su ih Bonchard i Whalen. Kad su gotovo bili izbili na ravnicu razabrali su neke glasove. Najbolje ih je čuo Lewt, koji je odmakao malo naprijed. Jedan je pripadao Royu Appersonu, u to se mogao zakleti. Ali onaj drugi nije mu bio poznat. Jedno je, međutim, bilo sigurno: stari Apperson je u jednom trenutku izgovorio jedno ime: Cantrell! Cole Cantrell!

XXVIII

Ed Lewt je zategnuo uzde ukočivši se s konjem na mjestu. Zbunjeno je pogledao Cuttera.

— Jesi li čuo?

Cutterove usne, zarasle u gustu, zapuštenu bradu, razvuku se u podao osmijeh.

— Claudius Max ispla-
tio bi nam tisuću dolara na ruke
da mu donesemo njegovu glavu u
vreći.

Zastali su na uzvisini među gustim borovima. Bili su u prirodnom zaklonu, odakle im se pružao idealan pogled na ravnicu. Vidjeli su kako se Apperson srdačno rukovao s visokim došljakom. A onda su obojica ušla u brvnaru. Plavičasti se dim još ravnomjerno dizao uvis.

Onda je Cutter naredio da se povuku još malo dublje u šumu. Ovaj put, pomislio je, napokon ga imaju u šaci.

— Malo ćemo pričekati, da vidimo kako će se razviti cijela stvar — rekao je svojim momcima. — Ovaj put ne smije biti grešaka.

Cutter je sjahao i uspeo se na neku stijenu, odakle je imao bolji pogled na brvnaru. Osim Appersоновih mazgi sada je pred njom bio privezan i jedan prekrasan vrani konj. Kad bi im pošlo za rukom da ga se domognu, sve teškoće bile bi riješene.

Opazivši da Bonchard i Whalen stoje malo podalje, namignuo je Lewtu. Ponovo je spomenuo tisuću dolara, ovaj put nešto tišim glasom.

— Iz dobre stare ekipe ostali smo samo ti i ja, Ede. Sudbina je htjela da u pravom trenutku sret-nemo toga prokletog Cantrella. Ako propustimo priliku ovakva nam se više neće pružiti.

Lewt se osvrnuo i promotrio onu dvojicu koja su stajala uz konje desetak metara dalje.

— Nikad mi se baš nisu previše svidali — promrmljao je i počastio Cuttera opakim pogledom.

Jedan je češer pao s grane između njih dvojice. Kao da je na trenutak zastao na mjestu na koje je pao, a onda se otkotrljao niz obronak po sagu od borovih iglica.

— Bez obzira kojim putem krenuo, Latigo je ovaj put naš — reče Cutter.

– A što ćemo s Appersonom? –
prošapće Lewt.

– Vidjet ćemo... – Cutter nije završio misao.

Jedan dio teškoća bio je riješen kad su ugledali Appersona kako se s mazgama spušta prema dolini. A njihov čovjek, Latigo Cantrell, krenuo u suprotnom smjeru. Polako se uspinjao uz strminu, pogleda oborenog u zemlju.

– To se zove imati smolu.

Lewt priguši svoj promukli smijeh. Bio je otkočio pušku.

Pričekaj dok se sasvim ne približi — došapne mu Cutter. — Volio bih ga ščepati živog. Da propiše krv zbog svega što nam je učinio. I nama i Creedu.

– I Samu Starku – doda Lewt.

Prema njima se usipnjao Cole Cantrell, pognute glave, pomno pra-teći njihove tragove. U zraku se os-jećao skori dolazak zime. Osvrnuo se udesno. Nad dolinu se bijahu nadvili gusti oblaci. Čeljusti mu se stegnu, a zubi zaškripe. Kad bi ih barem još danas stigao, pomislio je.

Prošao je još kojih desetak metara kad je osjetio kako mu se trnci penju uz leđa. Nešto se čudno događalo s tragovima. Jahači koji su se zaputili na sjever, kao da su se zbog nečega predomislili i vraćali na jug. Ugledao je mjesto na kojem su zastali, a zatim skrenuli sa staze dublje u šumu. Ovi posljednji tragovi govorili su mu da su se četvorica žurila. Ovlažio je jezikom ispucale usne. Još nije bio podigao glavu.

Više nije bilo nikakve dvojbe, četvorica jahača, zbog nekog su se razloga vraćala prema Appersonovoj brvnari. A onda su zbog nečega

zastali i povukli se dublje među borove. Da postave zasjedu? A što bi drugo!

Protrljao je ruke. Dlanovi su mu bili hladni i vlažni od znoja. Pustio je konja da nastavi uzbrdo, onim putom kojim je i pošao. Znao je da ne smije prići preblizu. U svakom trenutku bio je spreman da se zajedno s konjem odbaci sa staze niz strminu. Udahnio je punim plućima...

U tom trenutku, gore među borovima, Chad Whalen je nervozno prolazio prstima kroz svoju gustu crnu kosu kad se ukočio od užasa ugledavši iza sebe golemu šumsku životinju.

— Puma! — zaurao je. — Ide ravno na nas!

Nagonski je podigao pušku. Kroz tjeskobnu tišinu prolomio se prasak.

Samo golemo ratno iskustvo spasilo je Coleu život. Umjesto da potjera konja da bi se što prije domogao skloništa, on se svom silinom odbaci iz sedla. Dočekala ga je meka zemlja posuta borovim iglicama. Dok se kotrljao prema nekoj udubini, u ruci je čvrsto stezao pušku. Gore, među drvećem, krajičkom oka opazio je krupnog muškarca. Bio je to Chad Whalen. Nišan njegove puške kretao se od ustrijeljene pume prema naoko nespremnom Latigu Cantrellu.

Ali Coleova je henrijevka prva izbljuvala vatru. Desna strana Whalenova lica odmah se oblila grimiznom bojom. Whalen je posrnuo naprijed, ali se njegovo krupno tijelo ukliještilo u groteskno postavljenim rašljama mladog bora.

Bonchard, koji je, čini se, imao nešto više iskustva, pojurio je niz strmu padinu, često mijenjajući smjer trčanja. Bio je odlučio da na najbrži mogući način osveti smrt svoga prijatelja.

Nije, međutim, stigao daleko. Metak iz Coleove puške prostrijelio mu je bedro. Neko se vrijeme mli-

tavo kotrljao, a onda se zaustavio u sjedećem položaju. Nije ispustio pušku. S naporom održavajući ravnotežu, ponovo ju je prinio ramenu.

Ovaj put Cole je bio precizniji. Upravo kad se spremao opaliti, Bonchard je osjetio strahovit udarac u prsa. Dok mu je puška bespomoćno klizila iz ruku, zabezeknuto je promatrao kako mu se kroz sivkastu vunenu košulju, posutu borovim iglicama, pomalja gusta crvena mrlja. Neko je vrijeme ostao u tom položaju, a onda se tromo prevalio na leđa. Čeljusti su mu ostale širom razjapljene prema nebu, iako je već bio ispustio posljednji uzdah.

— Hej, Bille, pazi! — zaurao je Ed Lewt. — Latigo je dolje ispod stijene. Njegov histerični glas odzvanjao je od okolnih planina.

— Budi bez brige, Ede! — jednako je glasno odgovorio Cutter. — Imam ga!

Da bi odagnao strah koji ga je obuzeo, ispalio je dva metka prema udolini pred stijenom. Iako je pucao nasumce, Cutterovi su meci zamalo promašili Colea, obasuvši ga iverjem.

Ni Latigo nije ostao dužan. Prije nego što se začula jeka Cutterove paljbe, njegova je henrijevka već uzvratila vatrom. I on je pucao nasumice iako je bio u zaklonu, Cutter zaista nije imao sreće. Tane ispaljeno iz Coleove puške odlomio je od stijene ostru krhotinu i ona mu se zabola u vrat ispod uha. Preneraženo je razjapio čeljust, očajnički nastojeći da se Lewtu obrati za pomoć. Ali kao da se ukočio. Ostao je u tom položaju kao da je paraliziran. Umjesto krika iz njegovih se usta začulo samo prigušeno, nerazgovijetno krkljanje.

Ne znajući za Cutterovu sudbinu, Lewt je hrabro pojurio s uzvisine pored mjesta na kojem je ležalo Whalenovo tijelo. Očekivao je da će ga on pokriti vatrom. Trčao je prema nekoj nazubljenoj stijeni,

odakle je mogao ugroziti Colea u njegovu skrovištu.

Cole je opalio, ali nije bio dovoljno brz. Tane je zazviždalo iznad Lewtove glave dok je on već bio na sigurnom.

— Bille!... Hej, Cutteru! — vikao je Lewt iz svoga novog skrovišta.

Čudio se što nije proradila Cutterova vinčesterka. Ali odgovora nije bilo.

Cole je iskoristio Lewtovo iščekivanje i vješto se uspuzao uz strminu prema stijeni iza koje se skrivao Cutter. Oprezno je provirio iza ruba stijene i opazio ga kako se mahnito obrušava niz obronak prema mjestu na kojem su bili privezani konji. Objema rukama držao se za šiju. Cole nije imao vremena ni da podigne pušku. Bojao se da to ne opazi Lewt, koji mu se sada nalazio s boka. Pucao je sa zemlje, posluživši se puškom kao pištoljem. Nije ga pogodio. Kad je provirio drugi put, imao je još toliko vremena da ga ugleda kako se na svom konju brzo udaljava nestajući među drvećem.

Škripa koja se začula iza nazubljene stijene natjerala ga je da se munjevito okrene. Na samo nekoliko koraka od njega, s uperenom puškom stajao je u raskoraku Ed Lewt. Nagonski, nevjerojatno brзом kretnjom, hitnuo mu je pušku u prsa. Začuo se tup udarac, kao da je netko teškim čekićem udario po vreći brašna. Metak ispaljen iz Lewtove puške zazviždao mu je pored desnog ramena.

Prije nego što je Lewt uspio repetirati, Cole je već opalio iz svog kolta. Gadao je samo palac iznad pojasa. Lewt se uhvatio za trbuh, a iz usta mu je provalio neki čudan, mukli kašalj. Kad se nacerio u bolnom grču, u njegovim je ustima zasjao jedan zlatni zub. Pogledom je gledao uokolo kao da traži Cutterovu pomoć. Ali krupnom čovjeku s brazgotinom na licu više nije bilo ni traga.

Kad se jeka Coleova pucnja već bila stišala, u daljini se još mogao čuti konj kako grabi u bjesomučnom galopu.

Kao što mu se to i prije događalo, nakon izuzetnih napetosti, Coleovi se živci odjednom opuste poput otpuštene tetive na indijanskom luku pošto je ratnih odapeo strijelu. Spopade ga lagana drhtavica u koljenima, koja mu se preko bedara polako penjala uz kralješnicu. Nosnice i grlo bili su mu zasićeni oštrim plavičastim dimom sagorjelog baruta. Osvrnuo se i ugledao raskoljenu lubanju čovjeka kojeg je prvog ustrijelio. Onoga koji je povikao kad je ugledao pumu.

Cole je duboko udahnuo da se razbistri i rastjera ovaj košmar koji je tako iznenadno narušio pitomu planinsku tišinu. Zatim je opipao kožnatu vrećicu na prsima i pomislio na Tamnu Zvijezdu. Koliko je njezina moć imala udjela u iznenadnoj pojavi ove krvoločne šumske životinje?

Onda je ustao i ponovo napunio pušku. Srce mu je udaralo normalno. Ugledao je i onoga drugog čovjeka, s ustima razjapljenim prema nebu. Ni on nije davao znakova života.

Ed Lewt, lica okrenuta prema zemlji, muklo je zajecao od boli.

Cole mu je prišao i okrenuo ga na leđa. Ugledao je ranu na trbuhu koja je gadno krvarila. Pomislio je kako bi mu prekratio muke samo jednim jedinim metkom. Zadrhtao je od same pomisli na tako nešto i skrenuo pogled prema Appersonovoj brvnari, iz čijeg se dimnjaka sada uvis dizao blijedoplavičasti dim.

Onda je ponovo prišao Lewtu i otkopčao mu opasač s pištoljem. Ispraznio ga. Metke je razbacao na jednu, a oružje bacio na drugu stranu. Pištolj, koji se još dugo kotrljao niz stijenje, proizvodio je sablasan zvuk.

Ed Lewt se objema rukama grčevito držao za ranu iznad pojasa. Kroz njegove prste pomaljalo se gusto crvenilo. Usta su mu bila široko otvorena, i Cole je još jednom ugledao zlatan zub. Užasnut Lewtov pogled bio je uperen u njega.

— Dovraga... Latigo... kako si samo uspio? Sâm... sâm protiv četvorice. I Cuttera si ukokao?

— Ne! Pobjegao je glavom bez obzira. Tvoj vrli prijatelj ostavio te na cjedilu.

Lewtovo se lice zgrčilo od boli. Cole nije bio siguran da li ga je čuo.

— Majku mu, al' boli...

— I moju majku je boljelo. I oca. A ti si, kujan sine, sve to mirno promatrao.

Lewtov pogled kao da se razbistrilo.

— Možda mi nećeš vjerovati, ali da me još jednom zatraže, nikad to više ne bih učinio. Stalno me pratila tvoja sjena, Latigo. Kad god bih začuo neki šušanj, hvatao sam se za pištolj.

Lewt još nije bio ni završio, a Cole se već bio uspeo na uzvisinu i stajao pokraj stijene iza koje se skrivao Cutter. Nisu mu promakle razbacane krhotine što ih je odlomilo njegovo tane. Pogledao je prema Lewtu, koji se nije micao. Malo je razmaknuo granje i ugledao tri preostala konja koji su još bili svezani za drvo.

Onda se spustio do Lewta.

— Prijatelj ti je kidnuo u gadnoj žurbi.

— Proklet bio... — s naporom je procijedio Lewt.

Cole je čučnuo uz njega.

— Čuj, znaš li pisati? Hoću reći, jesi li pismen?

— Jesam. A zašto?

— Potvrdit ćeš mi da si bio prisutan pri ubojstvu mojih roditelja. Potpisat ćeš mi da su s tobom bili Cutter, Dain i Lancer.

— A zašto da ti to učinim? — Lewt je već s vidljivim naporom formulirao pojedine riječi.

— Pa, mogao bih ti, na primjer, donijeti malo viskija...

— A gdje je taj viski?

— Dolje, u Appersonovoj brvnari.

— Ali, ona je zatvorena. Kako ćeš ući?

Lewtovo lice proprimalo je smrtno blijedu boju, ali još je bio potpuno pri svijesti.

— Već ću se nekako snaći. Onda, hoćeš li?

Lewt je na trenutak sklopio oči, a onda odmahnuo glavom.

— Da si potpišem smrtnu presudu?

— Budi razuman, Lewte. — Cole je osjećao da nema još mnogo vremena. — Viski će ti ublažiti bol. Razmisli malo o tome.

Lewt je šutio neko vrijeme, a zatim je s naporom razmaknuo usne.

— Idi, donesi mi taj viski, Latigo!

Cole je požurio niz obronak prema Appersonovoj brvnari. Dobro je znao gdje stari Roy drži sakriven ključ. Brzo je dohvatio bocu, pa potražio pero i bočicu s tintom. Kad se vratio k Lewtu, ovaj je ubrzano disao. Cole je znao što to znači.

— Jesi li u stanju držati pero? — upita.

— Najprije viski!

Cole mu prinese bocu usnama. Lewt otpije. Malo crvenila mu se povratu u lice.

Cole se osvrne i pogleda uokolo. Ubrzo ugleda ono što je tražio. Na samo nekoliko koraka ležao je širok plosnati kamen. Donese ga i položi uz Lewtova prsa. Zatim mu pruži pero.

— Ja, Ed Lewt, sudjelovao sam u pokolju Badgera Cantrella i njegove supruge — drhtavom rukom ispisivao je nezgrapna slova po Coleovom diktatu — zato što nisu htjeli ustupiti svoju zemlju predstavnicima kompanije »Python«... Pošto je naveo imena svojih prijatelja, Lewt se potpisao. Cole je pažljivo presavio ovo dragocjeno priznanje i spremio ga u džep.

Dao je Lewtu da otpije još jedan gutljaj, a onda ga upitao gdje bi mogao potražiti Lancera i Daina. Dain je bio negdje na jugu, a Lancer u New Yorku.

– Kojim poslom? – upita Cole.

– Ne znam – odgovori Lewt. – Gazda je poslao po njega.

– I toga vašeg Maxa ću valjda jednom gledati kako visi.

– Idi mu to reci, pa će ti se nasimijati u lice.

– Možda i neće. Sada, kad imam tvoje priznanje...

Lewt se zamislio. Ništa nije odgovorio. Onda se s naporom pokušao pridići na laktove.

– Pomozi mi da ustanem, Latigo. Optrati me do El Dorada. Tamo valjda ima nekakav liječnik.

Umjesto da ga podigne, Cole mu prinese bocu. Lewt otpije, a onda ga spopade strahovit napadaj kašlja. zagrcnuo se hvatajući zrak i neko vrijeme ostao u tom položaju. Potom je bespomoćno klonuo na leđa.

Coleova prva pomisao bila je da ga priveže za sedlo. Ali kamo da ga otpremi? Onda mu je sinulo. El Dorado. To je, znači, bilo odredište prema kojem se uputio Bill Cutter.

Cole se nije zavaravao da će s njim izaći na kraj tako lako kao što mu je to uspjelo s Lewtom. Bit će to bespoštedna borba, nakon koje će jedan od njih dvojice ostati na zemlji. Cole se duboko nadao da on neće biti taj.

– Klanac El Dorado – reče Cole. – Hoćeš li da te odvedem tamo? Lewt umjesto odgovora spusti očne kapke.

Cole je pošao po konje. Teško da će s ranjenim Lewtom sustići Cuttera prije El Dorada. Kad se vratio, Lewtovo je lice poprimilo pepeljastu boju, a pogled mu se bio zamutio.

– Na Billu je, dakle, ostalo da riješi stvar s onom Cindy Lou – buncao je.

Cindy Lou. Ona je, dakle, bila cilj njihovog putovanja.

– A što je sa Cindy Lou? – upitao je Cole.

– Kao da je već mrtva.

Cole pročisti grlo.

– Kako to, dovraga, misliš?

Neko vrijeme nije bilo odgovora. Kad je napokon progovorio, Lewt to nije bio u stanju učiniti razgovijetno, ali od njegovih riječi Colea podidoše trnci. Četvorici jahača bilo je naređeno da ubiju Cindy Lou. Iako je to bio pretpostavio, Cole nije mogao vjerovati svojim ušima. Jedva se suzdržavao da ga ne udari u lice.

– I ti misliš da će Cutter sada taj posao obaviti sâm?

– Zacijelo. – Lewtovo se usne iskrive od boli dok je promrmljao

– Ostaviti me ovako... kurva jedna.

– Slušaj me Lewte – promuklim će glasom Cole – privezat ću te za sedlo i idemo u El Dorado. – Malo je zastao, a onda stisnuo zube. – Pokušaj li nešto, polomit ću ti obje noge.

Ali tek što ga je podigao sa zemlje, na Lewtova usta provali krv. Cole je bio svjestan da u takvom stanju čovjek ne može izdržati u sedlu ni jedan kilometar. Ponovo ga je položio na zemlju.

– Čuj, ne možemo ovako dalje. Ostavit ću te u Appersonovoj kolibi.

Coleov ton bio je suh, gotovo služben. Nekako bi mu bilo milije da Lewt dočeka krvnika nego da umre u ovoj pustoši.

Spustio se do brvnare i ponovo je otključao. Da li da pođe u dolinu i pozove pomoć, pitao se. Je li to Lewt uopće zaslužio? Zapalio je svjetiljku i pošao po čovjeka kojega je toliko mrzio, a koji je sada bespomoćno ležao na zemlji. Ali bilo je kasno. Ed Lewt više nije disao. Kroz poluspuštene kapke zjapile su prema nebu beživotne bjele ločnice.

Nije ga sahranio. Jašući putem dalje kroz šumu, Cole se pitao kako li će reagirati stari Apperson kad u travi iznad kuće pronađe ljudski kostur. Bude li imao sreće da doživi taj trenutak, svratit će na

proljeće i ispričati mu što se dogodilo.

Nastavio je za Cutterovim tragovima. Možda će ipak stići na vrijeme? Prije nego što se ovaj dočepa Cindy Lou.

XXIX

Gore u planinama, nekoliko kilometara sjevernije, osmorica Indijanaca podijelili se u dvije skupine. Bili su Cheyenni. Među njima je bio i vitak dječak sjajnih očiju i garave kose. Zvao se Siva Vidra. Bilo mu je deset godina, a njegov otac, Ponosni Bizon, bio je zamjenik poglavice i predvodnik ove lovačke družine.

Nekoliko minuta prije u posljednji trenutak umakla im je antilopa, prekrasan primjerak. Ponosni Bizon zaključio je da ih je previše u skupini. Zato su se i podijelili. Siva Vidra ostao je uz svog oca.

Četiri ratnika su pošla da postave zasjedu iza jedne goleme stijene, obrasle žbunjen. Kad su stigli na odredište, Cheyenni su sjali i pritajili se u visokoj travi. Tko je mogao znati koliko će vremena proteći dok ona druga skupina ne potjera divljač prema njima?

Skupina u kojoj je bio Siva Vidra podijelila se u dva para. Oni će se spustiti u dolinu, pa jašući niz vjetar potjerati divljač prema stijeni iza koje je čekala zasjeda.

Ali nije samo svježe meso bilo svrhom današnjeg lova. Ponosni Bizon prvi je put sa sobom poveo svog sina. A Sivoj Vidri nedostajalo je iskustva. Valjalo ga je prije svega naučiti strpljenju: da se pritaji i smireno čeka dok divljač ne postane sigurna meta njegove strelice.

S tog je razloga odabrao samo nekoliko iskusnih ratnika, tek toliko da mu se nađu pri ruci bude li to situacija zahtijevala. Ratnici koje je izabrao bili su mu ili rodbina ili veoma bliski prijatelji. Nije dan se od njih neće smijati i neće

oglasiti na sva zvona da Siva Vidra nije položio ispit strpljivosti.

Siva Vidra nije, međutim, pridavao velikog značenja današnjem lovu. Smatrao je da je sasvim siguran u sebe. Bio je vrlo vješt u baratanju lukom i strijelom, a ništa lošije se nije snalazio ni s kopljem. Bilo mu je stalo da se dokaže što prije, i na taj način odagna sumnje u svoju muževnost, sumnje koju je osjećao kod svoga oca i njegovih prijatelja.

Siva Vidra se stoga zadovoljno smiješio dok je sa svojim ocem jahao prema južnom rubu uzane doline. Ostali će se ratnici na određenoj udaljenosti postaviti uzduž doline prema sjeverozapadu, a onda će, na znak, svi zajedno krenuti prema stijeni. Uznemirene će se životinje dati u trk i upasti ravno u stupicu koju su ratnici postavili iza stijene.

Još dok su se spuštali prema dolini, Siva Vidra je opazio kako na pojedinim mjestima tanašni vratovi vitkih antilopa izviruju iz visoke trave. U dolini je paslo cijelo stado. Sivoj je Vidri bilo stalo do toga da se domogne najljepšeg primjerka. I, što je bilo još važnije, da ga uhvati sâm. Mogao je zamisliti kako će se očevo lice ozariti ponosom bude li se vratio sa snažnom i lijepom životinjom. I ne samo očevo lice. I svim njegovim prijateljima postat će jasno da je upravo on, Siva Vidra, predodređen da jednoga dana postane poglavica njihovog plemena.

U međuvremenu se bijaše razvedrlo i sad im je zubato kasnojesensko sunce svom silinom upiralo u leđa. Njegov otac, košcat i već poprilično vremešan muškarac, spuštao se prvi niz padinu. Siva Vidra postao je uzbuđen. Primicao se trenutak da se odvoji od njega i da sâm, neovisno o ostalima, krene za tragom najsnažnije životinje.

Osim što se isticao hrabrošću, Siva Vidra bio je i neobično obrazovan za dječaka svojih godina. Još u ranom djetinjstvu otac ga je

poučavao engleskom jeziku što ga je sâm naučio u misionarskoj školi.

Prema planu, ratnici su na dogovoreni znak morali krenuti prema stijeni. Uznemirene i uplašene njihovom pojavom, životinje će juriti u suprotnom smjeru, ravno u stupicu. No, Siva Vidra je znao da se sve životinje neće uputiti u istom smjeru. Neke će u panici skrenuti s predviđenog smjera. Među njima će se naći i poneki lijepi primjerak. A za njim će se dati u trk Siva Vidra.

Zastao je i pričekao da se otac udalji i nestane u visokoj travi. Zadržavao je dah. Uskoro se iznad stijene zavijorila bijela krpa pričvršćena za ratničko koplje. Ratnici su krenuli.

Kao što je bio i prevideo, neke su životinje pojurile u stranu. Među njima jedna se isticala snažnom pojavom i elegantnim skokovima. Bez obzira na to koliko se otac ljutio kad shvati da ga nema među ostalim ratnicima, Siva Vidra je odlučio da upravo ova antilopa postane plijen njegove strelice.

Znao je da mu životinja ne može umaći. Za njom je panično grabila preplašena mladunčad. Trenutak kad će ostati bez majke bilo je samo pitanje vremena.

* * *

Bill Cutter se polako pridizao sa zemlje. Bio je prilično ugruvan i ošamućen. Nagonskom kretnjom pobrao je šešir sa zemlje i ljutiti udario njime po koljenu. Na potiljku je osjećao jaku bol, a čeljust kod zgloba ispod uha neizdrživo ga je pekla. Ni samom mu nije bilo najjasnije kako se to odjednom našao na zemlji. Je li netko pucao na njega?

Onda se osvrnuo preko ramena. Na nekoliko koraka iza njegovih leđa ležao je njegov konj. Zarzao je iskeživši zube u očajničkom nastojanju da se podigne na koljena. Nije uspio. Ponovo se svalio u pra-

šinu. Desna prednja noga bila je vidljivo natečena u visini gležnja.

Cutter je postao svjestan svoje pogreške. Ispustio je nerazgovijetni urlik, ne toliko zbog boli koliko zbog vlastite gluposti. Zašto, dovraga, nije uzeo kojega drugoga konja od ona preostala tri, pitao se.

Pred očima mu se u sekundi ponovo odigrao cijeli prizor. On iza stijene, Bonchard i Whelen mrtvi, u to je bio potpuno siguran, Lewt u zaklonu s Latigovog boka. Onda ona prokleta krhotina i paničan bijeg niz padinu. I zašto nije uzeo jednog od njihovih konja? Mogao je birati. Ili ne, nije. Pa da, Latigo mu je bio iza leđa. A taj ima prokleta sigurnu ruku. Valjalo se baciti u sedlo i izgubiti se što prije.

Iza njega je ostalo mnogo pređenih kilometara. Ni sâm nije znao koliko. Znao je samo to da je u svemu ipak imao mnogo sreće.

Prišao je svom konju i pomogao mu da se podigne na noge. Onda je kleknuo i primakao uho zemlji. Zadržao je dah. Dugo je osluškivao, a zatim odahnuo. Ništa sumnjivo nije se čulo.

Cutter je bio siguran da mu je Latigo na tragu. Stoga je bio nemalo iznenađen što nije čuo topot velikog vranca kako dolazi iz smjera Appersonove brvnare. Dao bi ni sâm nije znao što samo da sada ima takvoga konja.

Odlučio je nastaviti prema El Doradu, dakako, ako izdrži konj. Onda će obaviti posao sa Cindy Lou. Creed će ga, barem se tako nadao, isplatiti za svu četvoricu. Neće mu ispričati što im se dogodilo usput. A kad sazna istinu, on će već biti daleko. Potražiti će neko mjestasce gdje su blaže zime. Ionako je već dosta toga učinio za „Python“.

Ponovo je osluhnuo tlo. Još se ništa nije čulo. Krenuo je prema svom konju. Ali kad je uzjahao, jadna se životinja jedva držala na nogama. Unatoč svoj svojoj okrutnosti, Cutter je odlučio da je ne tjera brže nego korakom.

Nije prešao ni koji kilometar, a konj je počeo lipsati. Napokon je posrnuo na prednje noge i Cutter se ponovo našao na zemlji. Ovaj put spretnije se dočekao. Ustao je sa zemlje ljutit kao ris. Iako pad nije bio strašan, ponovno mu je prokrvarila rana i svježa je krv probijala kroz krastu. Pekla ga je kao živa vatra.

Njegov ga je konj bespomoćno promatrao sa zemlje. Cutter mu je prišao. Iz sedla je izvadio zataknutu pušku. Nije osjećao milosti, samo iznenadan i neukrotiv bijes. Konj je upravo podigao svoj žalostan pogled kad je opalio. Pucao je pravo u oko.

Skinuo je sedlo i sakrio ga u grmlje pored puta. Onda je prebacio pušku preko ramena i nastavio pješke, dok mu se njegov glomazni kolt klatio o boku.

Pješačenje u visokim čizmama ubrzo ga je zamorilo. Nije bio navikao na dugo pješačenje. Zasto je oslonivši se kundakom o jedan kamen i pokušao se prisjetiti da li se blizu nalazi kakav ranč. Ukrao bi konja, pa i ubio nekoga bude li trebalo. Iako je prošlo samo nekoliko dana otkako je posljednji put jahao ovim putem, nije se mogao sjetiti.

Kako je vrijeme odmicalo, sve više ga je počelo mučiti što je s Latigom. Ubio je Lewta, u to nije ni sumnjao. Onda je nastavio za njegovim tragovima. Možda je već naišao na ustrijeljenoga konja. A kad shvati što se dogodilo, postat će još oprezniji. Teško da bi mu mogao postaviti zasjedu. Valjalo je nastaviti prema El Doradu, po bilo koju cijenu.

* * *

Siva Vidra jurio je za antilopom već prilično dugo. Nije se nadao da će pokazati takvu izdržljivost. Utoliko bolje. Kad je jednom sustigne i ustrijeli, imat će vrijedan lovački trofej.

Nije ni zapazio koliko se u međuvremenu bio udaljio od ostalih

lovaca koji su, da stvar bude ljepša, krenuli u suprotnom smjeru. Bio je zaokupljen drugim mislima. Iako u punom trku, morao se nasmiješiti pri pomisli da bi mogao dobiti svoje prvo pero ako životinju prostrijeli kroz samo srce. U takvom raspoloženju nastavljao je za svojim plijenom.

Ponosni Bizon imao je pravo u pogledu svog sina. Bio je to dječak vješt i neustrašiv, ali valjalo ga je podučiti još koječemu. Srce mu je bilo brže od mozga, a to se katkad zna i osvetiti.

Siva Vidra nije ni opazio kad je iz prerije zašao u šumu. Antilopu nije ispuštao iz vida. A onda je odjednom stigao na ravnicu. Iznenaden, naglo je zastao.

Na samo dvadesetak koraka od njega, podbočen o stijenu, stajao je jedan bijelac. Bio je krupan, visokog rasta, s brazgotinom na licu. Čizme su mu bile prašnjave, a ovratnik košulje sav umrljan krvlju. Podbočio se o pušku, a za pojasom je imao ogroman kolt.

Siva Vidra je u prvi trenutak pomislio da se stranac možda sreo s medvjedom, koji mu je rastrgao konja pa je bio prisiljen nastaviti pješice. Odjednom je splasnulo zanimanje za antilopu.

Stranac se okrenuo i promatrao ga čudnim pogledom. Siva Vidra je ugledao ružnu ranu na čovjekovom obrazu, koja je još krvarila. Onda je stranac podigao pušku. Sivoj Vidri zastade dah.

Bill Cutter je istoga časa shvatio da se prenaglio. Dječak je još bio prilično daleko. A ti Indijanci su prokleti, pogotovo kad su na konju. Promaši li ga slučajno prvim metkom, ostat će zauvijek bez konja. Spustio je pušku i podigao desnu ruku na pozdrav. Nasmiješio se, iako ga je taj napor stajao bolne grimase na licu.

— Zdravo! — prijaznim se glasom obratio dječaku, koji je još stajao malo podalje od ceste. — Razumiješ li engleski, dječake?

Siva Vidra isprsis se ponosno.

– Da... ja... govorim engleski.
– Oh, pa to je izvrsno. To je prava sreća u nesreći – Cutter će, podigavši malo ton. – Malo prije su me zaskočili razbojnici. Tamo – Cutter pokaže prstom iza svojih leđa. – Ubili su mi konja, a mene su ranili. Nisam imao kamo. Morao sam nastaviti pješice.

Cutter je govorio prebrzo, tako da je prilično toga promaklo pažnji Sive Vidre.

– Vi...vi ste ranjeni?

Cutter se nakašlje.

– Pa, da. Upravo sam ti to i rekao. – A onda promrmlja nešto tišim glasom: – Pa, neću ti valjda dvaput ponavljati istu stvar, ti malo crveno kopile!

Siva Vidra je tek sada postao zbunjen. Ništa nije razumio. Cutter se pobojavao da se dječak ne plaši i ne pobjegne.

– Imaš lijepog konja, momče. Što misliš, bi li ponio dvojicu?

– To je moj konj – Siva Vidra ponosno potapša svoga konja po vratu.

– Pa, dakako da je tvoj. Zašto ne prideš malo bliže k meni? Molio bih te za malu uslugu.

Siva Vidra je bio oprezan, ali ovaj je stranac bio tako prijazan. Samo što je imao tu ružnu brazgotinu na licu. Ipak je na kraju odlučio da potjera konja niz obronak i približi mu se.

Dok mu se približavao, stranac je oborio pogled. Nije, međutim, u svojim očima mogao prikriti neki zloslutni bljesak. Dječakovim tijelom prostruji užas. On pusti bojni poklič i maši se za tobolac sa strelicama. Međutim, prije nego što je uspio napeti luk, nešto ga silovito pogodi u rame. I dok se nebo okretalo oko njega kako je padao s konja, on u nosnicama osjeti miris baruta u dimu koji je izbijao iz cijevi neznančeve puške.

Cutter vještom kretnjom zgrabi uzde uznemirenog konja, koji je iznenada ostao bez jahača. Zatim se nadnese nad dječaka.

– Ovo je okrutan svijet, momče. On pripada jačima.

Isprva je pomislio da se vrati po sedlo koje je bio sakrio u žbunju. Onda se prisjeti Latiga. Koliko god nije imao milosti prema drugima, Cutter se užasno bojavao za svoju kožu. Zadrhtao je. Podbo je konja natjeravši ga u trk. Svaki čas bi se osvrnuo. •Valjda će izdržati devedeset kila?• – mrmljao je sâm sebi u bradu.

Oblaci su postajali sve tamniji i pomalo zaklanjali sunce dok je nezgrapni jahač na krhkom indijanskom konju mahnito grabio prema klancu El Dorado.

XXX

Nagomilani oblaci iznad doline nisu mnogo zabrinjavali Grovera Kinsackera, jer se on sa svojim kolima već dobrobrano uspeo na uzvisinu. Kola u kojima je bila njegova obitelj vukle su četiri žilave mazge privezane uz dugo rudo. Kinsacker je bio visok, vitak muškarac, u širokom kaputiću i hlačama od gruboga domaćeg sukna. Koraćao je uz mazge potičući ih povremeno vrškom tankoga neobrađenog pruta.

Okrenuo se prema svojoj ženi koja je držala uzde i sjedila na klupici na prednjem dijelu kola.

– Čini se da smo prošli najgore, Martha. A ni kiša nas neće uhvatiti, barem kako zasad stvari stoje!
– podvikne nadjačavajući škripu kotača.

– Iz tvojih usta u božje uši – uzvratila ona.

Bila je to krepka ženica, prijaznoga okruglog lica. I njezina je majka pošla na Zapad u istim takvim kolima prekrivenim platnom. Ali zauvijek je ostala u Oregonu. Kao, uostalom, i mnogi drugi u to vrijeme. Iznenadno i bespoštedno kolera je pokosila sve njihove nade u bolji život. A sada je Martha nastavljala njenim putem sa svojom vlastitom djecom.

Marku je bilo osam godina. Koraćao je uz oca i svaki čas podviki-

vao na mazge svojim djetinjim glasom. Za Markom je išla Amy, obučena kao dječak. To možda nije bilo ženstveno, ali u ovim krajevima svakako mnogo praktičnije. Bila je visoka i prilično mišićava, često od neprocjenjive pomoći svom ocu na tom dugom, ubitačno naporom putovanju.

Iza Marthe u kolima je sjedilo dvoje još sasvim malih blizanaca. Zvali su se Trudy i Joe.

Uz dobrog supruga i četvero djece Martha se osjećala blaženom. Bila je svjesna da su oni možda među posljednjima koji na Zapad stižu u tipičnim doseljeničkim kolima. Željeznica će uskoro zamijeniti ovaj već tradicionalni način prelaska Stjenjaka.

Napokon su se popeli na visoravan. Ali ni ovdje put nije bio mnogo bolji.

— Barem je ravan ako ništa drugo! — dovikne Martha svom mužu.

Grover pokaže na zatamnijelo nebo.

— Čini se da će nas ipak uhvatiti.

— Koliko misliš da još ima do klanca El Dorado?

— Nekih tridesetak kilometara.

— Grover ponovo podiže pogled prema nebu, na kojem su sada oblaci već potpuno zakrili sunce.

— Najbolje bi bilo da potražimo neko mjesto i da podignemo logor prije nego što počne oluja.

— Kako ti kažeš.

Martha pritegne uzde. Nikad nije običavala protusloviti svome mužu.

Grover oslobodi mazge da se malo odmore nakon dugog uspona. Mark i Amy prepirali su se tko će od njih dvoje prvi pronaći zlato. Te su priče o naglom bogaćenju zaslijepile i Grovera Kinsackera kad ih je čuo dolje u Basin Cityju. Zato je i krenuo ovamo u brda. A Martha je samo šutjela. Nadala se i čekala.

Smiren u licu, ali uskipjeo od srdžbe, Ponosni Bizon predvodio je skupinu ratnika koji su slijedili tragove Sive Vidre. Što su dalje odmicali, srdžba se sve više pretvarala u bojazan, zlu slutnju.

Kad su stigli na proplanak, ustuknuli su pred prizorom koji su ugledali. Na jednoj dugačkoj grani šćućurili su se ležinari. Ponosni Bizon nije se mogao suzdržati. Uz poklik je potjerao konja prema tom mjestu. Onda je, iznenada, ugledao ono što je privuklo njihovu pažnju.

— Moj sin! — zaurao je okrenuvši se prema ratnicima iz pratnje.

Tragovi su jasno odavali nedavnu prisutnost bijelog čovjeka. Siva Vidra platio je životom da bi se stranac domogao njegovog konja.

Stoički, Ponosni Bizon se obratio ratnicima.

— Odnosite ga u logor!

Ratnici su sjahali i prišli dječaku. Prije nego što ga podignu na konja, otac ga je htio osloboditi strijele koju su dječakovi prsti još grčevito stezali. Iznenada je ustuknuo.

On je živ! — usklikne. — Odnosite ga u logor. Odlučno je odbio da mu se itko pridruži. Dok je slijedio tragove indijanskog konja, proganjala ga je samo jedna misao: pronaći krivca.

A onda je ugledao nešto što mu je promaklo dok je bio zaslijepjen srdžbom. Netko je već prošao tim tragom prije njega. Bili su to tragovi snažnoga, potkovanog konja. Tko li je bio jahač? Možda jedan od mnogih koji jašu prema klancu El Dorado u potrazi za srećom? Ne! Nije bilo vjerojatno. Oni obično putuju zaprežnim kolima ili svoju opremu tegle na tovarnim mazgama, a ovaj je konj snažno i sigurno grabio prema zapadu. Točno po tragu indijanskog konja.

Ponosni Bizon jahao je s lukom Sive Vidre u lijevoj ruci, spreman

da u svakom trenutku odapne strijelu desnom, čim ugleda jahača na konju. Strelica će ga oboriti s konja a dokrajčit će ga njegov lovački nož.

* * *

Kinsackerovi još nisu bili pronašli pravo mjesto da postave logor, ali otac obitelji nije se dao tako lako.

— Moramo pronaći pogodno mjesto — negdje u blizini — objavio je Marthi i djeci. A onda je značajno pogledao Amy. — Kad se jednom domognemo zlata, poslat ćemo te u školu.

Amy se namrštila. Škola je značila natrag u St. Louis. A on je bila zaljubljena u Zapad. U toku ovoga dugog putovanja, Amy je iz djevojčice prerasla u pravu ženu. Imala je pravilne duge noge i uspravno držanje. Kosa joj je bila kestenjasta, a oči zelene. Zapazila je da njena pojava privlači pažnju muškaraca. Bilo joj je tek četrnaest godina, a već se mogla udati. Ili je barem tako mislila. Njezina se majka udala kad joj je bilo petnaest.

— Koliko ćemo još hodati, tata?
— pitao je Mark.

Bio je već umoran. Izašao je iz kola još na početku uspona. Ako je mogla hodati Amy, onda je mogao i on, mislio je.

— Hajde, izvidi malo uokolo — Grover će svome sinu. — Tu bi negdje blizu moralo biti vode.

— Jedva čekam da sperem svu tu prljavštinu sa sebe — javi se Martha sa svog sjedala na kolima.

Grover se od srca nasmijao, ali je iznenada prestao kad je začuo konjski topot koji im se približavao. Pogledao je prema zaokretu koji su maločas prošli i pitao se tko bi to mogao prolaziti ovim putem u to doba.

— Ostani ti ipak ovdje, Mark!
— Na mjestu na kojem su zastali put se sužavao. S jedne strane strma litica, a s druge je zjapio ponor. Kinsackerova kola nisu bila daleko od ruba.

Grover je još u nedoumici osluškivao topot konjskih kopita, a onda se obratio ženi.

— Dodaj ti meni ipak pušku, Martha. Za svaki slučaj.

Iza stijene se napokon pojavio jahač. Jahao je na indijanskom konju, i činilo se kao da je ranjen. Grover je prihvatio pušku. Nije mu promaklo da se o boku nepoznatog klati golemi kolt. Jače je stisnuo kundak u desnoj ruci.

— Dobar dan! — zapjevušio je Grover pomalo uzbuđenim glasom.

— Dobar dan! — uzvratio je neznanac koji im se približio. — Tamo dolje me zbacio konj. Pobjegao je ostavivši mi ovu gadnu ranu na vratu. — Malo je zastao i opipao ranu ispod uha. — A onda sam kupio ovog konja od jednoga starog Indijanca.

Žao mi je. — Grover kao da je dobio malo sigurnosti. — Ne znam kako bismo vam mogli pomoći?

Cutter promotri kola. — Prokleta me boli glava — reče. — Možda imate koju kap viskija?

— Nikad ga nisam okusio — odsječno će Grover, iako to baš i nije bila prava istina.

— Pa ni ja nikad ne pijem. Ali znate kako je... U ovom kraju to je često jedini lijek koji čovjek može dobiti.

— Da, da, znam. — Groveru se nije dopalo kako stranac motri Amy. Ovlažio je usne. — Pa, uskoro će se smračiti. Najbolje da ja malo pomaknem kola tako da možete proći. Amy, ti se popni u kola i pomози majci oko stvari.

— Kojih stvari? — ote se Marthi. Cutterove oči zaškriše. — Aha, pa da, sad sam se sjetila. — U očima joj se pojavi strah.

Bez riječi Amy se popne u kola i nestade pod platnenim pokrovom.

— Bogme, dobre su vam ove mazge — Cutter će kad je Grover počeo pomicati kola.

— Jesu — odgovori Grover.

— A jesu li navikle na sedlo?

— Svaku sam jahao najmanje stotinu puta.

Grover to nije smio reći. Cutter je nastojao prikriti osmijeh. Nagnuo se malo naprijed i provirio u kola. Amy je klečala u stražnjem dijelu i prebirala po kovčezima.

— Evo, sada slobodno možete nastaviti — javi se Grover pošto je pomaknuo kola.

— Baš vam hvala — ljubazno odvrati Cutter. — Da li bi mlada dama bila tako ljubazna da mi dade nešto za jelo? Da nešto prigriзем usput?

Martha je za trenutak bila u nedoumici. Onda se obrati kćeri.

— Amy, dodaj gospodinu komad kolača! — Glas joj je jedva primjetno podrhtavao.

Cutter je čekao da se u otvoru na platnu pojavi nježna djevojačka ruka. Baš se bio spremao da je zgrabi kad je osjetio da mu netko stoji iza leđa.

— Ruke uvis, Cutteru! I da se nisi pomaknuo!

Cutter se snažno odbacio s konja i kroz odškrinuto platno uletio u kola. U tom trenutku Amy je upravo bila krenula prema otvoru. Snažno ju je zgrabio za ruku.

— Da nisi plsnula! — strogo ju je opomenuo.

Izvukao je pištolj iz korica i prslonio ga uz djevojčin obraz. Onda je provirio kroz otvor na platnu.

— Latigo Cantrell! Neka sve ide do sto vragova! — ote se Cutteru.

Amy se odjednom izmakne i zamahne rukom prema Cutterovom licu.

— Mama, brzo! — zavikne.

Ali Cutter se na vrijeme odmaknuo od djevojke, tako da su ga njeni nokti samo ogrebli po čelu. Kola su se zaljuljala kad je Martha, sa po jednim djetetom ispod jedne ruke iskočila iz kola.

— Izadi iz kola, Cutteru! — ponovo se javi Cole.

U kolima je djevojka pokušala iskoristiti gužvu i poći za majkom. Ali Cutter nije bio tako naivan. Brzo se oporavio od šoka. Grubo ju je zgrabio za kosu. Na licu joj se pojavi bolan grč. Držeći je za kosu,

s uperenim pištoljem u djevojčin obraz, pojavio se u prerezu na prednjem kraju kola.

— Da se nitko nije pomaknuo! — podviknuo je. — Ako samo netko nešto pokuša, prostrijet ću joj mozak.

— Namojte! — zajeca Martha. — Nemojte, preklinjem vas!

Cole je u međuvremenu nastojao procijeniti situaciju. Ni u kojem slučaju nije htio djevojku izložiti opasnosti.

— Izidi, Cutteru! Bori se kao muškarac!

— Nosi se do vraga! — glasio je promukli odgovor.

Cole je bacio na stol posljednju kartu.

— Ovi ljudi nemaju ništa s tim, Cutteru. To nije njihov nego naš obračun.

— Baci pušku, Latigo! Nemoj da mi popuste živci!

Iznad djevojčinog ramena Cole ugleda prijeteci izraz na Cutterovom licu. Bio je premalena meta.

Grover je bespomoćno stajao pokraj svojih mazgi puške uperene u tlo.

XXXI

Ne ispuštajući djevojku, Cutter je zakoračio na prednji dio kola.

— Odbaci pušku, inače ću joj opaliti u kralješnicu! — dobaci on Kinsackeru.

Grover ga pokorno posluša. Cole se sledio. Još nikad nije upao u zamku na ovakav način. Kako to da mu dosad nije palo na um da se Cutter ubraja u onu vrstu ljudi koji ne prezaju ni pred čim.

— Čuo si me, Latigo! — ponovo vikne Cutter. — Najprije odbaci pušku, a onda pištolj. — Uz podli osmijeh ovlaži usne. — Samo bez naglih pokreta.

Cole odbaci pušku i polako krene rukom prema pištolju. Prije nego što ga je bacio, pažljivo je promotrio tlo. Nije htio da se pri padu oružje ošteti udarcem o kamen.

Još se nadao obratu. Trebalo je samo čekati na pravi trenutak.

Sjahao je s konja. Vranac je frknuo i zatoptao nogom.

Cutterove oči zasjaše. Čvršće je privio djevojku uza se.

— A sada se lijepo okreni! — naredi on Latigu. — Samo bez trikova — zareži.

Po njegovom izrazu moglo se zaključiti da je dugo čekao na ovaj trenutak.

Cole je znao što ga čeka ako ne poslušna naredbu. Uostalom, Cutter će ionako opaliti, ukoliko se ne dogodi neko čudo. A to u ovom trenutku nije bilo osobito vjerojatno.

Ipak netko na koga je najmanje računao na trenutak izmijeni odnos snaga. Sve do tada krotka i poslušna Martha skoči na Cuttera poput razbješnjele medvjedice. Otrgne Amy iz njegovih ruku i svom silom mu zarije nokte u lice. Cutter se našao potpuno zatečen.

Cole nije mogao dočekati povoljniju priliku. Bacio se prema svom pištolju na zemlji. No upravo kad je htio opaliti, osjetio je snažan bol ispod lijevog oka. Posljednje što je uspio opaziti bio je dim koji je suknuo iz cijevi Cutterovog pištolja.

Cutter je prešao onih desetak metara koji su ga dijelili od Colea koji je ležao na zemlji. Pažljivo je promotrio ranu na njegovom blijedom licu i košulju natopljenju krvlju.

Škripa kola koja su se pokrenula trgne ga iz razmišljanja. I Cole zatrepta očima.

— Pusti ih da odu... Oni nemaju ništa s tim — reče slabašnim glasom.

Cutter ga pogleda s nemilosrdnim izrazom na licu.

— Ne boj se ti ništa, već ću ih ja stići. — Onda kao da se malo zamislilo. Reci mi, Latigo. Zašto nas progoniš?

— I ti još pitaš?

— Da.

— Sjećaš li se Dabrove doline?

— s naporom procijedi Cole.

— Ahaa... — Cutterove se oči skupe. — Znaš, Latigo, trudim se da što prije zaboravim ružne stvari. A pobrinut ću se da ih zaboraviš i ti. I to zauvijek. — Hladnokrvno je uperio pištolj u Colea.

— Zbogom, Latigo — reče, otkrivši kokot na pištolju.

U tom trenutku Cole se prisjeti svog djetinjstva. Kroz svijest mu prostruji ratnička pjesma smrti. I učini mu se kao da je čuje. Isprva izdaleka, pa sve bliže. Odjednom začuje tup udarac, udarac teške sjekire po sirovom mesu. Cutterovo se lice zgrči u bolnu grimasu. Oči mu se razrogače od užasa, noge popuste i on se svali u prašinu. Veliki kolt ispadne iz njegove ruke.

Glas koji mu se obraćao govorio je narječjem Cheyenna. Cole više nije čuo ratničku pjesmu smrti. Iznenadeno je promatrao brončano lice indijanskog ratnika iznad sebe, a zatim je sve utonulo u mrak.

* * *

U logoru Cheyenna ljekoviti čaj od divljih trava dobro je djelovao na zdravlje Sive Vidre i Colea Cantrella. Cole više nije osjećao groznicu, a polako je zarastala i rana. Prvo što je pomislio kad je došao k svijesti odnosilo se na ono čime je bio zaokupljen posljednjih deset mjeseci: ostala su još dvojica. Doak Lancer i Al Dain.

* * *

Nasmiješio se kad je pred šatorom u pratnji Ponosnog Bizona ugledao Tamnu Zvijezdu. Čuo je kako mu se šapatom obraća na narječju Cheyenna.

— Došla sam po njega da ga odvedem kući...

U PRIPREMI:

Louis L'Amour:
ŠERIF CHANTRY

VEĆ JE U PRODAJI

SPECIJALNO IZDANJE

LASO

DA GA ČITATE

**ZA LJETNIH ŽEGA, LJETNIH PRO-
LOMA OBLAKA, LJETNIH SPARINA
I LJETNIH – DOSADA**